9 1

Bolyai Farkas
Jegyzete.
Historia ecclesiastica
Veteris Testamenti.

186 pag 250×200 m

A

P/22

Hist ecclesiastica

9344 BF3
Historia ecclesiastica
Veteris Testamenti
Bolgai Farkas

BF 3/1v

D. O. M. A.

BF 3/2

Sciagraphia brevis Historiae Ecclesiasticae.

Nomen Historiae est a Graeco vocabulo ἱστορεῖν considerare, memorare. — Hinc apud Homerum θεοὶ ἱστορες Dii contemplantes, — Viri ut qui omnium fere scientiam ad ultimos pervenere recessus, dicuntur πολυΐστορες.

Historia sumta latissime est: fidelis enarratio factorum, et eventuum, quae in hoc mundo fiunt v. facta sunt.

Quam merito quis dicet

•) Iucundam: Cum inde hauriatur cognitio rerum ante actarum, quomodo hic mundus ad nutum voluntatis Divinae prodierit, quomodo quibusve mediis ad hanc perfectionem qua nunc fulget pervenerit? quomodo homines per agros dispalati in unam convenerint, acconsenserint societatem? quibus legibus firmatae hae societates? Quodnam genus regiminis hac v. illa in Regione fuerit? Aristocraticum aut Democraticum, Monarchicum aut ὁκλοκρατικὸν cum quis Rex, Imp.? Cos.? qualis? bonus, malus, Magnanimus

an

1—186 lap
hij 179—184 lap

BF 3/1

Du ~~Vulpes Dolyai~~

Volfgangi Bollyai ~~Mtria~~

Simbl: Nihil affirmo, nihilque alios ullos Credi velim, nisi quod ipsi evidens et incerta Ratio persuadebit.

Anno Christi Domini MDCCXCIII.

9344

BF 3/1v

D. O. M. A.

BF 3/2

Sciagraphia brevis Historiae Ecclesiasticae.

Nomen Historiae e a Graeco vocabulo ἱστορεῖν considerare, memorare. — hinc apud Homerum θεοὶ ἱστορες Dii contemplantes, — Viri in qui omnium fere scientiam ad intimos pervenere recessus, dicuntur πολυΐστορες.

Historia sumta latissime est: fidelis enarratio factorum, et eventuum, quae in hoc mundo fiunt v. facta sunt.

Quam merito quis dicet

•) Iucundam: Cum inde hauriatur cognitio rerum ante actarum, quomodo hic mundus ad nutum voluntatis Divinae prodierit, quomodo quibusve mediis ad hanc perfectionem qua nunc fulget pervenerit? quomodo homines per agros dispalati in unam convenerint, acconsenserint societatem? quibus legibus firmatae hae societates? Quodnam genus regiminis hac v. illa in Regione fuerit? Aristocraticum aut Democraticum, Monarchicum, aut ὀκλοκρατικὸν quis Rex, Imp.? Cos.? qualis? bonus, malus, Magnanimus

an

BF 3/2v

an pestilentiam. hoc et illa Natio
quaestis ab Italicis profecta. quando &c.
etc. &c.

Secundum hic est quando de quaestum
vitia ad rerum physica oratur, magnopere
caput decere. . . . quando de vitiosa vita
virtus amplecti fuere. — etc
nec plane quidquam Platoni consentaneum
unum est Aristoteli — quid enim? Ruffini
aut vestra sed legem frigent facit, sicut
p. Romani? quae plures quamvis omnes a-
lios scientiae Doctores nominamus.
Quid nemo quis facilius obtinet? de
Fusis naturae gentis, quando qui Historiam
Pulas Nugas fabulas et illis anarare
ingeniosius. At est &c.

**) Utilis: Quidquid enim scimus, id
omnes Historia respexe possumus
Quis Philosophiae, qui calleat
Philosophiae ipsa fata, vicissitudines
inexpertus, vivus qui in his heros.
Idem de Theologo &c. qui potest.
Quis Medicus, qui ipse observat,
vices, Medici experientissimus, Mor-
bos historias justae tam hujusce
hominis ignorat. Quid in statu Re-
cular recte vivat, officio hoc perfun
di potest, nisi observationes sine, varia
et ingeniosa gesta, hujusce facta ex
ipse calleat. verbo nullus status
hominis, in quo ne plurimum valeat
et historia. — Amor hujus
mortales Numinum dedit &c.

BF3/3

storiam historiae. — Diodorus Sici-
lus vocat historiam Mechanicam
Philosophiae. — El Allgem. Prof.
F. Göttingen das Magazinum Histo-
rum vocat. — Utrum et etiam
anum vocat. —

**) Necessaria Regi, Principi, Cum
proficuum et illis de noscere Ne-
ronem, Domitianum, Heliogaba-
lum qui ob ignorantiam hic penetra
et quanto fastigio in quantum
contemptu et casu finem per-
venerint, quantis judiciis et spectis
luit. — Necessaria Theologo qui fa-
cile secundum locum potest Propan
tiae, et mutti et Numinis Hierarch.
lustiae, huic quanto Naufragia
negare origines Opinionum haeresis &c.
quorum Dogmata hoc in magnatum
abolitum &c. &c. . . .
Necessaria Medico Philosopho
quid et hujusce progressus homi-
nibus, plebeis enim si scripsit
iram Regis ob haud s. illam Fem,
jam prothad cavebit, nec quo pe-
cto in simile Delictum lucaret. —

Divino: Historia et Duplex Nps.
a) Divina, in qua agitur de Deo
de ejus effectibus provida Cura
circa homines, ejus attributis &c. . . .
ejus Mandata, alia, ubi actus hominum
facta fata, Ritus, mores etc. &
traduntur, vel

BF3/3v

vel

Historia e

a) Naturalis: quæ agit naturis rerum omnium naturalium. et ea dividit in tria genera sc.

1) Minerale. 2. Vegetale. 3. Animale

quæ scientia in hoc solo satis esse sibi (cum sufficiat ad operandum sine perfectionem directa) vt.

b) Civilis: quæ agit de ortu, progressu et destructione Imperiorum — hoc in

Officio est

*) Universalis, quæ incipit a primo initio, hujus Universi; deinde ad nostra usque tempora, et complectitur omnium sc. et singulorum hujus Universi

storiam civilem.

**) Particularis: quæ est singularis cujusdam Imperii status...

c) Ecclesiastica, in qua exponuntur res, veteris status et ecclesiæ Ecclesia Dei; et ecclesia Dei ab duplex

exp. Vetus et N. T. illa fluctuum

fuit a primo homine creato

Conclusit usque adventu Messiæ. hoc

a Nativitate Xti. Dñi extenditur

ad Consummationem Seculorum

d) Historia Literaria: quæ narrat

potuit ad omnigenam eruditionem

Quæque prius exponit originem

Disciplinarum. 2. Officia, media,

declarat, quinam legendi, qui rejiciendi,

hi, veteres et Recentiores Commendantur. Aditamenta,

quam Munitiones Ingentium hunc

ries insistentes vel difficultates attingere

possunt. 3. Fata veris, vicissitudi-

nes. 4. Modum discendi, non quem

is scholus otiosus, qui nihil discit,

sed et ille, qui male et inordinate dis-

cit, et hoc est antiqua; Media; Nova.

dunt in Historia sacra artium liberalium,

et illiberalium rum.

BF3/4

Prolegomena.

Definitio; Historia Ecclastica: e Succa

rerum in Ecclesia s. Ecca Ecclesiam gestar

narratio.

Methodus docuit, qd ea sit huiusce nar-

ratio rerum illarum, quæ Ecclæ intrinse-

cus, vel extra acciderunt, et in qua ef-

fectus et causa ita Copulantur, ut

ubique Providentia Dei aquiescatur,

hominis vero ad Pietatem et sapien-

tiam excitentur: in qua Disquisitione

exponitur.

*) finis Xpi. Pietas. Sapientia, et

ut Providentia Dei elucescat.

**) Objectum Ecclæ Dei, disq; fata

Ecclastica historia Nomine in venit

illa, ubi Cultus et religio

erga Deum exponitur. Talis est

Meiers

BF3/4v

Mirus Brff. Hollandus de Geschichte
der Kell. ubi exponit quomodo de
ut circa Celum Patriarchatum Mo-
scaeum, Hadrianum obrepserint, et qua-
liter Cultus mosequebatur. Talem hi-
storiam Religionis Judaicae exponere
Relandus, Reland, Hegesippus Schel-
tensius, Tillemont — Josephum antiq.
confuit Vgolinus XXXII voluminibus
in folio.

Qui Ceremonias Antiquarium Ec-
clesiarum circa res sacras, quae
sacramenta, cultus, etc. exponunt,
ille luit Antiquitates Christianae
tamen Diu post illum Historiam
Ecclesiasticam tradere. — Hinc
mus scripsit de origine Ecclesiae.
Hi non Cleri nomen sumunt pro
Novo Testamento scripto sed Historiae sacrae,
quippe omnia Antiquitatum genera
ad rectam Christianam pertinent. —
Nos tres et Veteris Testamenti
breviter attingemus.

Specialissima Historia Ecclesiae est
quae est, ubi Libri vel Concilia pro-
ut. Congestae tradunt. Talem scripsit
Hardouinus.

Aut ubi Haeresis, cum origine exposi-
tur. a Simone Mago usque ad
Lutorem

BF3/5

Lutorem Cunaeorsium.
Ubi Martines a Nativitate Chri-
sti ad nostra usque tempora.
Nos nunc et Cultum et Concilia, et
annotationes omnes et sacra tradi-
di simus.

Fontes, unde hos haurire possumus
sunt:

Primarii: in V.T. Sacra Scriptura —
in Novo Testamento alii nunc sunt. preter N:
T. ultimus Epistulae et Evangelium
est Malachiae — post Apostolos
autem hauriunt Egesippum
suam historiam in libro de Bello Ju-
daico ex Libris Machabaicis,
quae nos diximus nunc re-
jiciendos esse Apocrifos libros, et
post Divinitus inspiratos habendos.
— Fluvius etiam Josephus Profanus
plurimum lucem infundit huic hi-
storiae Cui liber de Bello Judaico —
Quid caussae est, qui excellen-
tiae et prolixitate descripsit Histori
a Principio ultimo ad hanc usque
simum transposituram Pezzelium
Hungaricam et hanc Deinceps
Continuavit Catholicus Nobilis
Anglus ad Nostra usque
Quatuor Nobiliores in Novo Te-

BF 3/5 v

memorant Eccles: Jerusalem Antiochy Romana, Alexandrina.

Post Patres numeramus ad seculum VI Leum, et Pontificii ad seculum XVI at hi nimis recte faciunt, cum secula jam VI Corrupta sint Ecta, et utiq; Quidam dicit non alio jure Dicunt Doctores p. Sec. VI Patres, quam scabiei ex Asino equino cum ti pulli equini. —

Patres erant.

1. Apud ad Soc. I. Italis erat Ignatius, qui scribsit XXII Epistas, quas 7 tantum sunt genuinæ, cæteræ ex hypothesi — Clemens Cujus duæ extant Epistolæ, quarum una ad Corinthum missa est genuina, altera non item.

2. Cotemporanei a Seculo II^di ad VI. sunt Irenæus, Ptolemæus, etc. qui omnes suas cum scriptis hic extant in Bibliotheca Patrum XVII Voluminibus in Folio.

Hinc pertinet et Tacitus... et Comitibus historia multa possumus hinc, ut pote ex Scriptoribus Augustæ scriptoribus..... et ex

Deinde

BF 3/6

Sonates secundarii, habiti proprius illi, illorum scriba, qui nec testes priorem ætatem vidisse, nec immediate historiam ab ipsis testibus oculatis accepisse, sed qui ex aliis scriptis, aliorumque historiis, historias suas composuerunt.

NB. Historiam Eccl. N. T. ad Seculum IV p. C. n. non habemus, sed Eusebium anno 340 Cæsar exaravit Epist — a Patribus Eccl. Eusebio, Panphilo, Lucian Scholastico, Gregorio Theodoro, Theodoreto, Hermia Sozomeno. Qui tandem in unum Corpus Collecti, scriptique nihil Constitui in folio.

Historia N. T. recte digesta potest in Historiam Ecclesiasticam Antiquam, mediam et Novam S. recentiorem. —

Antiqua a Christo Nato ad Constantinum M. tempora per IV Secula.

Media a Constantino M. ad Reformationem usque.

Recentior a Reformatione ad nostra tempora. Supra memorati scriptores ecclesiastici possunt Historiam Eccl. N. T. Antiquam. Mediam autem tractarunt Nicephorus, at qui mendaciis hinc inde obruit historiam Calixtus, qui similiter quando agit de Electis

p. 10.

BF3/6v

Defleuit, nec ubique fidum nactus
norat. — Beda qui Nonnachismum
sapit — alii Denique Patres.

Recentiores fontes. Flavius Hyppeus, qui
sit etiam Cabalgarum Ecclesiam vitiis, et
Centurias Magdeburgicas, quamvis Cle-
gi aliquot insigni eruditione prudens
Vires, ut Chronaum Cath. et Centurias
Confecerint. — Hic et Illyricus.
Cardinalis Baronius Annales Eccl.
Scribit, et ope Tabularii Vaticani.
Contra hunc insurrexit Spondanus. —
Magnus Casaubonus, et refutavit
primum ejus liber.

Libros 6 vacat prorsus hos ire, et ta-
ntis in Eccl. Ecclesiae, illi Compendia
Compendiaria, quales sunt:
Spanhemii filii Hist. Eccl. Vet. et N. Ti.
Hottingeri Sec. N. T.
Weismanni Lutherani.
Saffii.
Valesii.
Smithii.
Newtonii, qui optime de Historia
meruit, quippe qui omnem aetatem
in historiis sacris evolvendis consumsit. — a
N. C. ad Constantinum M. scripsit
H. E. — Mox denique sed jam la-
tissime describit, et optime ....
Schröckii.

p. 11.)

Schroeckii.
Natalis Comitis Alexandrinus.
Maimbourg Pontificius scriptor

BF3/7

Subsidia sunt, quor. ope facilius Hist. E.
cognoscere possumus, et tale

1) Chronologia: qua necessaria / Cum
ut plurium Hist. E. Scriptores / Antiqui
anno Juliano Solari Lunari, Cicle
Solis (4 anno) Indictionum, Lunae
Periodo Julianae utantur. — Usserii,
et Pennarianus. Eusebius, Scaligeri,
Annales Hist. E. scripserunt. —

2) Geographia procipue Sacra qualem
tradidit Bochartus sive animi Deuter
ubi Palestina, Hierosolyma ubi S. Scrip
tura posuerunt. &c.

3) Genealogia virorum Sanctorum, Hist
qui in Sra memorantur.

4) Numismatographia, Ope enim
numi Numos integros mihi ob
oculos ponit historiam. — quod quom
de Hyperphyeni dicta — invenio Nu
mum Imp. Vespasiani, in cujus adver
sa parte et Judaea Capta in adversa
Imp. Vespasianum Aug. Ergo hinc cognosco
rum illum Caesarem Augustae fuisse ....
similiter in Numno Constantini M.
IN HOC SIGNO VINCES. hinc cog

Cuncto
3

BF3/7v

Concludo illum Xtianum fuisse.

Modus pertractandi Hist. E: est

I. Per Periodos; Periodus autem continet certorum annorum seriem. — ut 1ma continet a C. Mundi ad Diluvium annos 1656. IIda a Diluvio ad evocationem Abrahae 427. IIIa ad exitum usque Israelitarum ex Egypto. 430. —

IVta ad jacta usque templi Salomonii fundamenta 480.

Vta a templi Salomonis usque ad Captivitatem 415.

VIta a Captivitate usque ad Principatum Machabaeorum et Hassamonaeorum. 440.

VIIta inde ad Natum Christum Dominum 162. annorum.

In Novo T: a Xto Dno ad Constantinum M. t. a Constantino M: ad Carolum M: inde ad Reformationem, inde ad nostra tempora.

II. Saecularis Methodus — at haec in V. T: minime succedit — in Novo T: feliciter 1. Apostolorum Judaizantes. Paganizans. etiam

III. Annuaria — at haec nec in Novo nec in V. Tto succedit.

IV. Tabellaria methodus, ubi per Schemata

BF3/8

Schemata, per Rubricas traditur Hist. E: Talem scribsit Stubnerus — at meliorem elaboravit Seilerus, qui nunc inde in vivis. —

Peractis Prolegomenis ipsam jam rem agrediemur.

Quia Ecla Dei est duplex, et Hist. Ecclae est duplex nempe V. Tti et N. Tti. utriusque ordine proponemus.

Historia Eccle V. Tti.

Vetus Tum, quod nos latissimo accipimus sensu v. gr. inde ab Adamo ad missum Messiam, (Co Aricto, uti revera esse deberet, nempe a Nuncupatione, cujus occasione data fuit lex in Monte Sinai ad Natum C. D.) Complectitur VII Periodos ut supra diximus, in summa 4010 annos.

Nos antequam Periodos illas VII ordine sigillatim pertractaremus, brevem 4010 annorum historiae Epitomen dicemus. quae ita se habet:

Ante omnia in principio creavit Deus tr. o. M. Mundum ut esset theatrum suae Ecclesiae, tandem Coronidis instar addidit hominem; cum quo primitus tanquam cum Ecla prima amicissime conversatus fuit, eum in hortum amoenissimum

Collocavit

p. 14.

BF 3/8v

Undecim nomen Pentateuchi in V. To, nomen observationis Dni N.

Colluvavit legem ei dedit duplicem, quam tu Prophetæ transgressi sunt; quæ ejecti
ita tu, ut introivit Prædicatum illud
posthoc natus est Kainus, qui Abelem
pium occidit, sed cui Deus substituit
Sethum filium Dei. Interim propagati
Kainitæ filii filiæ, hominibus, colluvies
corrupta fuit totæ. Comminatus Deus
obtempurantes a. 1656. Diluvio eum
Deo hostiles, servatis Noacho filiisq.
Verum haud longo post. Corrupta ita
Dei ecclesia, in electo ex ille Chaldæ
orum Abrahamo, ejusq. filiis ex nepotem
effloruit Dei Cela. Abrahami filius
erat Isac, Isaci Jacob, Jacobi 12 filii
XII illis tribubus orundem deos, quos ch.
quamdiu in terra Canaan degebant, at
novæ fame vexati in Aegyptum dev.
luti; ubi valde multiplicati miserabet
Pharao, idcirco pluribus variis eos affligebat, adeo ut Israelitæ ad Deum clamare
Argentes, misit Deus Mosen ut eos
liberaret. Eduxit eos Moses ex Ae-
gypto, et feliciter traduxit per mare
rubrum, ita ut Deus inseqventes Pharaonidas merserit....
Post 50 dies autem dedit Deus ex D:
M: illis per Mosen decalogum ad mon-
tem Horeb, alias Sinaicum legem Poli-
ticas. Duebat Israelitas Deus per

Mosen

p. 15.

BF 3/9

Mosen spatio 40 annos, quos ad finem
Deus Mosen ob peccatum aliquod minore
multavit. Substituit Josue qui
Canaanæos debellavit, et sibi aliquandiu
subjecit, defuncto eo imperabant Ju-
dices, quorum ultimo Samuele regnante
clamaverunt Israëlitæ ad Deum et
illis, sicut aliis populis Regem petiit,
dedit Deus Saulem, qui primum bonus,
mox in pejor. huic successit David, Da-
vidi Salomon, sub quo, quod antea ten-
per in tabernaculo Deus colebatur, tem-
plum exstruxit, intra millesimum
ab mundi VII merito relatum, in lo-
rem Jehovæ relatum, ...
Defuncto Salomone, Roboam et Jero-
am hæreditates erant filii. Roboam in
imperium successit, at vero X tribus ab
eo, posthumum defuse, et alterum
filium Jeroboam elegere, ita ut jam
Roboamo remanserint II tribus subjectæ.
Reges X tribuum vocabant Judæa
successores autem Jeroboam Israël.
Metuebat ne Jeroboam, ne quo pacto
X his tribus adh. dum ad templum Je-
rosolymitanum quotannis cultus Jehovæ
exercendi necessitatem, ad Roboam red-
eant: idcirco in sua regione Samari-
cana duo simulacra erexit, ibidem

Deus

p. 16.

BF 3/9v

Deos Vitulos aureos fundi fecit, sub cujus simbolo Jehovam Israelitae adorarent.... Hujus successores erant omnes Idololatrae quemadmodum et Israelitae, quem tutti Cleri obsurgabat Elias, sed prok dolor frustra.... Post 350 annos itaque misit Deus Nabuzaradan in populum illum inobedientem, qui debellatas X Tribus in Captivitatem abstulit.... Regnum Judae quapat adhuc per tea 135 annos. non obstante cuncta eo, quod variis Prophetis in verum Cultum essent, idololatria lege contaminabant, sed insurexit Nabukadnezar, qui ut prae dictum erat eos in Babilonem deduxit. Post eum successit in regnum Cyrus, qui pro gaudio gentium ejus gentem, et ipsa Divinitus populum, et quidem Deo Zorobabele; sibe hoc pacto populus templum reparare inchoavit, at vero impetrabat in duo Emolumenta a populis vicinis, verum autem hoc extrahere sunt reddiscabum, qua in opera adhiti maxime Vetus Dania fuerunt.... Cum populus variis pactis cum populis vicinis, Matatiae Sacerdos, qui Cunctos debellavit, hujus successores dicti Reges Machabaici, dein demum Captum a Romanis imperium

Herodes Idumaeus Proselitus creatus Rex natus Judaeus.

Esaias.

p. 17.

BF 3/10

Jam postaquam Christ. VI. Epitomen brevi exposuerunt; sequitur ut intervalla Periodos temporis, secundum quod nostram hic propositionem nobis proponunt determinemus. Ad id obs.

*) Periodum Mundi certam annos seriem denotare.

**) Mundum Periodum suam Aeram habere quae habuerunt habere

***) Eram esse Volem antiquam originem septentrionalis ab ar. J. annis. Mundi Jul. Romanorum, unde petitus Cens. S. E.

****) Aeras esse varias, sicut et Epochas; nec nostram quae ullius esse vetam, quam aliquot (12) annis plures ante Christum praeterisse; idcirco anno 1792 dies 3 1/8 Era vulgaris. Era denotat initium Periodi, Epocha initium et finem etiam.

*****) finisse quondam, qui jam duas periodos proponebat, ita ut effet

†) Thara proponebatur ad vocationem

x) ab Abramo usqs. Abrahami.

xx) ab vocatione Abrahami, usqs. ad Christum Dominum.

††) ut vero hae periodi distinguantur abillis in Evangelio minores, ita ut sit

*) ab Abramo usqs. ad Jakarim legem.

**)

BF 3/10v

Moris Competi et Scriptoribus Vsitati, historiam, tum etiam in Monarchias iv distinguere, et tempora eas proponere. Nota. ea in re Regna et Colores illius explicatio, per Nabuchodonosorem Nabuchanezarem a Daniele explicatum: Aurea. Argentea Pectus et Brachia Monarchia Persica etc. Similiter ista alia omnia explicabat per Alternationes, quas per Statuam Nebuchadnezaris factum describit et per Daniel Visionem Arietis, Hirci etc.

**.) a lege Data ad Legem Datam.
***.) a Saule ad Captivitatem.
****.) a Captivitate ad Natum Christum D.

) Alias in Aera distinguere possunt.
a) ab Urbe Condita ad Abrahamum
β. ad Monarchiam primam.
αα) ab Abramo ad Solutam Captivitatem
ββ.) a soluta Captivitate ad natum Christum.

) Alias ad hunc in X et plures partes dividere.

) Vobis autem Secundum VII mitta. valla S. Periods proponere Historiam
Cs. V.S. placebit [illegible] in nova observationis
[illegible] aliam aliquam partis
nunc [illegible] Rationem, Verum quia nec breves
esse minimum ut obscuri fiunt,
nec amplis, ut hoc pacto tradi
non efficere, nunquam ad hoc
perveniendi, animadv. Hactenus
ita, ut sic

†.) A Condito Mundo ad Diluvium
usque, Completens 1656 annos.

‡.) A Diluvio usque ad Abrahamum
exclusive ex Ure Caldeorum; per
duct Completens annos 427.

⸸.) ab Abrahamo ad Exitum usque
Israelitarum ex Egypto. 430.

⸸.) ab exitu ad jacta fundamenta Salomonis

BF 3/11

Salomonis fundamenta. annos 480.

⸸.) inde ad Captivitatem usque Ans. 15.

⸸.) inde ad Seleucum Nicanorem, annos 440.

⸸.) a principatu Machabaeorum usque ad natum Christum Dominum 164.

Quod periodi simul sumtae Continent 4016 annos.....

Periodus prima et longissima, propterea observanda habet; plurimas diuturnas illustriores revolutiones notatu dignas infans adhuc et tenella habere potuerat. Quae illud postea, quidquid habuit Periodo saepe posthumus, Corrigibus nebet in et pueribus Mortis Capitibus Cotta sunt obscura ignota.

Res in Periodo hac prima observandae.

α.) Eden sat excellens Eclesia primum nempe Paradisus o in Oriente apparuit nec in Syria et alibi, verum in Mesopotamia supra ubem stellatam V. Epist.

αβ) Ecclesia Dei prima sat in Familia Seth, ex Evâ, Secundâ ex Cyllano Primo stata Vir, ideo ut amore filiorum Dei sed qui circa partes semper Dominos soli et, nulli obtemperet.

αδ.) Status Ecclesiae primus sat pacatus

Ejus Coadunitas V. Coadunitas exemplo Exempl. praesent. delineat.

A.) paradisus. Etenim
Δ.) Dominium in pos omnes Crea-
tas habebant Ipse dicit.
ΔΔ.) Colloquia cum Deo pere-bat.
ΔΔ.) Nulli labores affligentes turbabant.
Sed proh Dolor breve tempus hoc sta-
turum. Delicato gaudentia infelicis Populi.
De quo supra in Tabb Lyst. egimus.

ΔΔ.) Turbatus postmodum fuit hic sta-
tus excellens a Sapiente, per quem
quid sit intelligendum in hoc loco dicimus.
qui Opus Tabulis plurimis Splatis nos
bisce attulit valde ups: Serpentem, Eam
sequentia Eam generalia, quam Familia
pecuat; verba ita ut extorsi fuit Iuit
a facie Dei.

ΔΔ.) Sed restitutus ex infinita Dei
Clementia fuit iti;
=) promittendo Protevangelium,
Semen Mulieris Contritum Ca-
put Serpentis.
=:) frangendo vires Satanam, eigs-
malefaciendo.
=:=) Se ipsum Doctorem, Summum
Prophetam Regem
Demon.
probando, fecit lux et Docto-
res Idolatriæ, qui ab Deo
dependebant, quales erant Apost
Sapientiam

Sapientiam. Ita quod evenit.

-) Adamus primus peccans, idemq; primus peccati pœnitens, circa quem observanda

1:) Vox Fabulæ Dei eo narratio Libris non adjecta. Quales sunt

*) Adamum in unum finisse et Pa-
radisum, sunt Juvenes Sententia.

**) Eum finisse bicorporeum Avspo-
rum, atque prop tum in Cœlestio-
ne Evæ separasse et Corpus spon-
neum a viri Latere.

***) Eum finisse Ispam patrem Hop-
tonum; S. Alchimiæ Inventum, et Fabrum.
uerum.

****) Eum finisse primum Literatum inven-
torem; sicut Scholiast quidam Do-
ctrinæ Caldaeæ Gt Adamum de-
terminare auctorem.

*****) Eum Libros Conscripsisse, sicut
libri aliquot adhuc Conspecti osten-
tant.

******) Reliquias Religionis Adamicæ ad-
huc superesse, sicut ostentabat
pulvis quidam ex ejus Cranio hausti
manifestus, Simul tunica pellicia,
in Museo Clivensi asservata, item
Bibliotheca ejus; imo ipse Ma-
gica Carmina Gt ejus Conscripta
Liber

Corpus

p. 42.

BF 3/12v

Conservatur, De quo addebant quidam
ut convenit Debet Cain pena infligi
Dominum, ut sanguis ejus ad sanguinem
Abelis Hillaret, quo facto pena Cain
et posteri ejus abolerentur.

Non, sed hac fundamento existentis fa-
bis prorsus nullam tribuimus fidem,
sumus enim martinum fuisse a. Christi 939.

=) Abelus vir justus ut in sra Dei
piter, sed a Christo aliquis. Fabulantur
aliqui de eo, qd sanctissimi de virtutibus
Sanctissimum vanique aliarum.

=) Sethus; cujus filii dicti sunt filii
Dei, Deum Elohim sunt filii Cain
Benot Adam, filii hominis.

De Seto observandum.

7.) fabulas esse de eo, hereticum fuisse
aliquando et 10 dies in Abel, longa
multam vixisse Astronomiam,
et Plantis nomina Hierra cum
dedisse. — Cum Patres Prophetam, pri-
mum fuisse prophetiam de Christo
que de stella. — Christo Duo Scripsisse
Principem literarum Hebraicarum
inventorem fuisse. — illo (de se Pla-
rio Josepho,) cum prodidisse Mundi
dis interitum, semel aquis, semel
igne; illius ne arcus secundo fieri
sent, duas Columnas exstruxisse, in
unam lapideam alteram lateritiam
quibus haec inscribi jussit, hoc fuit

quod

p. 43.

BF 3/13

quod si prius igne terra periret, lateritia
maneret; si vero aqua tum lapidea liberaret.

□.) Non nil abiud de Seto Cainum statuisse
posse; nisi quod ex femmate ejus
natus fuerit Noe Dominus, et quod
obierit a. statis sui 912. — At quod
ex Commixtione Seti Cum Cainitis
ti sunt Gigantes.

Ordina jam Hac de re ab olim agitata
fuit Quæstio. Quid pr hos Gigantes si
intelligendum, utrum fuerint aliquando
deo magni monstrosi homines? nec ne.

*.) Dolbotchius tentit hos Nephilim
Gigantes fuisse homines ejusmodi vi-
tuosos pios Deo fideles, sed ex re pal-
lit vehementer refutatus. Bold debit
Cum apte Quatres in sra eos fuisse Cade.
Vel ipse probat.

**.) altera sententia eos fuisse violen-
tos, athleos, Malos

**.) sententia et ad hunc eos fuisse Ma-
jores hominibus sed Heroes, Semi Ds
liat et alii de quibus mentio fit
in sra.

Harum trium sententiarum prima vehis
sed Candidis repellitur. Duæ itaque re
posteriores examinande suscipiunt, quo
ostendo Epikrisin nostram qua ad Genes.
Argta pro sententia pugnabat sunt sqtia:

•) Verba illa, quibus Constantes nostra,
quatia sunt

o.) Nephilim, a Naphal, Cadere, opprimere, irruere,

o.) Rebus

p. 24.

BF 3113v

°°) Elim, honorati, qui ne noceant hi, mentur.

°°) Leporim, versuti; pereffi...

°°) Raphaim abductores.

°°°) Lepim famosi..... possunt explicari, absque eo, ut aseo monstrosi pigmaei, hoc enim in Corpore par vo marcino prefident Vires: ita Daphanus ait in Syria pavos nasci homines qui in humeris foveam capiunt, & 1000 libras ad aliquot stadia deferre valent. nino recens est Egyptum Augusti, qui bleas frangere potuit.

°°) Nunid veterum Aegyptiorum hoc ho, die quoque effinguntur, sed hominum ho, rio quoque effinguntur; quorum esse vero progenies extenuata reperiuntur; ejse vel Elephantorum, vel Vitulorum Ma, rinorum, &. in Scribus semp. de lusum Na, ture de lusum Naturæ efficta.

°°) Legibus Naturæ Contrariatur Specimen a, liquam ex ordine peccasse; quippe quæ ea, dem quantitatem sanguis alimenti pro, duxit, habuit brevi evasit, non duxit nemores hodie, quam parent olim, sed monstrosorum Hominum hominum mul, tiplicatio saperis non sera, non obra, stimentis. sufficientia fuisse.

°°) Quid enim sententiæ adverso & vale Dubia, nempe figmenta Poetarum.

Altera

p. 25.

BF 3114

Respondet pars altera sententiam aliquam majora representare objecta.

1. Mentitos fuisse eos, quos Moses abstere nare volebant, ut ejecti.

Altera Sententia est antiquissima, ne: existisse monstrosos hominum magni, tudinis minime. ad quam stabilien, dam a gra proferuntur sequentia:

*) In Scra Scripturæ describuntur ita in gen, tes. Gen. IV. 6. Vino Israëlitæ reter, runt Moses ex Canaan; se vidisse homines adeo magnos, in Cujus Conspectu essent tam quam locustæ Israëlitæ. Deut. III. ii. 0, quod Rex Basanis ad hæc in Cunis qui, narum Diceretur; fabulantes de eo, qd ubi Abrahamus in eum desiisset, nescio qua arte Dentem ejecit, ex qua sibi lectum extruxerit. David Mon strum ab Goliath Israëlitarum Castra rum ubi Goliath Israëlitarum Castra je veniæ Conspexisset, quo fiducia unico Ictu eos obtruncare posset, mon, strum Capiti impegit; Sed missa Dei Pu, dem Capiti impegit; Sed missa Dei Pu, rali tarum Veruum nimisit, qui mon, ti medio desecavit, ita ut jam tanquam Collare Collo pendeat, nec ille am, plevabit, ideoque Moses Clavam ex pe, tiarum fai fecit, Cujus ope eum de Co, pita admortem feriit. . . . Protracta ejus Goliath, Sam. 5. 6. 7. et 8 hom. Ipsum Goliath, Sam.

H. q. Ego radicari Emuræ ex quorum Pel, vitudo sat tanquam Co. Probat.

**) Communis est omnium Gentium tra, ditio de eo: Plinius in Exist. Lib. Mir. Ab ulmorum longum Cadaver repertum in Caverna alta; ita Minores quamvis natum

p. 26.

BF 3/14v

natum q̃ vbarem longum spissa,
ita laboratores quosdam in Caverna
hominem sedentem vigentem, clavam
ad vltor mali magnam manu tenen-
vidisse, cujus cum Corpus circum-
spisset, ossa & pregrandia videbantur.
Simplex narratio inepti illius de Cristo-
phoro, cujus effigiei in pariete templi
forensis Conspiciatur adpendum huic; de
quo Monachus quidam præ alijs spec-
genii animalibus mire doctus, Epigram-
ma legendi, in signum bonæ gratitud-
nis, ingeniose Compositi. . . . .

Sancte Cristophore! qui fers Jesse Cristi,
Et Magnum flabris, non attingis ea
ad Cælos. — — —

Ita Abrachum q̃ quidam Gigantem fu-
isse ajebant, ex argumento q̃ pedis a-
Cam adeo magnam artificiale non potuis-
set. Addunt q̃ Ogum, vt Orionem alium
Hyperijsse; qui orabat enixe Noachum ut
eum in arcam recipere vellet, q̃ cum is
prestare nollet a pē tanquam equo hyp
insedit. . . . — Alii denique Nubigas
quasdam, ex magnitudinis mirantes fuisse
dicunt.

Consentiunt cæ Patres in co, fuisse.

Nil mirum hodie tales non reperi
per Diluvium enim ea omnia hum
perit.

Sequitur

p. 27.

BF 3/15

Sequitur expositio alionum Sententiæ
Nostram q̃ hæc de re Epicherejm ad.
Damus. q̃ sit:

Extitisse homines magnos vide,
tempore, quem adventum nunc q̃ ex-
stant; Sed ô vedimus fuisse tantum
populum eorum, verum ita rarò fu-
isse eos obiisse, ac hodie . . . . .
quod ossa vero hodie magna cum
stupore jactitata dicimus ea Elepha-
torum, Cetorum, v. alionum bestiarum na-
turarum esse.

Quartus Doctor erat Enoch, Leti
filius; De quo observanda veniunt.
Primum publicam professionem fuisse
primum cum Religiosi Studium Di-
vini Cultus gratia. Lev. IV. 26. quam
quam alii eadem verba (idolatriæ
tum primum Idololatriæ) exponunt ex-
plicare velint; alii tum Religio Jeho-
væ S. Doctrinis vocari homines,
quod aliquanto planibilior videtur.
nos enim primum professionem publicam
secundum verba esse Genesis, at
non cum Bellarmino primum Noa-
chorum fundatorem Religionis &c.
Divini, imo eorum unquem adverba
Christi Domini potuit, ut Judæi dic.
ctis Barabam! Quid ioitil? refere
o immenso liber. Illud, an
De modo adorandi Deum scripsit,
Quod sileat revelato, latet.

BF 3/15 v

) Renan, hic Raman. filius Enos quem cum hic fundamentum hic Commenta, Regem fuisse Tris malos ni potestate habuisse, fallam Tf.

) Mahalalel, Renanis filius;

) Jail, filius Mahalalelis.

) Enoch, Enoch, filius Mahalalelis, de quo hic sic habet: De quo Hebr. 11. 5. Fide translatus est Enoch, ne videret mortem, et non inveniebatur, quia transtulit eum Deus. Ante enim translationem testimonium habuit placuisse Deo. Sine fide autem impossibile placere. Credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, et inquirentibus se remunerator sit. Nullum enim hoc visibile habet argumentum ....

) enim insigne fuisse Prophetam ut Jud. XIV. commate dolemus, verum scriptis nusquam negamus, licet nulla indè extet certa notitia, certè Bucedamus.

Quod autem scripserit libros XXX v. Hebraeos, s. paucos, quos fuerit sacros, Deo, qd ipsemet literarum habet omnium, cum sint incerta, pabulo et dominio negligentiae nequicquam supponimus;

) Methusala, de quo nicetas et dubia sunt

BF 3/16

dubia sunt

x.) utrum Scholam exerit? nemo.

xx.) utrum vota Libros, quos quidam vendidisse, scripsit? an nullum?

xxx.) an proverbia Domini, et scripserit proverbiabum? ----

Cum autem ex his verbis deserista, velamus:

o.) enim omnes Patres Patriarchas longaevitate superasse. Cum tamen 1000 annos, i.e. 969 annos vixerit.

oo.) enim eo ipso anno, quo Dilurium fuerit, mortuum esse? Deum autem Methusalem graviter obiisse: Judaeorum quidem Comanter Stricius quin tempus illius mortis diuturnum Septem Dierum ante Diluvium mortuum fuisse, ita ut postquam 7 Dierum Spatio Deus Noachum ingressus; in arcam illam immersum Lam intravisse.

Lucifer illa falsa ab olim ab auditis magnis agitatos animis, pertinuit hanc vocem: Utrum anni, quos magnos numerasse in sua Patriarchas Vita, tales fuerint, quam Solaris, an minores?

Dr. Aliqui p annos illos non tales in. tellegi volunt. Sed menstruos, 36 Dierum, v. Aegyptiacos menstruos dicunt, v. ita

ut

BF 3116v

ut 70 anni nostrum numerum ad o.gent.
Sed autem omnia eo solo adstrue argtor.
tuntur, quod hodie o stirps, ego nec o.
tim fuit. . . . .
Possimus ergo argtum, primo ex Gnchr.
Lo. . . Nos gales hodiernos annos fuisse
ædimus ibm, postmus argtis sequentibz
o.) Si tam breves intelligerentur anni,
magna sequeretur absurda; utpote
1mo, 2do otatis anno Eos ad patres,
annum libens attigisse. Gen V. 28.
N, qd Mahalaleel 730 anno genuit
Patr Henan. ita Gn. V. 15. 605
otatis sui anno genuisse Jaredum
Mahalaleel. Commate 1mo Enochum
650 anno procreare, qd sunt sui dn
bis absurda.
oo.) Gen VII. ii. Dr Diluvium fuisse in.
Octum a. ætatis Noachi 600, nem.
lis Secundi die 17. mox autem ma
lis VIImi 17 die Deum esse cæpisse,
Sed Gen VIII. 3.4. Certum et quidqd.
quita Dei duxisse Diluvium ait Mosi
Sr stingo ergo argtum, saltem VII men
ses habuisse, et unum mensem tem.
tum fuisse, quandoquidem hodie Septe.
nis nunquam 150 Dies pertibunt.
oo.) Gen. VIII. 4. Dr. requievisse arcam ma
lis 7mi die 17. Sed aqua o recessi.
runt usqs ad 10mum mensem: prob
ergo

BF 3117

ergo Demonstravimus mensem tum forte
habuisse Dies, quot hodie; Sine autem
saltem 16 menses in anno fuisse nati
stimm est.
oo.) Idem Moses Jacobi Abrahamid cæ virum
oo. destribsit, qui Patriarcharum ad di
tam parvos statim annos pervenit.
brahamus fuit. De eo ipsa dicit Scriptura
annis fuisse 175o statis sui anno
obiit: qui minabatur, quomodo jam ille
liberos posset procreare; atque usqs ad
175mum annum nullum virum ex illius
loris non genuit. . . . Proseca de
Noacho ait Moses, qui 600 otatis sui
anno liberos procreavit; atqui Scam.
dum Gnchr ab patre 2 annos natus fuisset. Patr.
non nisi
oo.) How est impossibile ut tam diu vivant
Patriarchæ, imo est necesse ut ita lon.
ge vivant.
Sacræ postmodum sunt sequentes.
Sis pnis, Cæsus; Dicta optima:
Vox erat illa genus Eborum, nul.
lius animalis Carne vescebantur, sa
cratibus vero Salubribus pro Salietate,
non pro lætu. . . . Bibebant, ut litium
exorquerent, non pro Subversione, sani.
tate, pro Salubritate.
Hodie Quis apertibus basij torquemur, et
impedimur, nimium delicatissimis, qua.
rumvis

Quidam gigantes
quos it Cruffa tot
murborum: respon
dit quidam:
Numera Equos.

Engraver

minimus fuit et longe vivaciss: illi
huic Noachi, Salem patriarchis, quos nec
tantos appetat, nulla machinatione
invidia, omnia enim sanguini et stirpi
suae abunde amicis parebant.
Sed major in iis est multo pietas quae
in nobis, recentiore aetate, conversabatur
cum Deo, colloquebantur cum eo: pro
mium itaque hujus pietatis amplae debebant
longaevitatem, quod et honorem parentum
Deo praecipue debet.
Potuerunt etiam esse, ut fuit adhuc Noachi
ad propagandum Edenum; quia nulla est
adhuc tribulatio ore tradere libris mandata
debebant; quod facillime fieri potuit, nam
usque ad Phalecum ab Adamo duo tantum
nunciandi sunt. i.e. Adamus cum Matusala
Jared 250 annos vixit, Matusala cum
Noacho duntaxat vixit.
Ille est impossibile quum haud ab Adamo
exaug. Cap. Baccant non longe dissimilia exis-
typ. Phanus in historia sua Natalis re-
fert Rentam qui cum plerisque 200 annos vi-
xerunt. apud Scholiastes etiam aliquot in-
veniuntur 300 annos vixisse; imo. ibi dicunt
inter hos Patres fuisse, qui 1000 annos
vixissent.
Argumenta nostra proposuimus, quibus
jam sunt objationes adversariorum.
1.) Obj. Impossibile est; quis credat tam din
orientes cum extenuatis limul de Autum
vigint

ad Autumnum et 20 annos se se continuisse
quin generent,
Ps. 1. Apte erant longevi; juberatum
ipsis consequuti sunt, i.e. illam gradum
qua capaces fuerunt, sed hac objectione
Deus nil aliud potuit annuos appetisse
libidinosos probant.
2. Infra non primogeniti memorantur,
nec omnes enumerantur filii filiae,
sed illi tt, qui v. ad familiam Christi
pertinuerunt, v. ad historiam salutem
perficiendam necessarii erant.
Doctor Ignatius Lanechus, filius Mat-
thae, patris Noachi, qui non confundendus
est cum altero Lanecho Kainita,
hic cum Elisabeth Sellaegs.
habuit, hic enim erat Lethita et jus-
qui v. inde Obligo fuit, quod vates
Noacho exclamavit Noah: pureberem
nimis enim pulcherrimum semen Nephilim pro-
missum.
Noachus; filius Lanechi. de quo
notanda:
*) anno vitae suae Doctorem virumq.
natum dicunt, sed o summum fuisse
pontificem cum Doctoribus.
**) Cum duos vitisse pro orbes v. gr. an-
tediluvianum, et post diluvianum;
unde annum unius Adamo assevera-
simile est.
***) Quam annum existimasse ingentem,
sed

p. 34.

BF3/18v

sed non Dominus Campanarie & plateas
no abire habuisse, qua operarios Coffebat.
Solarium qe prenarijs erat orthonem. qui
vide Liber Cum sua Familia, qui in la
bro quidam reperiem Rect hoc modo:
O Domine tu es excellens tua bonitas os om
nium, quam numero Carentibus peccatis
volarunt tuam bonitatem ac Clementi
am; sed oramus te ente per virtutes
Dani, per Pietatem Sti Spiritus filii, &c.
Dona nobis omnia et dixerunt filii
Sol Etude. . . . (Ave vel inde
patet Auctorem hujus orationis esse
Pontificem quendam, qe per virtutes &c.
mi per pietatem Sti Spiritus Deum pe
Catorum petat. Pontificium Caput, non
dissimili Causa effectus.

** Quod sit inventor literarum, nesciri
Cui dubio eorum nisi Noachus, qui ex
Magorum primus; quod testamentum
nisi tres Shyx, Titesfilios Cudiderit;
hoc omnia, Alente fonte, nempe Spi
et nos cum stupidissimis ignoramus,
nec ignoscimus pudet.
Postequam hoc omnia propositum
quod necessaria pro ratione ita gesta duxi
esse putavimus, Sequitur ut Doctrinam quo
Patrum hominum ante diluvianorum Quantu

Non complectebatur cet. sed Capita
Theologiae, quam Hodie. Sed ut Conjice
pro Statu ex Patriarcharum posterum

8 ti

& et Capitibus, ois eorum Scelogia ab
solvebatur; ita ut fuere
Caput

*) primum De Existentia Dei, ejus
ejus attributis Effectis ut Aseitas,
Simplicitas, Immutabilitas omni
tas, et Vita, Sapientia Scientia Di
nitas, etc. - - - - Vid Text.

*) De Imagine Dei, ad quam Ge
ajiserunt Propli nostr. quid ea
nificarent postmodum huiski.

*) De Angelis, quos norant, cum
quibus identidem Conversabantur,
sed non nobis qs, Caruere sup
hoc misericordia.

*) De Providentia Divina, Cujus et
ipsi, sed omnia Lucia Hystes et ex
ista vicissitudo erant.

*) De statu hominis triplici; primum
valde bono integro nunc obscura
quum Prophetarum Scripturarum
Dei gis" per Semen mulieris et Universa
ex Conspectu Dei.

*) De revelatione ejus dei necessitate,
videbant enim ibi helicitam Revela
tionem parem sapere, prejudicio de
nuda restitutionis hominis, quamvis
cum Deo et O.M. visum in paucis
rede quae ante id cito revelabat qs
Dent illi identidem varia.

*)

p. 35.

BF3/19

p. 26.

BF3/19v

De vita Inventi Parisiana.

De Semine Sancto primitivo.

His Solutis a Sobrebatis comm. Theologia
non habetur ille titulus, primitus (ob varietatem
naturarum ingeniorum), varijs stilibus di-
versionibus, et Objectionibus refutatus et tandem
quantum hodiernum negotio esse debet.
Exponitis hujus Festi Celebritatibus Doctrinis
Ceremonijs et Ritus Eccles. hujus Festi
nobis proponendis sequuntur. Hic autem
Obs. qd Ogdoas propriè Ed. primam originem
prog. dicimus, eo simplicior fuit Eccles. ista
celebrum longe paniores p. Ritus Celebr.
D. tr. A. M. quam postea Seculo VI.
In hac primo

1.) Locus Cultus Divini, quoniam an tem-
plum Hier. Bp. In parallelo scribit Re-
gio ad Seminis B. et M. aborum in qui-
bus horis Litanias confluebant; post Ritu
ex cessum ex Paradiso velut ipsissima Dei
Sti Columna erant loci Cultui Divino
post. Unde autem Lucas Bethel Jehovae.

2.) Templum; quoniam an Templum Fabricae
Patriarch? Magni nominis quidem
Templum Theodosii Salomonis fuisse Con-
tendunt; sed hoc nos in Theol. Hist. ou-
disquirimus, ubi nostram de Epicheresin
proponimus.

3.)

p. 27.

BF3/20

Materia Cultus Divini Constitit

bat

1.) in Laudibus Dei et laudum Di-
vinarum Commemoratione, qd egio
Crassine Exegesis Psalmorum Davidis.

2.) in Sacrificijs, qd Panis Mellis
ex plo patet. Verum
Hic agit Quaestio: Utrum Sacrificia
Divina v. humana sint voluntarij?
Affirmat Quidam negotium dicasse, ut unusquisque
ex eo quo abundaret Deo in signum gra-
titudinis offeret, voluit, Imitatores,
praeque Patrarum Regi non erat Data
ubicunque ex eo quod haberet, unde ne-
cessitas Egenam, nil alium
habentem aquam nihilum obtulisse, et
illum donum acceptissimum Regi fuisse.
Hoc hra valde arridet Judaeis, qd sacrificia
sua Creatori ex naturae instituto est.
Sed non displicet Romanensibus Patribus,
ut Constitutum Regis adstruant.
placet vaBe Veniam, Dilectibus minus:
Ecce vos Judaei Sacrificia Christum ad mu-
tasse, licet sit variatio, Ecclesiae, licet ex-
hi esse nil hoc pacto lucrarentur.
Hugo. i. a Prof magnus, qd esset ne-
Divinis monstrosi: ne Divinitatis videar
Dicit non esse originem naalem; sed homines
ping Cogitasse, qd Sacrificia esset bonum, postea Deum
approbasse

p. 38.

BF 3/20v

approbasse.

Spurgans Augustinus dubitat ab aliq sanctis
cuepisse — Cultum — Vos Divinum hu
manum esse origine sanctorum. nanq.

*) Deus plane non potest aanigare, qd Deus
offensione sanguinis ejus Creatus plataretur.

**) Sa abhorret quod Deus ab eo, quem
Deus mei immicum, ideo qd animal
aliquod Medicinale occidio, mecum in pacem
redeat. — — —

***) Abel per quem obtulit Deo sacri
ficium anepkig Deo quam Kain. Fi
des autem est ex auditu, auditus per
verbo Dei. — — — — —

****) Quod ~~a~~ inanimabile, humile vero
placuit sacrificium, ego mihi obtu
Effectu videmus sacrificia f. bono
(Ens) fuisse gratiosa f. Deo fuisse acce
pta; Deo autem inventio humana o
placet. Ej. sacrificia e sunt humana
originis.

Obj 4) Sotta scra utgr. ad Divinum Mandatum offerendi sacrificia.

Rj. A Levitis scrd. presertim hac in
Periodo nil tulerunt Colligere scripsit, qui
ad qud 1656 annos historiam VIII tribu
tibus Complectebatur. ipso aliâ adhuc
magna sunt petruncta. v.gr. Moses
prophetasse Ezechiem negligit, sunt et
sunt 14 Nomina examinanda, etc. Nam

in

p. 39.

BF 3/21

sed Samuelis, sacrali nitrina identitr
eos admonuisse ut Conversent, Joachim
in Pacta sanctificanda, minime quam
Corpta eos Deus adhortasse reperitur ex
sola historia sacra de eo prorsus silet.

Obj 4) Non ut Abel obtulit sanctificium sed
et Kain, sed vero Kanio Deus respio
non revelavit, cf. a se Cogitavit.

Rj. Sanctificat erat ap Deo. manifestat animum
omnibus suam voluntatem omnibus o
erat necesse sufficiens fuit. Nanq. is
enim hoc filius audivit, ii et hoc etc.
neque illud, quod ab Deo erat, quare
declinarent, principia enim in V.T. dogm.
auctor sanct.

Obj 5) Ecf. VII. 22. Psalm. XL. 7. Jer. etc
Sacrificia delectarum Deum nunq.
fuisse, nec unquam fuisse sacrificium
Rj. Ej. a Deo non sunt ab hominib. sunt.

Rj. Illa sacrificia non fuisse se dicit
Jehova illis se non delectari, quia vera
fide sunt destituta, Messiam o adumbrant,
quem sunt debebant Israelitæ sacrificare
ab ejq. eo qd ad Messiam verum desurgerent.

Obj 6) Augustinus et cæteri Patres Ecd.
sunt ea fuisse originis humanæ. Ej.

Rj. Nobis quod eorum sit dictum auctho.
Unius eorum sine sali nil valet.

Obj 5)

p. 40

BF3/21r

Obj 4 Licet ostendamus ergo bonum.
ubi praecipit ad Deo Sacrificium.

Ps. Celeberrimo Nomina, Solvendi hanc quaestionis hoc pacto, qd Exaggeratores Judaici adducti fuerint ad id Postulationem adsentimur. potuit ergo originem esse repetendam Cuiusmodi ad Lapidem, v. potius ingnam post lapsum. Ubi namque Deus ob transgressionem legis illius valde facilis et sine ulla urgente necessitate, primas Serpenti proditionis eidem occasione protevangelii, item Eod, et Adamo, et prout Adamum terra qq maledicta per eum ex culpa Legis Praecepti fuit.... Jam quoniam nulla adhuc ex t. erat Theologia, quid aliud Cum Cane illius animalis fecissent, nisi Deo illud Sacrificasset ex ejusdem pelle, Cum quo tamen pactum erant, hoc autem Conferri amygdalo qua pactum ex qq. fuit lata de inde anda pelle, oleique animalis ad Sacrificium

Constabat Mat. Cultus Divini, in Sacramentis, qui sunt Signa et Signilla visibilia invisibilis Gratiae. De qua jam Ardua agitatur quaestio: Utrum fuerint t. hujus Praedi Sacramenta? v. Salmon in Paradiso.

Ps. Hodierni Theologi, qui Deus Agnum pe-

pigisse Cum Adamo Deum et quidem Agnum in Paradiso vult, cujus Divinae occasione Sacramenta in aliquot Paradisiaca instituit.

Nos abjudicamus plane putamus Deum Cum Creatura sua, praecipue Cum Adamo, v. servo v. filio Dei Agnum unde potuisse. Sed postea nulla instituisse Divina Sacramenta, non super petenda, nec sic obligatoria. nullum ergo hic vola v. vestigium Sacramenti.

Praesumit Paradisum, Arborem prudentiae, Arborem Vitae, Arbitrium, Matrimonium: quae omnia mirifice temere obscure ubertim propitia videbis.

Sed Utrum jam post excessum de Paradiso Sacramenta quae sunt habuerunt.[2]

Ps. Ecce non videmus habuisse, quia ad Sacramenta post institutionem Divinam requiruntur examinatus et visibilis; hoc eadem non reperiri in Sacramentis VII illis Romanensibus illis respondemus.

Quaeritur adhuc an Sacramentum unitatis, aliquid; sed ad Quam quaestionem respondet Augustinus Duabus potuisse fieri est credibile, sed quid fuerit Deus non placuerit id Deo te Scit: revelat Nisi ignoramus.... Aliqui Divini pe ubinam unionem Sacramentum Cidunt, tam quaestio de Ceremoniis.

p. 41.

BF3/22

Sabbatum 4t.

p. 42.

BF3/22v

Historia hominum hac periodo
De Paradiso Christi puri, post exactum
mixti abominationibus, abominan
pejoratur historia &c.

Sextum est de Regimine Ecclesiastico
antediluviano aliquid dicamus.

Regimen erat Levaticum, ipse profecto
legent, ipse passim tanquam de rebus in propriis
de Adam Eva, Serpente, Kaino, &c. habe
it Doctores qui habebantur, nempe prae
familiarum de quibus jam dictum est, qui
aliquando dissentiam qui declaticam exer
cebant . . . . . Plura non . . . .

Septimo de Horeticis agendum, qui
olim in Dogmatibus Capitalibus aberrant
a vera Doctrina . . . in Kain, et Kainitis.
De his primo erat Kain, et Kainitis.
qui dissentiebant Circa hoc Circa Capi
ta . . . Circa Messiam promissum. nam
Gen. C. IV. 3. Et in fine dierum obtulerunt
Sacrificium Deo Kain ex primitiis frugum
Abel ex oviby his, et Adeps Domum
erat autem Deo, quam Kaini, itaque mu
tata Kaini facies fuit . . . . . Quorum
unde cognoscere potuit Kain Abelis ac
ceptum esse autem Deo quam suum?
Hic quidem de primi acceptione in altum recta,

Sed potius quia sacrificium agnum Abe
placuit Deus, i.e. Abelis sacrificium ipse
Cohitus demissa Conjunctum est Kaini autem
minus.

Qu. Quare ô placuit Kaini Sacrum Deo?

Dj. Aliqui dicunt eam ob rationem,
qd Abel agnum, animal mite obtule
rit; sed vana ratio est; ea ergo redenda
potius ratio est, qd Kaini tam gna cum
Superba Cogitata, nempe in hac pri
mo genitura obtulit, nihil interim de ad
hurgendo ventre cum Messia cum sacrifi
cium adumbrandum cogitabat. Abel
Contra humili et Contrito Corde, sine
Deo vero Salutis Messia agnum Dei, qui
omnia genera peccata abluet, respexit,
ad quam dum Deo Confugerit, Quod
Colligimus inde, quod ubi admonuit Kain
Ut Deo meum placere, vultus ex Cruda
cebat ejus facies, tum dixit Jehova: Cur
est tua facies? et Cur mutata
est tua facies? Si bene faciet nonne
accipies Deo eris? quod si autem male
faciet, peccatum tuum ianua adjacet
requiescet. et ejus appetitus ergo te,
ad eum porro es in eum.

Et accepit Kain Abelem frater, et cum
esset in Campo, agressus Kain Abelem
et eum Crudelem interemit.

Quae verba Mosis sunt omnium difficillima,
et Exegetis communi via.

p. 43.

BF3/23

p. 44.

BF 3/23v

Sedecimus ab Adam, Methuselah 969 annis
hic est annus, in eo, quod Providentiam Dei
sanctam Dei [illegible] vocavit ab exitio
diluvii; non revocavit, salvam de ipsa futuram
scit, licet ambigebat etiam de judicio ultimo,
de immortalitate animorum; erant
postea Cainitis idolatria, cum nullum
simile de his primum (cum sole) Idolatriam,
deinde cum Luna,, mox Daimones &c.

VIIIvo De Sethianis hujus Periodi.

Sethiana sunt dissensiones circa pauca et
capita; quemadmodum Valachi dissentiunt
a Romanensibus, in eo quod illi non sint
stram sed pluram, et imaginem adorandam
sentiunt; quare etiam Sethianis abjicien-
dantur.

Ab hac prima Sethianata fuerunt filiorum
Dei. Sethi a Deum Adam sanctis.

IX.) Persecutores Ecclesiae ante Diluvium fu-
runt

a.) Cain, interficiendo Abelem primo.

aa.) Nephilim, Gigantes, foreg[illegible] abi-
homines violenti; qui omnes per Di-
luvium fuerunt delati.

X.) De memorabilibus hujus Periodi.

*.) Arca Noachi, res omnium celebratis-
sima, quae totis questionibus et disputatio-
nibus dedit occasionem, ut naturae Scri-
bentes, ea omnia diligenter explicaret.

Qu. Quamdiu fuit Capitalis? Pro magna

omnia

p. 45.

BF 3/24

animi esse debebat, ad capienda tot ani-
malia, quippe ex quibus Deus O: M: just.
erat et nihilominus duo paria, et mundi ante
VII paria introduxit, ut ex iis eorum fa-
cile posset?

Magnam Contradictionem Impossibilitatem
illa pertinet ingenia haec in reinvenirent,
quibus nil frigo in quidvis movisse.

Longitudo arcae erat secundum verba S.S.
300 cubitorum, latitudo 50. altitudo 30.
et si sufficienter ad capienda omnia de-
quae Deus jussit... Ubi enim non fuisse
necesse ova animalia introduxit, multa e.
nunc animalia ut Canes secundum Clima-
ta variant sua genera et formam; ova ego
Canum ora et introduxit, [illegible] nec Leopardum,
nec illa Reptilia quae in aquis degere pos-
sunt, illa enim ad partem exteriorem ova
ova sua locabant, etc..... Sed potuerat
quae rapiendum animalium ora v. gr. Ceti
sunt 60, volucrum 100, Arca arca illa
vigent capere potuit.

Quomodo congregata ova illa animalia?

R. Illi qui dicunt unum ante Diluvium
aliquot annis aquilam comparesse
animalia ex Consilio Dei; fridiculum.
Alii ergo dicebant saltem fuisse natantia
ea respecto aquae ex altae; saltem,
nam, similes Diluvium fuit ut Coeptum
Clausa sunt jam ante
Jesum ergo, quae instituit quondam

a Deo

p. 46.

BF 3/24v

Deo indito ad arcam confluebant, et ita Joachimo ea vitare compellebat, sunt hodie in narratur, qd in Italia Canes diebus anni sese exonerent Luna p. mortem ex bilis et regio fugare volentes, id ita Noe dicta quae sint prata.

Varie sunt scribes quoq. Ita nam rem stolidam nosse quaerones comm. qui in scripsi eiam Nos, Dum quaere volent, sed quasi omnes restore nullius momenti foret, unam alteram attingere sat erit. Ita

Quaestio: Quomodo tam vetustam ingentemq. Chiam VIII Mundo homines fefisse pos. sunt? Debet enim ingentes erunt, qui stolle re, ne Dum bene volae pos. sunt, immensa prolixa labor; qui cerei flues & hominibus requirebant oblatis.

Sg. Nullibi dicitur & olim homines fuisse, possunt ergo pii homines tott annorum spatio adjuvare Noachum fabricq., ita La. mechus Pater Matusalem Henoch et alii plurimi et non Dum pii, verum ne impii potuerint, ita hodie in Londinij templis at. Altaribus, et Idolij sculpendis, s. lignis eorum Leindenij plurimi adjuvant.

Qu. 4to Quomodo Noachus animalia Car. nivora ut aca detinere potuit. s. cum Ca. ne illa alenda fuissent Longe altum plura inferenda fuissent animalia, qui jam Carne ita arca Carne non potuisset ex fis Pane ab. stinere

p. 47.

BF 3/25

abstinendum et nil aliud nisi mera Commentum esse hoc arca Historia videtur.

Sg. Animalia illa sunt detestanda, ubi habent, Carne retinent, sed in Capitalis fugibus in Contenti sunt. Semina illa fugiendo. Et nidi venitor malabar nem Rasp vabbeorel is pol labib.....

La Callaarnut poterca audiri in, quod a. qui fuissent pro his et pro Noachiis quoq. ad hostium refugerii.....

Qu: 5te Cur animalia immunda rationabilia sunt dicta, liceat illa quia libertate non gaudebant, non peccarent.

Sg. Ideo, quia Deus volebat Deus dicat totam terram orbem parare, ita ut tota hispidis & terra orbem parare, ita ut tota hispidis & terra, tanquam immunda elucescat, Noe autem non aliter fieri potuerat, nisi interitu animalium quoq.

2. Quia instrumenta fuerunt propter peccatum; Lex autem data fuit postea, ut animal, instrumentum peccati ergo Cum peccante Cruciaretur.

3. Quia ira turpia nigurata Lobiribus, malis, pendis, inflabilibus erant, omnia Deus tr. O. M. ergo debere voluit.

** Secundum memorabile hujus Periodi Diluvies v. Diluvium de qua pene infinite agitantur questiones.

Celeberrima omnium, ut Ubinam usquequo per totam Hyperboream terram Diluvium.

p. 48.

BF 3125v

Ps. Ubique fuit usitate, quod probant argumenta sequentia:

1) quia ois Corruptar Caro viam suam, i. e. omne animal, atque Caro ois in hora diluvii tunc erat, ergo tota destruenda tam pena dabat debebat.

2) quia necesse fuit Noacho suae arcam, si enim non fuisset usitate, tunc minime fuisset arca illa ingens, potuisset enim in aliam quamcunque regionem Diluvii venire habitatum, sicut Loth etiam et Abraham in alienum paganum venit.

3) PETOS prodeunt ex aquis altissimos qz montes, ex origine derasse.

4) Post Diluvium totum genus humanum per tres Noachi filios dispersum factum fuit, atque Europa & Asia fuisset; tunc nulli fuissent alii etiam hic Dubes.

5) Lapides Cochi petrificati reperiuntur in montibus Armeniae, qui aut sunt lusus & Naturae, s. maria eo loco fingere dicet quis dicere, aut certe reliquiae esse Diluvii.... imum dr non stat, quia ita magna & nisi petrefacta ac naturalia maria similitudo, ut non omnino similia sit; & plura ne reperiuntur quam ut lusus naturae esse possent. Idem potuit stare non potest, nam in nostra. Patria magno numero reperiuntur in Calcumulibus montium, & ibi Litorea nulla unquam maria fuerunt. Denuo ter-

tertium

Armenus ergo terrum per vices Diluvii aquas hinc et illinc fuisse deposuit.

Alegra est quarto Nobilissima: quomodo totus orbis terrarum aquas tepefacere potuit? Dicunt quidam tam abhorrendum ea ab Deo. Ego enim brachiorum pistorum, hoc quia ita bene fuit. Observatum enim est, nimbrum vehementissimum usque ad horam unam non nisi tantum pollicem altam aquam facere, tam ut 40 ad minimum fuisse pollices ex Cert aqua, qui ne unus turrem aliquam sepelivit.

Ps. Tres fontes potest nobis ora, et quibus tantam aquam hausire quam mus, utrum potuimus tantam materiam extrahere, qua totam diluvii cumulo sepeliamus.

1) Caules Blomm apertis, Rosmarinus ve aquae copia, sufficiens ad omnes illos sepeliendos, qui hoc credere et concipere nullo modo volunt.

2) Maria exundata, hoc quoque dictum extinguere potuissent, et impotentiam aquas madefacere. Est statim

3) abyssorum terra aperitis, jam sub Ore et modum in Lapis quasi effusi sunt obliti. Ergo jam

ubi per 40 dies Continuis pluisset, praeterea maria exundata fingunt, et vbi aquis terra operta aquae extinguissent, nil minus in altum Diluvii aquas elevasse. Bene habemus

Efficient

p. 49.

BF3126

BF3/27

In vrsel[illegible] by etenim
Terrā ut sint con-
cauitates, vtim-
menges ꝑse aquay
Continere debeant et
Contineant: Cgr: In
mare Caspium ali-
quot exhaustos flu-
mina ingenita,
Ld quod nunquam
effluerent. vnum
in Nraginē terrā
demerunt. . . . .

BF3/26v

hoc sufficiente aquarum copiam, sed extrahendo
essent ex manibus et inferibus terrē; ad ꝙd
jam, etsi aliqui ꝑ aliquandiu resorbuit
alii tu in diuersas abeūt plas. . . Ch. ori-
ginem existere ideo non ꝑt animus, quia
Moses vult naturalia describere eorum ordo
sequet ergo nunc ni modum ingenia
varia, ni fol defuderunt ab olim plurimi.
quoad exundationem Maximum, illa pecca exun-
dabant; naturaliter enim ordinarie 2b horas
spatio fluere et refluere dicunt: vt: hoc quod
ex Lunā pressione, vel Attractione explicare
Conantur. . . . .
quinto de abyssis quæ ex ratione aperti fuerunt
quidam dicebant: quā ~~terra~~ Lunā gravitan-
tia, et extra hos terra aberrauit, ideoq; aquis
effusas. . .
Alius vir eruditus dicebat terram
olim fuisse planam, et unam tantū plagam
fuisse ubi obtegam, quapropter Corda in terra
repagā, et ex ea diffusa aquas. . . . . .
Vltimus Anglus eruditus: Cometam unum
dicit aberasse, et prope terram venisse, et Copiosum
de atmosphæra multa Caudā duxisse aquā, de
atmosphæra Cometā subiisse Contradictorium
ce putamus, potius Diluvii potest existentia
Cometam illum extitisse aquas ex ea Copiosa
Cayam hyeme aquis pressisse.
Quid ego? ubi ubi Calorem v. aliam obrationē
inguiet terra motus exorti, montes sic vor-
ragine

vorragines Cauitates illas infecisse, qui
inde aquas ex pellant. . . .
Ld finul obs. nec montes fuisse ab eo tem-
pore Diluuium, sunt data illa vana, quæ
observanta docent, aucti enim sunt facibus
Diluvii depositis; et hi qui montes erant
montes familiis quidem ubiq; hyeabant
eos aqua.

Quid a Diluvio usque ad vocatum Ab.
Thahare ex Sac Cap. non Continet ang
427.
Le hema

	2
	35
	30
	34
	30
	32
	30
	29
	130
	75
	427.

BF3/27v

Epitome historia magis Dominici de se habet. Postea quam vindicij Diluvij aquas exsiccati, egredit Noachus et arcam, Holocaustum Deo Creatori offert, ob conservationem sui et universalis Dei Clementia; — accepit Deus — adeoque promittit se nunquam aquis delecturum orbem, in cujus signum dedit eis Iridem. — Quarit illis Deus phagiam, et dat ei animalia in primum — Ultimo jubet ut vindicetur filii Noë sanguinem suum, et disperguntur, — insurgunt in Consilium Dei Turris filii etc, et destruendum ingentem extruere ibi perstant, omnium gentium dispersio fit, quo facilius ad Terram promissam, quam licet dispergantur ad Terram Canaan Hanticam, versus illam e longinquo vicinis in Convenire possent — Deus descendit — Confundit Consilia et linguas — Noachi primogenii boni; unde Corrumpunt Conservabantur omnes hasce vias Idolatriæ vocavit Deus Abrahamum ex ea —

Scotus Eccles. hujus Periodi introitus

In arca Noachica erat ~~postea florenti~~ florens. VIII persone qui Constituebant ipsam Dei tabernaculum quod tum in arca gerebat typum Ecclesiæ Christi. Replet enim Ecclesia Contra varias afflictiones et mutuas ne dissolvatur arca a quibus obsegerentur, sese identificant Divinæ defendere debebant.

Ubi autem VIII hæ persone ex arca prodierunt egregium sacrificium Deo obtulerunt; unde Deus

Idolatria

BF3/28

Idolatriam eor. ex expunxerunt, ubi placare gestit.

Deinde promissionem dicit se nunquam aquis orbem deleturum, in cujus signum dedit Iridem.

Ps. Quando potuit Deus Iridem in signum ponere, quum is rejectus ex Causis naturalibus; aut enim sequeretur, v. ante Diluvium non fuisse Iridem, v. pluvias, v. Iridem pleruisse?

Ps. Heb. XI. 7. Et Noah monitus a Deo de iis, quæ antea ó videbantur, ita ex fide patet non de Diluvio.

Antea Noachus, de Diluvio.

Jer IX. 13. Dicit Colloquia Deum cum ea. cum ei jubet, ut efficit signum fœderis.... Et nil hunc Coelum potest ó antea fuisse Coloribus; possunt enim res plurimum ni signum alicujus rei, licet antea ex naturæ. ita casu quidam aliquem in agro Hunc S. Ti. quem constituit post Consensu mutuo. ita Patriarcha et signum Constitutum, licet antea ex usu sit ablatio omnium quæ Cum et Patriarchis ordinem accessum Deo Creatori ita ex Posteriori intercessum sua Sola signifia Mortis Christi. &c. Sed secundo Aqua sunt v. Naturalia, v. Arbitraria. Naturalia, ut fumus, aqua, Sanguis multæ Pluj. Nimirum spes et rami volantes fluvio etc.....

Arbitraria, ut Annulus amoris, ut quem is rotundus nullo certo limite terminatur ita et amor personæ v. juramenti nunquam terminetur. Item hic in quasi dixisset Deus

Noacho

Noachs. Ecce hod quid scripsit unicham, ꝙ de in posterum signum foederis inter me et te
Ted ist Vlm signatum et signum Conveni.
entia ꝙ vera esse debet. ubi annuli Cuna.
nare proprius. Ita vis ubi videtur haud rem
Cogitatur non esse ubique fluvius. Deoq nun
Celebremus Deum O. Hft. aquis orbem terrae
postea Colores in [illegible] videlicet partim
rum Dei demissum, et partim visibilem De
Paam effluxisse. Hunstahr, s. adnumbrant.

Dum Benedictionem ꝙ addidit iis, dominium ꝙ
in Creaturas illis addicit, et dare mandu
cta.

1) De Comedendo Carne.

2) De Sanguine humano denuo non effun
dendo.

Quod non aliam ob Causam Deus illis dedit, quam
ut malitiosi essent homines hoc tempore. Manum
mandatum exigebat, namque ꝙ Seraphaeam
obstabant multiplicationi animalium, multiplica
ta autem animalia noverunt ꝙ humanum
genus; nam ubi homines vita non prohi
bent ante mortem naturalem.

Hic jam prolixa illa quaestio nobis solvenda na
turalibus venit.

An Seraphaea ante Diluvium hinc vel ipsa
re fuerit.

Hes hunc sanctae rei sententiae.

*) ꝙ Gerardus Vossius: licitum fuisse, sed ex
tunc de Carnibus abstinuisse. at hoc hic
nullum hab firmamentum. . . . . .

**)

***) Non fuisse licitum, nec usitatum, quam
diu tantum herbae manserunt. Doctores Talmu
dici docti, qui patres Concilium primum
anno recentiores ꝙ ut Irenaeus et Clemens.

Regula eorum hanc:

1. Non Convenit vitae humanae rosae Carnem ani
malis, eo magis quod illi putabant de ani
mali ee quod Cum Dei, illud autem mundare
nefas putabant et abhorrebant.
2. quod Homines ante Diluvium erant longae,
Carnivora animalia autem non possunt esse
ante salubria, Seraphaea enim à malefica.
postea fervasse dicit homines, etc. nolupes
usus etc. animalia Contra quod non bestiae
Carne sunt nutritae, ut Columba etc.
3. Deum Deus vocat Creaturi benedicit, dicit:
Ecce hic sunt fruminis fructibus oleribus etc
sed non de Carnibus. sunt hic accipiendi
tempora adverbi tuitoes diendes nec id fa
isse dicunt, hic ꝙ Deum fruminis eo
ad hanc observationem: namque vivo eo tempore
neque utebantur, ad tempora demum Noa
chi esus orgo ꝙ relinquendo.

A. Jen 12.3. Videmus usum Carnis fuisse
Concessum; L'autem prohibuisse et
antea, non fuisse necesse novum mandu
tum promulgare. alii autem hic repetitionem
et explicationem datae volunt.

**) Sententia ꝙ et licitum et usitatum
fuisse.

Regula *) Lido fuisse, v. ideo fuisse, quod
hoc

p. 56.

BF 3/29v

Lege naturali v. positiva fuisset prohibitum. Primo, quia nec hodie abhorret Haas; Item alii Judæi abhorruisse et Pythagoram, unde Horatius:

Hem quamvis Sabbata vitet Judæus, Cervus Horatius
Conjectos avidum pungere lardo porcos
ut Satyræ Sangvis alatur

uti est in Mesam P. XV. Jab. 2. 3. elegantiss.
Vetabat Pitagoras ex Metempsichosi desumpta
animalia mori, ne quis pacto fœdere, Religionis
sanctimonia aliquem sanguinem derivaret; quæ Cæ
nam vana hodie Religio, ut Vitulos, Arietes
porcos porcum[ve] precibus precibusve Condat.
Sed dicunt postea, seu ad finem Legis Ma
thæi non adversari Leopagiam coqui, si
adversaret, tunc nec Pisces unquam comesti
Nec positiva lege vetitum fuisse dicunt, nam
nullibi invenimus. Ex. licitæ sunt apud Canis.

:) Alterum argumentum est, quod ante Diluvium
qui ipsissimum Deus hominibus in
Creatus dedit, sunt autem animalia
quorum nec in Carnibus nec in ullum alium
usum, fructum Cæsa portant, ut piscem
ex. ea Encharistiæ, sed Cæsi nisi in
Creatus non ad rationem fuit hominibus co
et. dictum, et omnia in humanum usum venant.

:·) In sanctiis unam partem semper dele
nexbant sacerdotibus; ergo Leopagia salti
sacerdotibus sunt promissa. Sed hoc sero de
mum fuit introductum.

:·:) sunt jam qui dissentio uti immunda et in
munda

p. 57.

BF 3/30

immunda et immunda animalia, ut in
introductione eorum in arcam videre licet; atqui
ex Prophetia legendi formulæ de more hic
etiæ loquitur. Joachim Moses, quot. illa ex
rant immunda animalia, quæ Comedere po
rant, immunda autem quæ nefas fuit in
Cum Carnes..... Ex. rejecebantur Canibus
quorundam animalium.

Hactenus sunt sententiæ, quas Cum Lingo Linnæ
propugnemus, sequuti eaq jam ut Postrani
sede de re Epicheresin sanxerunt, quæ est:

Non fuisse unquam Leophagiam, saltem apud Je
dæos nunquam adversatur Beatus Innocentius,
supponit indebitam Lapidicinatem [illegible]
si fuit ergo in usu, utique apud Regandos Ma
ximum voluntas illius fuit.

Nunc jam de VII illis proleptis Hæreticis aliqui
dicendum ergo. Fuisse Judæi etiamnum VI
a Deo allectæ proceres dicunt, quibus ad No
eum transmissis additis adhuc I Deus, ut
essent VII, atque hoc dicunt Judæi fundamentum esse Communis Judæis Mahometanis fuisse horum præceptorum

*) De Idolatria Cavenda, et jam dicebant
Judæi, qui quis sub omni Regione alie
nos Deos colligeret, morte afficeretur.

**) De Creatore solo adorando, et ei mun
nia debenda, si quis ergo maledixisset,
occidebatur.

***) De non edendo sanguine humano.

****) De servitute sub pio Rege, ne quis vel pro

p. 58.

BF3/30v

voluptatibus frenetur

De furto, ne quis illud exerceat.

De iudicio iustitiæ, ne falsa feratur.

De membro viri, ne sanguinem alicuius animalis comedatur. vrg Act XV. 20 ne huc ei repetitum videa-

Sed Lex Christi sequentium mentem, ut nemo quoque possemus aliquod numerare, sed ad Legislatorem Deum et veritatis unitatem. Data est de Empyreo. ubi dr. Legislatore ex ira de obligandis animalibus, de Comedendis Carnibus, de abstinentia a sanguine de homicidio, de vasti Caedis (de) de dirimendo toto orbe terrarum.

Item ergo quaeritur de Comedendo sanguine, quia non per hanc legem intelligendum.

De Obligatione Comedendi animalia suffocata et cruenta Gentibus datis intelligi, volunt Acta Magi qd Deut. XV. vi. etiam hic repetatur. . . . . .

Nos Christiani Catholici dicimus Christi Sanguinem unum verum ejusque Animalis intelligimus Comedendum. ob duas potissimum causas. Tollit

a) ut patriarchis ille Sanguinis abominationes, Christi prae sanguinem ad aram.

b) ut abstinentes homines a suffocato, Caseo dare etc.

Ps. utrum obligat hodie hic loc.

Ps. Ali qui obligat dicunt, nisi non putamus

manq

p. 59.

manque ara sanctum hodie Christus.

Item punctum. c, qd ubi Noachus ex ara fuit egressus totius humanae Generis Caput et Celebre Epoti; Differentiatum pr filios Cepit Cannibum.

BF3/31

CASUS II^us De Doctoribus

Summus Doctor Deus O. M. is cui quaerit legat promissiones, primi primate hic Celebrium, posuit, ad habuit Doctores, qui Christianos, nisi quis oculatus

Noachus, Dictus Almach Legislator, non qd inventione Vini Nominis ex Hilara est, non qd agricultura et instrumentorum effectuum, Sed quia fuit Typus in hoc Christi Dni. ita Sicut Christus Dnus Dei Nominem misebatur ut restituerent, ita Noachus qd etc. Illum Celebrent utrq piam hanc familiam .....

De Noacho Observanda:

o.) cum arando, serendo, plantando, ortis Cordo arcq Mechanicis Mathematicisq tyrannicis.

oo.) cum finibus inhibitum, qd aliqui Terrepor. liant depascere, pro minuitio; Voluit Deus O.M. ut in orbis viis Sanctissimus manda aliqua emitteret. Hosp. Lex, Aron, Evangelia etc.

ooo.) Mixtologos cum Confusione Cum Sana bene Satis aliis Cum Salutem, Pruniter etc.

Doctor fuit Summus Noachi filius, de quo obs. qd licet primo loco nitr Christ. primat, non tu esse primo genitum, primis nominum, verum Cannaan; primo autem loco primitus Remissio, qua

qua

p. 30.

BF3/31v

quia erat excellentissimus, pr Cujus familiam Regis Divus dedicavit.

Dicunt quidam hunc Seremum fuisse Melchi. sedech. de quo insignis narrat fabula apud Judæos, in operibus quorum, adducanquem. Ægidius Hagnad de hoc egregiam quæstio, quis fuerit hic Melchisedech?

Dr. Tres sunt loca intora Scr. de es.

1. Gen. XIV. ubi narratur Historia, quæ Melchi Sed, Abrahamo decimas Dogo tradentem vestem; panem vinumq obtulit, atq illi quia erat non tantum Rex Salem, sed Sacerdos quoque altissimi Dei, benedixit, quapropter Abr illi Patriarcha 10mam ex omnibus.

2. Psalm CX. Ego juravi, et non revocabit Tu es Sacerdos in æternum, juxta ordinem Melchisedech.

3. Hebr. VII. Capite VIto Com. ultimo: quo debebat intrare Jesus, pr nobis, qui è factus Sacerdos secundum ordinem Melchisedech.

Caput VIIm incipit datum p. obs. exemplum Johannes Baptistæ qui erat Rex Salem # Filii benedicis Abrahamo ubi decimis Regibus omnium retrorsus fugisset. Quapropter 10mas ei dabat Abraham, qui erat justa versionem Rex Justitiæ, propterea autem Rex Salem s. pacis.

Sine patre et matre ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, et sine familia, Cujus neque dierum initium neque vitæ finis, itaq Comparatus adsimilatus Filio Dei.

Videre igitur, quantibus nam is fuerit, cui Patriarcha ille Tomas persolvit.

Cognitæ indicii de hac quæ pr hinc Re intelligendum, licet Paulus expresse hujus Cognitionem adeos referat, qui non calte sed solide Cibo sunt nutriendi. Hebr. V. 14. 15.

Dies fuse ab olim sententiæ.

*) alii Divinam personam esse intelligendam Deum.

**) alii Creaturam

***) alii ΕΠΕΚΕΙΝΑ, abstinendum ce a decisione di. cunt.

Priores sententiæ auctores spem sunt intelligi volunt, qui ex Sententia Hieracæ et Hæretic. soluti IIIi, ad obss tanquam hominem descripti et tanquam Sacerdotem et tanquam Regem; sorum mentis sues sus in ista inspiciuntur.

Alii Hæretici dicere vim aliquam præcursoriam maximam Filio Dei, ad Angelis ministeriis fuisse Spiritus Christi Dominus, hi appellati Melchisedeciani.

alii ex dicat ipsum Christum Dominum qui Abrahamo jam in Carne apparuisse.

Sed Christus Dominus non studuit loco et ad similatus Melchisedech, cf. idem Cum eo ac 6 port.

Alteri ex sententia fuisse Creaturam, sed hi in diversas abeunt sententias.

Alii angelum aliquem fuisse dicae, alii præexistentiam Creaturæ ad hoc ut esset typus Christi Dei. alii Enochum fuisse, alii Seremum alii. Haimum inquam, alii Sebum, qui quat.

p. 31.

BF3/32

Cæte

p. 62.

BF3/32v

Cols delaphes dic. hoc via facta ac
quisq; scitu ex epis descriptione precipit.
Nos ergo in ea vsq; mare dic, quod domino pa
it stabiq; cupis nec parentes nec familiam
ullam scimus; descriptionem ostiq; ejus. hab
tationis vnus, hoc autem in dominicum hab
cadunt; fuit autem Rex saleni in Cana
ane justus pius, qui v. in Ecclesy relatus, v. se
pultus apud Zorah, ideoq; Enquirabat Ephra
Dnum, ita in eo qd erat Rex et idcirco Sa
cerdos.

Jordanem hic qq aliquid Pontificii, sed haudre
cta licitaq; via; videant utique qui quia Mel
chisedech panem vinumq; obtulit Abrahamo,
illi qq debeat in Missa offere Deo.

Ultimo observanius de Lino femineum tho
rax in Fabor scripsisse, libro de Terlogia, vitu
Sanctorali, de nativitate, scribisse, Salphum Dom
mentum esse.

Japhetus, primogenitus Noachi filius Ve
pius fuit, sed causa de convertendis Gen
dictus Hebraeis, qd ora in antiqua habe
vit.

Arphaxad Sancti filius, cui LXX vocalis
sepsio et post eam Lucas III. 36. Cainanem
filium, Cainani Selam tribuit; Abessan
Arphaxadi filium dicit esse Selam: quod
vrag hic contradictio esset, nisi LXX vocalem
Versionem Dicas originis ac negotium; ita
enim jam Nicanor erasse eam hac in re, et
scripsisse Cainanem, Luca autem Sanctum
Cum scribe scribisse. Nos Cainanem esse
Cum.

p. 63.

BF3/33

Sela de quo fabulantur Hebraei,
qd ubi die moriturus esset, ut converteret,
postulabat ut bene, converti; ut videret
Gehennam: accepit ergo Sela baculum, et
percussit petram qua facta hospitio Ephay
qui Cuthaeum vidit pulsum; pleng ab
Cuthaeo abiturus mirapit libro Cham, qui
ex arca dilatus, relictis iis tribus, qui Se
erant illi.

Heber, a quo originem Hebraei dicere, non
dubium est illum fuisse archimandritam.

Peleg Hebraeis dictus quo quo dispartio est diversis orbis pars
sors Dei. qui Phaleg dicit quo Dola
et Sole cognitus. Nachor. ii anni Jac.

Jus Doctor fuit magnus ille Abrahamus.
de quo vanitas (scilicet pseudo) fabula minus
Petrus ad inquam aliquam finem modum et
dolis Sp: qd ab Patre domo profectus Charan
penetralis (Chaldaeorum Dola, illic tradidisse
non putans Dola illa arcenda, ubi altare
pro Deus unus et unde placuerit ebam,
occasione; sed ei aperte ore confregit pro
mittendum, cujus adytis placatum illam
locavit, et cui sacrificia qu in manum dedit.
Mox redeunti patri jubenti quidam sectum
esse respondisse illudunt; magnum illud sid
cujus manu sacris pisa videbatur, placa
dam vincam. Ubi vilipusberunt Abrahae confe
gisse; videbat Pater, sed dammum tu ultu
nus adsumendum Regem quae last Dei
Deus

Iuramund marth. de Laub
X. Ao mlxi. Barnabas ean
Iunam. quam specialiter
Dominus Iuramentum dicit.
quod Cap. Hoc alia multa
Iuramenta, quae
Iuramentum
quae quidam

Ascendit ad se accessit, et Abrahamum
quem adorare iubet, Ipse quem adorabat
deposcebat iquem adorare volunt, ut aqua,
aqua imbres nubes ventos, et hujusmodi
latus in Deo Maximo, in primam ardem
dum eum loqui jubet, sed in qua auditate
Deo manifestum Chamid; hinc aliqui pro Abra
hamum et ille Abrahamum adoratum, et
formam adorare dicatum intellexerunt.

De nativitate ejus valde multa fabulan
tur Turcae. de quarum quidam ubi Maxima
dus aliquando sonum audiret, ibidem fal
gore excellentem splendentem supra horizontem
brevi ventarum, et stellas alias atque quin
excellentissimas, fulgore ac et nitore obfus
Caesarem, Magi explicabant, puerum quen
Dum nascturum valde insignem, regali stir
pe nascturum requirebant propterea. Qua re
plicatione commotus Rex, edicto proponi
ter Nimrod vir ura, qui annos hasce
roes adierit. Veram ubi eorum Deum Abra
recens uxoratus Decretis contra Rhesi gravia
bat in utero Abraham; quo facto denuntiant
Magi, hac nocte fuisse concepturum illum
puerum. Edictum dat Rex omnes gravi
des uxores; Abraham illud se nimium
Constringunt ut bonis Dei servet, evitavit.
peperit ubi adveniret in Spalunca, ne Rex
Dorotheo, ubi latitabat puer; et aliquando
latitabat
erbant

latitabat ab Rhea matre. Adiit autem
ut p tres dies non posset cum matre adire,
inde ternio iteq die Iudei Regalem puerum
suos Dignos, et Regulos Dignos. ad inspec
mandatum, et Christo prodeundo adorabat
valde, adeo ut 15 annos natus x annos
se videretur; allatus itaque ad regem, ut
in officina aliqua poneretur. et ubi Leandr
viderunt cum Regina genua Coram Rege
flectere remanet in adytum formacem
Conjectus fuit, sed unde paucis sunt liberatus.
Hic sunt fabulae connectae; at multa ma
jora sunt difficultas Rea nativitatem
ejus Solitudo, sensus veritatem sed non
possibilium.

Data habemus puncta, quae nisi anno
rare intelligamus, contra Scripturam videntur.

Gen. xi. 26. Et vixit Tare 70 annos
et genuit Abram, Nachor, et Haranem

Gen. xii. 4. cum autem exiisset Abraham de
terra Haran 75 annos natus erat Abraham.

Nachor viii. Et cum vixisset Abram, et Haran
fuisset erat mortuus.

Gen. xi. 31. autem Abram vixisse Jerachum 205.
70 + 75 = 145 non = 205.

Duo sunt modi solvendi hanc difficultatem.
Gen. xi. 26. non de 70° vita Jerachi ad na
tum fuisse Abrahamum, sed Abrahamum
Nachorem et Haranem qui Tres sunt.
dit non dicit sed 70° ad Post genuerat filios
filiasq, et gravi plures, nisi quos hi tres

finge

BF3/34r

fuit celebrior: ocs enim filii filiis nominantur Patriarcharum: Abrahamus amideo qd hos primo ponitur non fuit primogenitus, ut Sem Cam Japhet. Sed fuit nimium celeberrimus pr cetris. Natus i Aq Chaldaeor anno Mundi Terachi 130. qui patro annare predixit et nulla relanebat Difficultas. 130 + 75 = 205.

**) Alter modus solvendi Cam Difficultatem Concedit nimirum 70 aetatis Terachi anno natum fuisse Abrahamum, et 75o vitae anno fuisse egressum Haran Abrahamum; sed aliquando mistar Nomadum et deambulasse ovasse, nunc ubi mortuus est Pater conjecisse magis fixe sonat. Sed postea non urdus.

Obs. hujus historiae ubi annus vitae est, Consulat Lilienthal. v. Cursum Hist Planissim. P. 82: ubi Contradictiones apparentes objectae ubi enucleantur, et elucidantur.

Obs. prima de Abrahamo, qd laboriosa

x tentatio.
1) ubi delitiis in Chaldaea.
2) Conjectus in Cyclonum.
3) Incarceratus per x annos.
4) Fame vexatus.
5) Itare adempta in Aegypto.
6) Regibus in eum insurgentibus.
7) Apparuit Deo.

8) Circumcisione, ubi pactum fuit a Deo.
9) Mandato de immolando filio Isaac.
10) Ismaele ejecto ha domo. Qui cum ubi oriatur Desertum Pharan, dicitur Pater Credentium.

Hebraice Mareshu Chronomium, quod Vatablus sic Clarum interpretantes sentiunt, nunc sensu Curasse, qui hodie qd Chaldaeum de homine Astrologue ambiguum.

Ita ordinem Monarchiae cum interpretatione Cum autor hic sibi, mira dicit Danielis Bestiae, falsum esse putamus.

Sequitur jam III o Doctrina hujus Libri.

x Capitibus complectebatur eorum Theologia.
1). De Deo, ejus et Naturia indolem, attributis.
2). De Creatione Mundi et hominis. - - - -
3). De Lapsu hujus. - - - - - - - -
4). De ejus reparatione, restitutione hujus.
5). De Cultus exteriori et interiori distinctione.
6). De Consolatione Piis.
7). De Ira Dei in peccatores. De fine Mundi.
8). De Judiciis in fali, Cap. 9. De vita aeterna.
9). De liberationibus Divinitus a periculis
10). Deo ut vocatus a Piis ac Deliberiagapi
mox liberatus. Cap. xmo.

IV. Thesis hujus Libri.

BF3/35r

p. 68. BF3/35v

IV. Hoeks huius Diuis.

*) Quit Kanus nupsit Dinna atqui parentem suum genitorem.

**) Kanitd nunc ut Nimrodus, qui valorio nodi nisus Sesostor, tanquam venator non ex bystanno nimrud, structor turris Babelis primus fuit. Vulcanus Deus paradoxa Cyclopum fabulas. Tubalcain qd Abrahamo libera to ex Assyano discessit Nimrodi: eo vel vidit illum Deum, qui ex igni liberat homines. eundem secum Lealam ex sinu patris beneficentem, sub ipsa exustionis horam ignis videbat. igitur ex lapide exsiluit, ex ventris dejicitur. postmodum varium fuit, an progignit Kanitd filium Arabuses Hortes?, sed dijudicat Abraham, ut Cellarius Hamitis regnit. cum Deus unicus qui Hamitis in primam animis, quid enim insolitum est; nisi in Cretum qd fuit una ingressi aut nil dormire potuit.

Sabbatus horis carum
α) Circa seculum Nimrodi, de quo dant obscuri, nil adhuc certum Hebdat.
αα) Alienos Deos colendo Dinna a se abalienabant
ββ) παρεπιβεβηκως.
γγ) Parentibus Debitum honorem non exhibendo

p. 69. BF3/36

Jo... Abijam ad Celebrationem illius peccatum Kanitarum egressus non debet videri
vs. quidam hil. quidnam illud sit ?
Ipsa hereby Hoeks describit Gen. IX. 20. 21. 22.
Nudatarum Patris vidit non qd adeo mechanum, ut Pater Noachus ita vehementer illi obtrectet maledixerit. sed qd non maledixit ipsi filio ejus Kanaani.
Aliqui ex antiquis volunt, qd Cum Libidine usus raverit Kanus ibus, et hujusce Patrem, maledixerit autem ideo non Kanum, sed Kanaanem; qd Patri nil damni quam ipse ibus illecebrosus fuit. Judæi Hunt non Kanum vidisse. Si Chamum ejus Kanaanem, sed nec potuisse Kamo maledicere Noachum, & quia fuit in area illi autem qui ingressi & in arca Deus benedixerat; ideo Chamum ego benedictionem Dei negligentem potuit.
Joh. Hoornbeeck. longe aliter explicat, ita nempe qd Lev. XVIII. Nuditatem patris V. Mariæ ipse (ipsa) et de reni Cum utore Petri habere, (Capitis auribus &c Dictum) Ej. hu in ita intelligendum est, qd Noacho inebriato juvenis Domulus Kanus Solamnum Patris invasit, S. Rem cum Novella habuit, qd dein et Jupiter Barent. atque ex hoc in ea Semina habuit Kanaan. ob hanc ergo rationem maledictus fuit Kanaan, non Kanus.
Est probabilis, sed nil ad Sententia.
Altamio fuit Doctrina Hoekia in eo, qd Magia in uterum cepit.

Jan

BF 3/36v

Jam sequuntur de Religione, seu Ritibus Locis illorum.

Dissentiebant Semitæ a Samaritis, sicut nos dissentiebant ab Vniuersis et Vniuersitas omnes ita ut essent Dei altera. Diaboli. una Babylonia magna matrix Dicta.

VI.) De Ritibus & Ceremoniis Celestia.

Ad quem pertinent

a) Locus, qui erat

•) Alter locus aliquis, in quo Noa hunc ab Holocaustoma Deo O.M. obtulit; sed quale illud fuerit, quadratum an rotundum lapideum an Ligneum, hoc loco ad illo- # Deest in illo plane locum ignorantes. # facinus casse falsi aquila de cruce, Lucas Wesely. #

••) Alter locus fuit Tabernaculum ad Semi ut ipse: Lavoriga en Ilden a Semi Japhet, is tabernakel a Semi Satori bad, qd Vs quidam Eleberanimes & Schemanes explicat. Lud alius Hisad vi eadem Lingua Anglos verit hoc modo: Mansio Dei Cum vera Lud Cognitione, et Cultu Dei in Tabernaculo Semi. qd sa- Canum qd ipse.

•:) Locus fuit Tabernaculum Heberi. qd paradoxa mire amans Baldukius Lubi- tori Doctissimus Norimbergæ fuisse dixit.

BF 3/37

oo) Festa Ritus Sabbatum fuit festum omnium primum Dei Sed non cum tali injunctione, severitate, ac postmodum fuit ipsa legislatorem huius.

oo) Res Sacra

×) Laudibus Dei; Cantionibus, precibus piis celebrare benefitiorum Dei memoriam Dei 4a Optimum Maximum Celebant..

××) Sacrificia qd Res Sacra Genus Sacrificia. quale fuit Holocaustum Noachi. . . . . .

××) Lavamenta, ubi fuerunt ejus Cele ad Consecranda Sacrificia delapsa fuerit. πυξίδος. Sed Circa hæc omnia valent latissimo sensu Lavamenta. . . . . .

Per Circumcisionem autem Stramentum fuisse ini fantes initiatos est probabile qd Circumcisio affixi & postea; Cur Abrahæ non placuerit Deo nefas. . . . . .

××) Matrimonium, qd observabatur ex mandato Dei valde pie sancte; ubi vi- Vxor est per 300 annos magis frugi mulieres, quam & Creatione ad Dilectionem usque.

××) Defuncti, Reliquiæ; volunt Lud. Reli- quiarum

BF3/37v

Reliquiarum amatores Sepicola Monachi aliquot Aaronis et Matusalem ossa inve-
cum Diluvio nequeant intelligi), ex hoc
existerent. . . . Sed hoc sunt Lunatay
plenti illi, qui pennam unam ex ala
Gabrielis ostentabat, v. pruinam ex Campa-
nia Telemonis sonat. etc.

Iucundum narratu, qd pr Wapowski Di-
tum uel hunc ebrium dixerit.
nachus quidam, unus ex multis, legisset
in Cornu sacro Adamum Cognominem suum
Charam uxorem, dixisse: Hoc est os ex
Carne mea, et Caro ex ossibus meis. . . .
Lubico ex inconsiderantia ideo
trave vrie folia, ubi a Capite hoc verba erant
De ea Oracli: Et picabit caput ejus
extus; neq; pudorsa, tamen belua. . . . .
qui iquanus Monachus sancte legebat,
et ipsi semper ipsum oblectabat. . . . .
ita alius ubi in Missa Coram Altari legi-
set in Breviario: Salta per tua. respicio
tunicam longam, et sua salit lunaqua,
ita uoce sonarel tumpleud. ad quem videbant
alii nigeli Cachinno, qd is non bene verba
Sancta intelligens, semel Cateroquin ne
bulturi, nunc Deinceps Dandendum pro-
buit. . . Talia multa de nigris uabantur
Monachis, qui Lenarent nellemus, Reg
nos desiceret.

ejusd rimulay.

xxx) Mores Semitarum proh pud, Ranu-
tarum cubeundi, et vid a Deo defle-
xx. uox tu postmodo Prompti qu Semitd.

VII.)

BF3/38

VII.) Legumen tela huius Periodi.

Lesemus Deus fuit Deus C: M: qui a
strabat Legumen in Leus Lebdeos. Sed tam
ps leges, quas Dabat, ps oracula penitiana
ps ipses familiares. ita gl adrio Lu hyp
adhuc strabat Disciplinam Pelasticam in
Kanum Impium, ita ps pnas divinty
minue Nare minuisse.

VIII.) Persequtiones.

Credibile est Kanitay et Minorchum, et Nun
nitas persequtos fuisse Semuum, et Semitas.
Idem Chaldi fuerut semitarum persec
quutores, ideo, qd iquem adorare nolkerint,
est mstimd. . . . . .

IX.) Concilia:

Ac fuerut. non legimus. Improbable ps
fuisse aliquod Amordo Patriarcarum. . . .

X.) S. Ultimo De Rebus hujus Periodi
Mathanc memorabilibus.

Divisio totius orbis terrarum inter tres Noa-
chi filios v. potius sub Pelego facta. post
Diluvium annis 101. . . . obs. autem sub Di-
visionem, s. Coeba plenty Exegetes Eudoxi esse
plane Diversam Dispersione populorum. quod
Concludimus inde
*) q Gen. x. 25. de Divisionem fuisse factam.

Gen

p. 74.

BF 3/38v

Gen. x i. q. autem Sharetz s. Sharatz. Hyperboreum denotat. Ez. distinguitur a pare. . . . . .

**) Deut. xxx. . . quando possessionem tribuit Deus Gentibus, et dum dispergeret populos. . . Ez distinguitur hic gz a pare. . . . . .

***) Non possumus Semy Conjicere, quando (?) finiges Dispersionis ob structionem turris Babelis.

Qu. Quomodo fanda est dispersio?

Sem. Semo Asia depetitor inferiorque obtigit. . . .
Cham Africa. Japheto Europa. Hinc Bo-
spherus hoc amnare definit. . . . . .
Imo omnes fere Gentes ab his trium Noachi
filiorum posteris originem merito trahunt.

v. g:

†) Japheti filii sunt VII.

1. Gomer, a quo ori sunt Phryges, Rica
Philadelphiani; Palatz, Cimbri etc.
2. Magog a quo Scythe, Massagete, imo
nomen ipse Magyar ab eo aliqui deducunt.
3. Madai, a quo Medi. . . . . .
4. Javan, a quo Jones sive Greci. . . .
5. Jubal, a quo Tibalini. . . . . .
6. Meschech, a quo Moscovitæ. . . . .
7. Thiras, a quo Traces. . . . .

Gomeri filii

x) Askenaz, a quo Germani, uti vocant
hodie ipsi a suo Duce Germane, Askenazim.

xx) Riphat, a quo Paphlagones.

xx) Togarma, a quo Cappadoces.

Javanis filii

9) Elisah, a quo Peloponnesi. . . . . .
99) Tarshis, a quo Hispani. . . . . BF 3/39
999) Kitrim, a quo Itali. . . . . .
9999) Dodanim, a quo Galli seu Britanni.

p. 75.

‡) Kanaan filii sunt:

+o) Chus, a quo Midianitæ. . . . . .
++o) Mitzraim, a quo Aegyptii. . . . . .
+++o) Put, a quo Aethiopes
++++o) Kanaan, a quo Kanaanitæ. . . licet Kana-
an terra dicat in principio Kamiticam,
nitarum, sed Semiticarum, veruntamen ut Kami-
tæ a Semitis occuparunt: unde jam jure
Deus Semitis restituit.

Cusi filii sunt:
Seba, Havilah, Sabtheca, Dahamahi Sabtheca;
a quibus ori sunt populi Arabiæ.

Mitzraimi autem filii:
Ludim, Anamim, Lehabim. &. . . .
a quibus Philistæi.

Kanaanis filii:
Cheta, Hivæi, Ebusæi. Emorrhæi, Gergæsæi, Chi-
væi et Chinæi: a quibus qui populi de-
scenderint originem, ex Sacris patet.

‡)

BF3/39v

Seni filii Lud:
•) Elam; a quo Elamitæ, v. Persæ. ...
••) Assur; a quo Assirii. ...
•:) Arphaxad, a quo Arphaxæi. ...
::) Lud; a quo Lydii. ...
:.) Aram; a quo Syri, alias Aramæi.

Jam ad Turrim Babel nos adducit videt ipse maxime haec tres absolim inter eruditos exercitant quæstiones. Circa quam observanda:

o) Aedificatores; Ge. x1. Et fuisse filios Elam, Dene Assur. - qu. an omnes adfuerint promisque in extructione illius? Et Linguæ confusio illam, qua Descendentes obtendamus, Donatat Terræ Impios Homines ubi habitare debeant. ante Diluvii filii Dei, non Dei ut leges.

oo) Locus; quam Moyses dicit in Valle Sinaar inter Euphratem et Tigrim.

ooo) Consilium; de quo hunc qui dicant consilium et Imago cujus erant turris illam, qua ut Quando deleret adhuc Deus aquis Diluvii Universum vellet, ea assumere, et in columnes lapideas marmoreas figant. Verum non stat haec sententia. quia

•) non possumus Omnipotentiæ actus inspicere Dei Imagine eos, qui Diluvium predicare velimus, in valle et inter flumina

BF3/40

tanta propagandum illud ex Sinaar adgressi fuissent, potius in Caucasum montis altissimi se recepissent.

••) licet fuisset ad finem perducta, non tamen Deo suffragetur; scirent illud optimo et justo quem et potentes non Dei Diluvii aquas XV ulnis altissimis ex montes superasse, ac Noachum ex Arcca emisisse.

:.) Intellexerunt ex Noacho antequam Deum delaturum orbem diluvio.

Alii non ob Diluvium sed propter in Cruciem ex quo Deum orbem ex prophetia Columnæ Seti intellexerunt. Sed absque absurdum Sinaar quid putaret in loco extremo orientem versus longe?

Alii: eo quod cuperent qui voluissent Deum ad Linguæ ultimæ; in quo confluerent in negotiis Deum, et ubi residaret Papa aliquis. ad Sua esse dicit sum arcem voluisse Deum mutuam Sinaar Deorat.. Ne ipse perderi potest cur tam alta turri ad propriam quandam rationem necesse? Sed certo neque vitam fingit Deus id eos, qui vanam rationem Conservare velimus.

Jon Der Hardtius mire secundum hanc Sup. dicit explicat; qd v. gr. ubi malachias Set Noachus Canaäno et ulterius Cainiæ Amorrhæo visto; ad semper servasset profectus.

Indigna

BF3/40v

fantes hol jam Hamitæ, s. Chanaanitæ, dicebant: Agedum Chanaanes castra, et ethnica, quod furium, unde possimus illis effigies videbimus in pyramidibus alta seu et altri. quapropter iratus Deus confudit Conspirationes eorum, quo facto variis sationibus et diffidij eo sunt adducti, ut Diffugerent. Sit vero observ. non de Turrium ad propugnaculum structionem adeo antiquam, sed bono ad descriptionem hui Land alta turris. Sed nec ossa hic Cassa in interpretatione necedere animus est.

(Sermo solutus A. Cps Dicit fuisse illam turrim et collige fast est pyramidalem, ad instar pyramidum Aegyptiacarum, in honorem dij Stellarum. Est hinc jam Colligit Chanitæ quoque in honorem solis et lunæ vitæ pisse, quam et Chaldæi Deum Patrium coluisse Astarthes Richens imaginem quæ exhibet ac si ipse vitisset.

Sed non potest ei verisimile.

Jam et originis Arabici a Chanaa aliunde fuit unde secundaria significatione ne significatum Demorari. et Colligimus fuit annuge.

Pro quia Romani eam vitam ægebant Diffugi volentes legum aliquot altum et Stultæ Consi

BF3/41v

(Consilium illis erat, ne vidente non aberrarent. Sed Turris celebritatem qua denotat, ego ipsam Corpus Salutis ad unam partem ut nomen Chanaang haud in propatulo transmittent.

oo) Gabriel. Quare hoc Deum ne iram rapuit?

Ps. Turrim quidem quamvis altissimam digne nullum est peccatum, sed delicti et Corpus peccandi: videlicet quia vindicta et Consilio Dei eas qui in pyramides refugere voluerunt, naturam Conservare voluit.

ooo) Gp. Ne finis et Consummare opus illum possibile?

Negant plurimi v. ad Lunam volunt eam engere, quamq. omnes aquæ ad Calcem extinguant omnes lapides ad Coquendam Calcem, et omnes ad Cælos Coquendi adhibita fuisse; non tu ipse Gp. ad Lunam qui pronunciat ejus Calcinem. Celsus et Eliandus in Canonum minime in ipsis Trinitatem hac in re sed dicentes fabulam et Persicam depromptam et fabulæ Egyptum: item Chaldæis et Persæ in auctum ad Deorum hominum Consilia auferre, profecto nec videre ex Olo facto eorum, idcirco desiderare, et nunquam ne quo facto Depictum suo Impio. . . . Hoc singulare ac Ecclesiæ quivis facile perspicit

de Stella dicitur incipit absolvitque turrim, quod tangat Olo, attingat. Est per phrasin illam et significat elevatam, immo pertinentem, ad Stellas. VIII. ob.; nec possumus Conjecta eam fuisse, quin videbamus jam

BF3/41v

jam in area Selum aque longe ab aliquibus
Dieterd montibus.

Ja. Quanto nam fuit altitudinis?

Gen 7.20 milliaribus determinare audent; nobis
nil definire, in rebus incertis, libet. &. &. &.

Impedimentum
Impedimentum meus Consilii Jer. xli. 1. descen-
dere. antea accepit unicum aqat in orbe tabi-
cum; sed tum erat pars labia communis expedi-
re. Quid si unum labium est intelligendum.

Jer. xli. Venit omnes uxores Ismahel de Mas-
pha, quos occidit, mio et Baasa regis, Lucas &.
Abrahe. Dicit omnes labia esse tum e omnes
esse Gentiles, ut Theophi loquuntur hoc. Sed ibi
ebraei. Jos. IX. 2. congregati sunt omnes ut pu-
gnarent cum Josua uno labio S. voluntate.

Jes. xix. 8. i Regi &. &.
Sed nos Calicum hinc hic non adjicimus,
quia Vrsta est a scopo Auctoris: Moses enim
vult hic originem Hebraeum linguarum tradere.
Et nisi unus liber, nec hic potuit ratione in
hoc interpretanda definimus litera.

Ge. Quotnam fuit lingua prima ab exordio ad Ba-
bylonem?

Hi Chaldaeam mittit ego quia Heber Chal.
Deus fuit, vbunt, Chaldaica neque est alia
quam Corrupta Hebraica. alii Arabicam, alii Ma-
Cam, alii Phrygiacam, hinc quia org. de he &
ex Allemannis quidam Comes Hungaricam d'ebat
Plinius Belgicam, qd et nomina dat Belgis
origines

BF3/42

originis dat. ut Magogla ex Mach. ru
Selig. et Kam et alii.

Hos Hebreum fuisse linguam primam Di-
mus, et quidem quod ex ni Cod. seu
Deus pbe dicit nomina rebus; ut Laina s.
(lax). et Iam s. (mot) quod dant voces Heba.
ind. Hawat. ang s.l. expungend) Arca s. (tudinem &.
Cetera qu ut Multicam dant adducit Pud Hla.
mo et nominavit Noam s. Iphan. . . Ps et
nomina ipsius Adam, Chava, Kain, Abrahan,
Isaak &. . . . .
Jam ad Impedimentum suspis Consilii redeamus.
Deus descendit et Confundit labia comm.
Descendisse Deus dicitur Exod. xix. 20. 18. 11.
cum aqissimum judicium aquo fuerat.

Ge. Quomodo Confundit labia comm.?

Dg. Iudi pro 70 familiarum a Noge deductas
munap totidem ex quas fuisse linguas v. fl.
Cundem 70 viralem versionem ubi Kanaan et
Sela addit 72. v. multiquid hominis
persuadere linguam dixisse Deum, adeo ut quo
facem ferentibus latices, aquam petentibus Colo
obscuret. ait pro Confusione Dixisse quod varias
Coetus fuisse dispergi. hoc est absurdum nam
ita nulla societas necessaria in una fami-
lia posset perdurare potuisset.

Quomodo ergo Confudit? quaerit.

Vbringa dicit ante illum P. minus Consilii
fuisse omnes eos, et jam unus Deus Confudisse
eos adeo ut sensus Verborum, unus hoc facto
alter

p. 82.

BF 3/42v

alia. alio verbo dijciendum velle, quam Iſtos
Iram eo proxime dijcatores, ut omnes dijci
piſſent. Sed aſſerat hic ſi Cabo quis debeat
Petri libertiſſimi; expla ex Gra. ubi Davidus
Pſalm. LV. 10. orantem, ut Confundat Deus
Cabra eorum, qui conſenſerunt ita eum: Mon tu
ita Lupo Mopſi reſpondebimus, qui originem
Diaſtrami linguarum explicare voluit; Ipſum
ab eo prolatum Cubili mox detrudere poſſemus
Luna enim in Gra loca ubi Cabrum dicitur
pro lingua, ſ. Genuine.

Ep. Gu. adhuc quomodo Conſpexit?

Gerna Pſalt dilectabi! Pſalter vetus Dis Pſalm
barum ſi dicentis unam linguam ſed pronuncia
tionem ni ea juſſe exoram varium. Proſet
Judi. XII. 6. Ghaarito Ephraimitas ex vicis
Libolet pronunciatione Cognoſcebant, nam illi
ita efferre non valebat; idcirco ſi quis pronun
ce non quiſſet ſtatim interfectus; qui ad quatuor
millenos de tribu Ephraim tranſmiſſi ſunt. - Hec
ita Contra natur Lupo Mopſi.

Ep. Quomodi Conſpexit?

At hic eſt noſtri. Latinum Filiae Conſpexit
Deum hic vas S. Scripturae eorum, ut Genet
intelligere non poſſent; non tamen mirandum
Scriptorem peculiarem Deum indidit, licet id hu
pa reputare, ſed Latina familia gentis hujus
can. propria Scriptura Lupi cant. - Si quidem
pronuncia id Latinum eſt, et miraculum dici
mus, ita ut linguas ſtricas Deus Capiti comunic
Cerit, et unica interpretatione Cognoſcebant
Latinum modo naturali ne hos preſſum et retinuit
amita

p. 83

BF 3/43

mutationis linguarum.

*) Duzpicas Cuiatis.

**) Commercium Cum Gentibus peregrinis; hi qui
cum Gallis Commercium habent mire aſſe
runt ſermonem Lapinum; uti nomen pl. ....
hi Belgae. ubi: Vidjis Benitlcum valeſci.
ita Hungari p Commercium Cum Natione Turcica
multas Turcicas voces rebinit. ut Pajka, Aſzlan
pcputs. + (.....

***) et levitate animi in Corrumpunt linguas Cum
aliis variis ita periſcant ut vix miſellig quat.
quis ex Cujus gentis ſit Genus. quos loquutus d. gi:
Praſones illi hodierni ex gloriantes. Nicher e Gas.
richtes — ataquiwaſa, rechtalta marchtate..

CAPVT IIII.

Explicatio Hiſtoriae hujus Genesis de hebr.

Multiplicatis per Diluvium hominibus; aliquan
do manſit vera Dei Cognitio apud Semi et Japhe
ti poſteros; ſed brevi ſept. Corrupta fuit apud omnes
adeo ut neminem in toto orbe terrarum Deus ſibi
acceptum viderit prae Abrahamum; de cui
ab Heraclis ſtirpe oriundi; huic promittit Deus le multi
plicaturum Semen ejus, ex quam Gallia, et evocat eum
ex Ure Chaldaeorum; morienti genitr Abrahamus, egredien
te 75 annos natus: Semen nullum adhuc capit; ideoque
Cum permiſſione Sarae Ismaelem ex Hagara genera
vit ex 100 annos natus Isaacum in ex Sara
uxore ſua 190 annos natus Isaacum in ex Sara
accepit: quem Deus illi promiſerat jubet,

Sed

p. 84

BF3/43v

Sed iuste a Deo liberatus Regis ultorem Re-
bekam, nascitur Esaus & Jacobus, quos
levis animi ardo ut aliquando foss et exve
nandi redeat propter illum primogenitorum
Jacob fraudat. Mtr Consentiens tm senio
dicit Esaro Sibi adamato filio, ut adfera
animal ei, et simul ipsi benedicet, sedens,
& sibi stricta Jacobus illi, quem magis a-
mabat, benedixit ei Jacobus; cuius idirco
Esaus mortem fratricidium Jacobi ad-
minatur. Jacobus ad La-
banum hebraeum fugit, apud quem servit Xan
nos pro una & pro altera filia 7 pro oribus
gnt ingressus operis Colore[s] sunt quos
tuius habet, missit reuocatu fratris domum,
quo in tantum ejus gratiam fuit ingressus,
ut Esaus fratrem Sibi antea infestissimum
amplectentem, et osculantem. Redeunte
patriam domum Jacobus habuit
filios filiasq; plures, quos obren
Ceptissimatus Sibi Josephum. quem obren
Sibi ob nimiam ejus pulchritudinem Aegyp-
tiorum rebus praefecit. nimis enim Aegyp-
tiorum dedutus, ubi mox in Carcerem
Conjectus ibi jacebat, donec Pharao som-
niasset VII. vacas pingues
tum vocatus, ut interpretaretur, interpre-
tatus est. et ob hanc ejus praestantiam
VII Rex fecit. Jacobus Pater ejus fratris
amicitia in Aegyptum ut fromentum emeret
Cognoscens a Josepho, suscepit eum Pharao

nec

p. 85.

BF3/44

a Thare[ne], multiplicati in Terra Gosen ita
ut essent 3 000 000, tum ego ab alio Pha-
rone, qui metuebat eos, gravi servitute premi
fecerunt, exclamant ad Deum Israelitae, ut
eos liberaret, nascitur Moyses, p 10 plagas
liberat populum, ducit p mare Rubrum,
p Desertum, dat mandata praecepta ad mons
Sinai, ipse ob jejunium alquot mensium;
ejus loco interdum Israelem in Chanaan.
Hoc est hic magni Temporis Complectens annos
430. v. gr. ab Abrahae vocatione usq ad migra-
tionem in Aegyptum, 215. ab ingressu usq ad
exitum 215.
Sed apparens hic objicitur quidam Contradictio
Exodi XII. 40. Israelitarum autem habi-
tationis in Aegypto erant 430 annis. Nos autem
215 annos Romanos fuisse est in Aegypto.
Gen. XV. 13. Act. VII. 6. affligendum esse populum
ab extris p 400 annos dicitur.
Rs. Non 215 annos habitasse eos in Aegypto
sed paucos.
Josephus ingrediente Sara 39 annos natus
erat, vixit in toto 130. 130 rem - 39 = 71.
Post mortem Josephi natus Moses - 64 ann.
Moses ab libertate populum erat 80 ann. 80 ao.
qui simul sumti 71 + 64 + 80 = 215.
Obs. autem quoad Gen. XV. et Act. VII. quibus
manentibus annis illis 400 a natis retrah

fiat

Isaac, effodiebat autem aquas quoque à Pa-
triarchis Centum.

Act. cap. VII. 40, et Gal. III. 17. ubi dies
habitationis in Aegypto fuisse 430.

BF 3/44v

Ps. Jam hic evocavit Abrahamum mirean-
tur quid sint stativa peregrinus, et ego
fligebatur qz vita Abrahami Isaaci et reperi
ubi Hebr. VII. 9. Ratio Levi 10 natus ad Mel.
hisedech, ubi dicit ipse in lumbis Abrahami
Quem ver 430 annis praterierunt a Egressu
Castrorum, usque ad exitum, patet inde.

1. qd ab evocato eo usque ad natum Isaacum
fuerunt anni 75, nam 100 − 75 = 25.
Centesimo enim statis sui anno genera-
vit Isaacum, 75 fuit evocatus.

2. a nato Isaaco ad natum Ephraim et Ja-
Jer. XXV. 17. cobum 60. ubi ex historia patet. # ad natum Josephum.

3. a nato Jacobo, usq
ad Exod. XLI. 46.

4. a nato Josepho ad ingressum 39 annor.

Qui simul. sunt 25 + 60 + 91 + 39 = 215.

Ab ingressu autem usque ad egressum
215 annos prorsus demonstravimus,
Ergo ab evocato Abrahamo usq ad exitum
anorum 430 effluxere. Q. D.

Sed est adhuc tertia quaedam difficultas.
Incredibile esse multis videtur, Quomodo ex 22
illis animabus intra 215 tot Israelitarum
600,000 aut ultra eos qui possint annos capere
Conjicere ego longissimo Calculo possumus simul

BF 3/45

Cum mulieribus infantibusque ad 3000000
numerum eorum excrevisse, de quo
mortui quoque inserantur, in flumina injecti?
Ps. Incredibile non est, conand. sand unissa
quam prorsana historia sufficientia habemus
ejus rei exempla.

Jarchi. VIII. Bedan 70 filios habuisse dicitur.
Judi. XII. Jair 30. XII. 9. Hesan 30 filios
et totidem Elon. XII. iA. Abdon 40 filios,
30 nepotes. . . . Ita prorsana histo-
Deinde mentionem facit multis cujusdam
Angliae, qui 1527 natus vixit 93 annos.
anno sui status XVIIe multos pepait 7 filios,
7 filias, et quibus deinde nascentibus nepotes,
tres decessere. tum et deprositibus his VII. filios
et IV filiabus 114 nepotes vidit, 226 prorsus
prores, 400 abnepotes.

Ita historia Georgii Dunes. Non posthumo ergo dum
hoc.
observatum est a Melchior Adae, Dum
diam pertendi hominum naturam ante an
status sui mori. sed ante aetatem perfectam
quoque multi moriuntur. Verum haud
proportionem Deus cujusque protendit, quo
magis multiplicarentur, et promissioni Dei
satisfieret.

Hist. quoque in Quinctilius Calidonibus matrimo
fieri ad quadrigesimum annum ajunt. ac quidam
Protei ad Aristotelis regis mulieres Aegyptiae

BF 3/45 v

ꝑ sanctissimas.

Illud autem quo Pharao multiplicationem impedire volebat, nempe labores multum a Mose eo
rum exhibebat, nempe labores multum a Mose eo
rum exhibebat, eis tamen redebantur spiritus, simul
contra ut Judæis non multiplicentur adhibendi certe plures sunt libris destituti, pauci
que tres quidem libros habebant

Possibile ego ꝓt. d. computatum. nulla Difficultas.
Quarta est Difficultas: Scr. ~~xx~~ xLVI. cb. ~~xx~~
BB Animæ sunt ingredientes in Aegyptum, ex.
Captis Utrobus filiorum Jacobi, et duabus ani
mabus filij Josephi in Aegypto.
v. 27. Cb simul sumti sunt omnes 70 animæ.
Altera Difficultas est major Act. VII. 14.
Et ~~in~~ accepit introduxit Josephus Jacobum, et
ꝑ cognationem suam 75 animas.
1a Solvendi Ratio est q. in sacris Scriptoribus
Specialiter Lucas mentionem aliquam, sed ad
marginem aliquis addidit . . . Sed ita ea
ex margine per inadvertentiam adjecta sunt . . .
2a Ratio. q. ex C = factum a librarijs O =.
N. ex Σ Postea ex Π Nostris. ΠΛVIES. v.
Waltonis factum . . .
Mobis hoc Solutio minus placet . . . Videtur
es. hoc inord
Jacobi uxores erant 4.
Lea; Reuben filii 3. huic revera 31 esse debe
Zilpa; Gadi . . 16. Aser filii erant.
Rachel; ex qua 14 habebat.
Bilha, qui reliqui 7 ex se.
69. Adde jam 70 mum

70 mum vellem esse Dominum, sed non
est necesse, Jacobus fuit.

Solue hic Difficultatibus ipsam Pandam BF 3/46
expositum omnia nobis
Status et propagatio Eccl.

I.) Hæc idem erat quæ Adami ꝓ. in paradiso
et Noachi post Diluvium. is Cultus Sacrificiorum
Dei Ecclesiam Constituebat. Duo hæc
in eodem nanque (cum Augustino) potuerunt
semina plures degisse, demique per hunc
Electa Ecclesia propagata, quæ in vario Conjugatorum
Regno Reprobi et Persecuti, et Augustinus
videtur, qui mutuato splendore fulgeat ut magnum
Luna a Sole, Ecclesia a Deo. v. idem, qui Cingeat ut
descendat Ecclesia sint Luna.

II.) Doctores hujus Seculi.

*) Dominus erat Deus, qui promissionem
ad Ecclesiam dabat Ecclesiasticam patriarchæ etc.
**) Sabbatum erant plures qui ad hunc de
sperarent ut Mythras ad Ecclesiam etc.

Ecclesiastes erant.

ꝑ Abrahamus, quem observat Scriptura
mihi Abrahamum fuisse dictum. Sed
Deum ingressus Hamonem, et Deum
faciem eum patrem multitudinis fa
cturum; alii ex nomine Deo Jehovam
aliquid

p. 90

BF 3/46v

aliquid addiciisse velunt.
2. obs. eum fuisse sacerdotem Dmi et ppe
3. Legend. Legque mineo Melchid. et ea
reperiuntur.
3. notand. verbis eum Cum Deo fuisse
loquentem.
4. quinetiam habuisse itinera. Deo sodera.
5. Notand. epis uxorem tanquam elegantiae p.
stanti pulchrum descripti in Aegypto, Deo ut
bis objecta fuerit Abrahamo. Pharao
& expetierit, Abimelechus Rex Gr in uxorem
eam Deae voluit. Judic. narrant Abra-
hamum ano mundi 2083 in Aegyptum
et ubi Solonii dicam aperuisse dor, u
fama epis totum terrarum orbem pervasit,
quo motus Pharao eam ad se arcessi
fecit. . . . . Richardus Cathen com
putavit eam in Aegypto fuisse 60 annos
natam. 90 annos fuisse in Aegypto, quis
credat (inquit Richard) Sarram Deo pulcra
at Comes potuisse intentabant nihil fe
licet autores jurantes exegerit, tantum ea
gio, qd Deus epis pulchritudinem conser
vare voluerit. . . . . Sed
Cur Abraham Sororem esse mentiebatur.
Quaerebant Deum Abrahamum habuisse
matrimonii juris violatorem fuisse et occasion
hoc mendacio legibus illis probre voluisse.
Augustinus excusat eum ab ea culpa.
Nos Mendacium hic eum incusamus Abraham, Cur
non

#quia 160 an pepererat#.

Sine ulla fuisse culpa. eo crimine facto illuet verum dixisse fuit enim soror, filia fratris, et soror et Conjunct. ##
provident. le providentiam et bonitatem
Dei in duplicem vocare. #

BF 3/47

Bella Cum Legit e gessisse, usque
debellasse.
7. Duos habuisse filios. Ismaelem, et Isaacum.
Causa presens ad nos vacat. Si quis plura
de eo legere vellet, videat Heidegerum.
♀ Lotum. Fuisse Abrahami. de Cognatione
obs. Convenam fuisse in Chaldaea Sabis.
quod sufficiendum diligenter itinerariis ostendi
potest, sed boves jam pro magnam partem
delambebant.
Von der Hardius Ait eum Loth eam esse Saram
et se ipse expavit. Loth ut eum fuisse
non vasavit, ut quidam adhuc adducet excuse
pretenda, sed libito obnubere in urbe, in Cuius
monumentum aeternum fuisse Columnam ~~et~~
bituminea. Dicit, Fr. ita esse.
Cl. Calmet aliter explicat, quam Chaldaeam
sententiam Diserat in illa quadam probare
tentavit. Dicit Chil. mundi bellicruditus
mundandi Deisse primas, nam recessit in
Chaldaeam Judaeis, si quia tota illa Regio
erat salina. si et libro absorbta esset, cum
Regione omni.
Obs. 994 de Abr. qd ex duabus his filiabus
duas Ejecisse probet. in Abr. ingressus in
aetatem, tentatus a suis filiabus, unde
vidovum Ammonum, et Moabi postea nepotes Israelitis.

p. 92.

BF 3/47v

Jacob, natus a. M. 2104. De quo notanda:

o.) eum ipsum maxima obedientia etiamnum aga tum parentem, at Deum, ita ut ex ipsa eius obedientia ipsum Constituit, qd v. infra liquet, qd de eo ipsum praedicat, ultro in sanctissimum obtulit.

oo.) varia quae ob hanc pietatem insignem revelationibus atque Inspirationibus ad vera sortem Deus eum dignatus est.

ooo.) in ejus benedictione Deus singularem additit revelationem de Messia.

qui plura de Jacobo et eius Patriarchis legga apte Consulat Masorethi, qui totum textum subtiliss exponit.

Jacobus dictus a Jaqueb, s. Jaakob, quod in lucem ordine fratris sui gemini ex utero prodiit, quod in Ulcum illi Esavitae manum porrexit, quod in Mesopotamia in servitio Laban et Ellenti quondam vix supersit tantabus, in Israel, a Jasar [illegible] rectus, regnans] et El, s. numen Dei, vir aut fortis ipso nomine robustus rectus Dei Dominum declararet, qui Deum precibus vincit quique praevalet.

1. Duplicit ingenium hunc fuisse in Esavum fratrem suum. primum ubi Deum primogenitura, insignis benedictione paterna annotiatam ab eo impetrabit.

2. obs. cum Mesopotamiam in Campo Luz Lapidem capiti lapidem subjecisset, vidisset scalam altam, a qua Angelos ascendentes descendentesque Numinis Chos, per quam ad eum

p. 93.

BF 3/48

Angeli ingredi, deque ambulabant. Alii ut quidem Angelos per scalam illam Cherubinum physicam intellexerunt: at ego idem cum Ainsworthio id observasse puto, quod Angeli Caverie Dei Dominum tanquam conjungendi per Messiam.

A. XII filios habuisse Jacobum; unde 12 tribus sunt natae, s. Decemviatis, licet a Josepho decem nominatis, nulla ho. ramus a Diobus illius filii ded. Dinah tribus fil. una integra orta, s. ho. XII tribus peculiaria habebant insignia. vid. Gen. XLIX. 2 a — scilicet ad familias pertinentia Jacoby emanat.

5. cum Physicum fuisse insignem, qd ex morbi multiplicationis Gregem haud inde perspic.

3.) Josephus, Deliciam patris et Lucem Ecclesiae fortunae, Conservatorem Aegypti charumque Deum, tum, quia Jos quoque Patris et Patriae Lapsae Ruinae Dominici, ejus tam eruendi quam exaltati Statuam.

2.) Melchisedek; De quo dictimus.

1.) Jobus; verum De quo ora fere dubia: patria, aetas, historia, ingo an ex Historia aliquando Job! putant quidam librum ejus a Mose fuisse conscriptum, historiamve ejus et veram Deum de Diabolam, aliquem originem libri hujus ad s. ante Mosen ignorant.

III. Doctrina hujus Genesi.

Divinis Conjugatae hae 6. nondum fuit, per revelationes Dei sequentes intra fidelis conservabatur.

Exod.

BF 3/48v

Statuerint Liet hebb quidam Sabaei, Chanma, Id Cantores, qui olim magis Corinenses; ante Mosi t. Conscribra Doctrina non quantum ad Capita Do, Principia eadem fuerunt quæ in primis principibus Hebræorum magis evoluta. Sic Caput posterum De semine Mulieris, hoc omnes illum Semibus Abrahami, imo Christus in Sancti Scripturis allegatur. Jer. ~~xxx~~ x 2 ix. 10. — Confirmatio etc quoque has primis Doctrina Sacramentis ejusque, ut infra proponemus

IV. Heretici.

Qui fuerint? Definiri vix possunt.
Quod tot fuerint plurimi certum est; Conclusio
Deinus ~~Ide~~ t. ex longa Israelitarum in Aegypto Commoratione, ubi non aliquam Contraxerunt, et Cultum verum Divinum idololatria Contaminarunt, ita ut Sola tribus Levi manserint non pollula, quamobrem et ejus posteris Hebræi Sacerdotes. Sed Idololatria quoque quæ describitur Ez. xxxi. 19. 30 Cum Seraphim Comminga Idem mos Legis in Ruc. Hebr. his. Seraphim, non a Hasha Sanavit, quasi Depulsores malorum, quia habebantur pro Diis tutelaribus ipsor. Ez. ex Ægypto insigne Ægyptiorum et ejus idem cum Seleucid, quos Isaac et Jacob colebant Deputis rerum eventibus, quam ob Causam quia Sales vocabant Seleucidæ Deum Zeum Sol. Capite humano Hippe effictos.

Metal non Daridy —

BF 3/49.

Dies a 40 post hos Seraphim ad
mergunt ~~Ley~~ Seraphis Imago formatur. Commo
moratus quoq; Rachel Dijs Sky a Jove
ferro illo Dolum abstulit a Isaac. Q. alij
eandem Seleucidæ Deum, quia erat et ano
pertinere, Sicque avaritiam hic Jacobi hoc
ipse primo vertisse. S. quia pater ver De
Rachael mysterii Idololatriæ —

V. Ceremoniæ atque Ritus.

Leges Conventuum erat ab Abrahamo et
Stirpe, partim eram Mosaica, in his res
Sacræ, proces Sacrificia, quæ non Legalia
Lib. Sed etiam gentilia ~~sunt~~ actoria etc erant.

Sacramenta.

Circumcisio. Circumcisio Origine Julianus
Semiticis alique ab Aegyptiis
Inuto Gen. xvii. t. in usu Circumcisio apud
Stetisse fuerit: at male, quanquam et illis
ab Israelitis a Mose: putabant adhuc
alii et modo pleraq; eam
esse ... etc
Sacra Divina institutionis verum Ejus rem
esse debemus ubi ex Ez. xliii. 2 — Ez. pedet.
atque Rid Paulo Rom. iii. 2 Circum
cisio Dicunt Israelitæ; licet hic non ex Ju
dæis ~~ob~~ in Ignam a Retro Abraham
Cum Hagare

BF 3/49v

(Abraham ... Hagera ... a Deo instituta.

Qu. De tempore Circumcisionis, quo facta.

Sp. Mandaverat Deus, ut octavo die suo nato circumcideret. Iudæi de modo hoc variant interpretantes, nempe nonne id fieret die Sabbati, an secus. Deus id fieri voluit, ne quisquam posset unquam abstinere ob rationem huius diei, quando quovis die possent in Deum operari. Videre licet quo die ipsi omnibus precepit abstinent laboribus, præterquam circumcisionis et Templi ministerio. Patrum autem quia ante Circumcisionis præceptum. Circumcisionem atque Abraham Sonticas Deum v. M: Ra. tiones habuisse, eo quod octavum plane diem observaverit, præterea speramus illam Sabbati observationem ad Mosem usque retulimus. Lex quoque postmodum lata fuit, qd Circumcisio pellat Sabbatum. Neque itaque Sanctæ exigebant, si fieret illa a Deo mandata essent. ergo. ubi Deus in Moyse et in toram ejus observatione nullo id habuerit in mentem, Circumcisionem, ob infantem non Circumcisum, Circumcisionem precepit, quæ facta Sabbata ... ja. quis fuit 8vus dies Natis.

Sp. Iudæi dicunt melius animal ante diem octavum legitimum habuisse et habere sacrificium, unde nec ad aram admittere

BF 3/50

fas erat ... Sp. ...

Nos forte potius in eo requiescimus, quia Deo placuit, v. forte qd primo quam septima Dies tum propulsis tribus, altera septimana absque vespere incipiebat.

Qu. Quibus ritibus peragebatur Circumcisio?

Sp. P. Partorum, Circumcisor XX, præsto mulieres quæ Comares, v. Nutrices erant debebant, Aqua hausta in Baptisterio ... Deinde in synagogam Sacerdos ingrediebantur parentes ad Circumcisionem. Sacra aucta, v. Cultrum, quibus Circumcidebant. A. parentibus glandem pegit absecabatur. Obligabatur vulnus. Sopæ quæ monebant. Benedicebat Circumcisor. mox ... Injiciebant abscissam præputium in aqua, ut glandem, qd dein ejus ita multiplicetur, tanquam grana arenæ. Sella ornata, dicta Sella Eliæ proponebatur, quia expectabant nuncium portendere Eliam: huic assurgebant: Hoc Difficultas solvenda ad adventum Eliæ mittitur. Nomina dabant infantibus. Casus hi annibus Datum, ab hoc Dies. rebat Denuntiatio, v. Testatio, quando magnibus suis Dilucebant, ut glandi mandarent ... quæ deorabat hoc Circumcisio v. Sp. P. Iquisabat. qd quemdam in corpore partisque Dum turpis vocula regnat, ita ... Ephraim nobis

p. 98.

BF3/50v

nobis turpissimam Contrarium sibi dicat
Quia Lot posse illa Corpora causam [illegible] dolo
pressione & potest, sic et turpitudo ruptura
& Consequenda penari absque ragione
Cristi Domini causari o possunt.....
quemdem ad id ut a proximo illa corpori
sua mundum ad id ut a proximo illa corpori
batis, ita ad id ut a peccatis corporis
progenies effusio sanguinis illius pretiosi
requirebatur.

Quod Duabrorum Gen. quousque duravit.

Usque ad Novum Testamentum; licet post
licite et Circumcisi et baptizati fuerint libe
debitatur quoque Do discipuli eranel hor
etiam sunt, qui utrunque sacramentum
retinent.

Des Sarai uxor et Sara restituet. dicta
Berit. a Barat, fare, qd ex aqua tol
animalia pertinentia. Sunt Gen. XV. Respon
Dns Abrahamo, ut adduceret arietem, vi
lam trimum, turturem et Columbam, et di
secaret arietem dividendo quemque in partes, diag
quo facto vidit Abrahamam fumum et fornac
ardentem per media animalia ire, et ea com
buere, set hinc inde aves: hoc qd dicit
mendi inter me et te..

Quod Sarai restituit Juramenta singula
ribus hanc jungit observata ritibus. Gen. XIV. 22
Abraham ad Angelum Sodom. dicit. Ego juravi
elata manu, hinc Conclubinis ejus elata ma
nu juravit, unde hinc qd idem mos invalu

Deffo

p. 99.

Supposabant quoque mamm feminis alting. ut
ephim hujus quoque nobis usus probet. ubi
Abrahamus omittit Eliezerem ut prudenter filio
duc Isaac uxorem, et eodem non emundaverat,
sed unum adductorum uterum Isaac et progenies

BF3/51

Dressandi restituit qd Conjugia. hac ratione
sancta et illibata: quapropter abhorrendum
quoque sensit Marsalii sententiam, fornicationem
fuisse hoc 4. usque ad latam legem humani libi
dinem ... abhorrendas; namque legi Naturae ad
versa existimatio, ego licita esse multo mundo
promit. 2o vidimus in Sra Historia ob tres
pratam Divinam ad unum interfectos.

Poligamia tu fuit licita, licet obs. non absolute
licitam, sed tollerata et Deo te o. M.
fuisse, quia una explendo libidini Causa
sed nimiumti Numo proveniendi liberos id
faciebant Patriarchae; unde ubi uxores
erant sterily, Concubinis quoque utebantur.

Differebant autem apprime Concubi
a Pellicibus a primarijs uxoribus in eo, qd
illae tori et sibe sumebantur, hae in regimi
ne in prolem adhibebant. differebat
rea in eo, qd inter liberis uxoribus dividi
batur, sunt Rebeka uxor Isaac; illa non
item ... Differebant C. Concubinae
a uxoribus primarijs in eo, qd harum libe
ri stanquam legitimi; hae des omnium
erant, illarum in arcem primo

Responso obj hic, quod [illegible] geniti filii
displicam adhibebant hae Statuam s. potius

Hinc obj.

p. 100.

BF3/51v

Line obs. 1 Reg. II. 9. Et sacerdotes filij requiescat Dupla pars hæreditatis . . . . . .

Obs: Jus Levirat. quoque hoc tempore fuit introductum. De quo observandum

*) quid fecit? . . . [illegible] confitebat illud ni eo, quod si quis Israëlitarum sine prole decederet, cognatus illius proximus sanguinis juncturus semen uxori fratris defuncti excitare debebat. ff. Lem. XXXVIII. narratur historia Judæ, et filiorum ejus Heris et Onan. Her Judæ primogeniti mulierem, Thamar nomine, duxit, quæ quia abominabilis erat coram Jehova eum mortificavit Deus, Onan fratris uxori Thamar semen excitare, verum ejaculabatur ne fratri semen sanctum daret, quod ubi observavit Deus, ad Thamar demisit, ut ex ea filios susciperet, quos Selah tertius filius adolescentiæ sed quum eum non duxit, Thamar ut famæ vitæ meretricia studuit, in biviis, ubi Juda deambulabat, consedit, itaque capta ab ipso Juda ad illicitum usum, et accepit ab eo Thamar in pignus annulum, quem grande salarium misit Juda cum ut uteretur ibidem Gen. C. XXXVIII. hoc pertinet.

**) quodnam fuit Judæ peccatum?

Conclusio pponimus nobis Deum fuisse [illegible] Casto Matrim.

***) Cur pœnatus Onanis coram Deo adeo abominabile

et prole nata jam una a se nempe genitore, per affatim defunctio denominatorem et ejus in acie

abominabile fuit Deum?

Dr. I. Peccatum illud in se et pr se esse turpis. Semen atque profundum abominabile.

I. quia tanta secretatis arga humanum stabrem dividi, ut nullo modo semen illi eripere vellet.

**) Quando et unde a Rejis originem hoc jus Lev.?

***) Marchamus originem ejus ad Aegyptios refert, et paradoxa allegat, tuer amans, post on spurdeo scribit. . . . Philo Judæus autem ad Cautiones refert — Sed et si vehementer fallit. . . Mos et peculiari revelatione, mandato Divino fuisse ortum existimamus. . . Caut autem Latio, ne bona unius familiæ in alteram transirent, sed semper in eadem familia bona manerent; de quo in Deute in nostra matine fuse Cantum. . . . 9. Dao erat Typica, ut Messias per primogenitos posset de. Dni. . . quo sed reputus Ezr. VII. 29.

Ceremonias Rejis Lar. reprimus Coram mortuorum

Cæca quam observanda.

*) quod olubus defunctorum proximi cognati alendebant. Ant Jacobi Josephus lib. qui mos Romanis quoque et Regi communis erat.

**) qd Cadavera comm lavabantur, sine Baptismus Jer VI. 8 per audiebat. . . . Notandus hic est ille locus qui est 1 Cor. X. 29. quem Alexandr

Alexandr. Monachi de Abyde S. de Aethen
sund Athid. scribit. . . . Hoc verba in loco
pro Catato: Cur enim illi baptizantur pro
ετερων νεκρων Expromittunt . . . Nihil
ullius secta vir, qui non sanè hoc de loco
dirigat sanctum, nisi esse Paganum quoque
M. Hubertus dicit esse ita intelligendum: Cur
enim baptizantur et illi pro mortuis, si nulla
est resurrectio. Erant enim quidam Manichæi,
Hæretici, qui Marcionis, qui adeo necessa-
rium putabant esse baptismum, ut si quis hu-
jus baptismo defungeretur, alium pro baptizato
pro illius baptizabant. . . Alii ad hæc Hæ
illos allegisse Paulum in Cedibile putant. . .
Anna M. Romanus, ita interpretatur: Quid
faciant illi qui baptizantur in calamitate,
morbos et mala, si non resurgant. . . Est sub.
Quum, sed non Quum satis. . .
Nobis in celebrarium Albani sententia rectius
Re placebit. . . Alias quid faciunt illi qui
ultro ad mortem baptizantur; ut martyres
qui plures de hac vide Sententias legere vult
consulat Instructionem Volgium, in sua Critica
quod Polycarpus ad Philippenses, quem Moren
Lucas Debie omnes idem ad Lazari
dis accepit, ad Confirmanda Corpora, pro de
fecum

***)

***) defunctos adhuc in Cavernis. Jan. XXXIX. 19.
quas intus pignoris delinabant, tempore
autem dealbabant; hinc Ezechiel Dicit Lot
Pharisæos hisce Cavernis comparat. Simi
ratio autem erat non alia quamquam Sepul
tibus in Cisiunthenij deambulare nefas habe
bat. unde Sermen quorundam Hunnorum
Sacerdotem in Sepulchris, degit alter et
sanctum apellavit.

**) ad Morem hæc defunctos perducebat quque
**) se Catio Corpora, Solutio Capillorum, Plangor
vestis. — Ungribus ora fodens et pectora
pugnis, Nigra quæ Solvens palla ibat.

**) Ubi defunctorum nomina commemorabant
**) semper Mani celebant. Prov. Memoria justi
**) est in benedictione. Hodie quoque Sabbi
tam in Scribis, quam Colloquiis ubi varia
Christus interquiri sancti memorant nomen
ad Hunt Zelator celebat. . .

***) Epitaphia adhibebant, quæ solemnia
***) sunt; Summa ejus sit Colligata
***) in fortuna Dei, et in fasciculum Vivorum.

Et res sacras Flores quoque festivi,
qui in hac fuerunt probi sabis sunt, liber
mortuis pecuniæ quoque et Bonorum pars
repartiuntur ut Lotium filiabus filiis
Judæum Tamar

BF 3/53v

VII.) Regimen Dei erat ha[bet] Periodo Theokratica. . . Abrahae nem Dei
0.) Deus per reputata verba, quando Deus
et operatus est non quotidie plurimas
Debet revelationes,
00.) per legem vanas Patriarchis propositas.
000.) per Capita familiarum, Circumcisionem
Sacerdotale munera quoque gentia.
Sed erat Deus in sua Ecclesia
Disciplina, ita Dominus Scitate per-
mittit, eo die ique debeat, Lot interim in Sa-
dam, Heli secundum opinionem communem Sa-
muel.

VIII.) De Sequutione et Martiria.
j.) De sequutio fuit presso Israëlitarum ab
Ismaëlitis et Cananitis, a quibus iidem Dei
percussi sunt.
2a. Mortuo Josepho in Aegypto debuit
esse illud Pharaonis, qui eos adversabatur.
3a. Ex Insanticidio, quod obtigit ap. Mos.
4a. Quando juxta Judeos Majores Israëlis in per-
mundi sunt Consecti, cui sequuntur.
Obs. De sequutione generali de pluvia qui huc. Mos.
Typos, qui ob veritatem ultra se trahi conantur. —
Confessores, qui in Mortem sed Deo gratia passi sunt.
Fuerunt Martyres hujus Periodi prout Deus antea per
aquae suppleat. — De aliis dicetur per legimus.

Qu. de tempore.
quando incepit
in Aegypto?
alii 100 annis. alii
VIII ejus ante ex-
v. vat in totum Mosis
Nos nescimus.

IX.) Res memorabiles hujus Periodi sunt
0.) Multiplicatio Israëlitarum in Aegypto.
00.) Partus Sard. 000.) Conversio utens Loti. et
0000.) Historia obstetricum Aegyptiacarum, quod
Jehovam timentes mentitae sunt Pregnas
esse mulieres Hebraeas, et ob id mendacium
ab potius ob misericordiam earum humanum in
populum Dei remunerabus est earum Deus.

X.) Des alienum extra Eccles.
Obs. omnes alios populos de hac periodo Idola-
latria contaminasse. namque
In Asia. Ur, Chaldaei, Chelbi, Arabes, Phryges,
Assyrii multum tribuentes Lunae, Lunam,
aliaque idola colebant.
In Africa Aegyptii eorumque vicini Solem Lu-
nam et alia, imo res quoque inanimatas Deos
Deos asciscebant, ubi portenta et c. — Invenalis.
unde portentosa illa Theologia Aegyptiaca
nata est — multum per Hieroglyphica adjuta.
In Europa quoque Scythae, Thraces etc. suo eorum
Cultus moresque eorum Scythicus et Barba-
rismus dicitur. — Atavi quoque nostri Dianam
Lucinam Idolum colebant. . . . . .
Obs. quod ad hanc idololatriam manuductarunt
vanae Astrologiae et falsae revelationes. . . .
per omnia Regna antiquissimum Babilonis
Chaldaeorum

BF 3/54

BF 3/54v

a ~~Nathan~~ Nimrod structum, ex B. Hieron. de Cellis, de
aretis hic limitibus contentum; luet & refert
Metrus ante C. Creationis ejus referat orig
reliquit hic historiam, qui Diodorus & Cubus
plus aliquanto tribuebat quam Herodoto,
luet fuerit meus a Egyptiis paradoxus. ....
~~Statuit~~ Deus ad hunc Sacerdotes Egyptii Joh.
Berosus, qui patronum ibi similem habuit
qui ipse quoque scribit Semideorum.....
Alter erat Manetho pariter Sacerdos Aegyptia
cus, qui quosdam Dynastas ante C. Creati
onis refert. . .

Asiani aretis circumscribebantur limitibus.
Arabes, Ismaelitæ, Madianitæ, Edomitæ, & Ephra
& omnes etc. et posteris Abrahami ortu junc

BOOK IV.

Completur annos 480 ... A. m. 2513. eductus
Israël ex Aegypto mense Abib, qui postea Ni
sanus Martio 21da conciderit. . . . . 15ta hujus
mensis die media Nocte cœpit primogenitis, libe
ratus fuit. inde usque ad Mortem Moysis ai
40 effluxerunt. a transitu, s. ~~Mortis~~ Mortem Mosis
usque ad Judicis 5. a ~~Ind~~ Josue morte, usque
ad ~~###~~. defunctos Judices et Regum Samuelem
33. a Saulis regni initio usque ad Davidem
40. a David ad Salomonem 40. ~~obiit~~ Regnavit
3. regni anno Templum cœpit ædificare Jehova & Reg. 6.

BF 3/55

si anni simul juncti faciunt 480 annos.

Epitome historiæ hujus Periodi ita se habet.

Pressus Dei in Aegypto populus clamabat
ad Deum. Deus ulciscens ejus jubet Mosen
adire Pharaonem Amenophin, eumque rogare
ut dimittat populum, eumque nihilominus fluctu
fatur de Pharaonis jam diu obduratum animo
ego & plagas per Mosen Deus illi inmittit
quod enumerantur Exod. Capite VII. et sequentibus
et his verbis complectuntur:

Prima rubescunda fluviorum plaga secunda,
Inde culex tristis post muscæ Noxque pestis
Juncta pecus frangit et pestis sexta creavit,
Post sequitur grando Cruciatus
Nona regit

Dein monet his plagis Pharaonem, mori Osiri amicum.
Dimisit eosque Pharao populum ut jam
salacrificatum, sed quia festa Dei. sanctum cum
aliqua pompa celebri solita fuit, et jussit
Dei quisque Israëlita petebat vasa aurea
atque argentea a suis vicinis, quod abstulerunt.
Portæ ex illa qua egressi sunt fugit unum-
quemque peregrinum cum sua familia ægue
Comedere, et sanguine postes aspergere, quo Egyp
tiacly vindex Angelus postes aspergere, quo Egyp
habitare, et hoc act spectatis ex Israëliam
in memoriam Hebræorum ex Aegypto, Commendant
Statues quasi festivantes cum pedis amictu...
Duxit inde ad Mare Rubrum, Deus Sinum pos-
sum, ibi postea haud ostendit, duxit per
Desertum

Deserunt, ibi ad Montem Sinai pro Septa dat
leges quoque Ceremoniales, quales [illegible] Exod.
[illegible] populus velandus adhuc prohibuit habita
Cultu Aegyptio X Seditiones excitaverat, ob quas
a Deo severe punitus, imo illa fuit ratio, ob
40 annos in Deserto errabant. Quadraginta
Duabus Mansionibus .. Postremo ubi ascendisset
Moses Montem Sinai, Calumen Montis adhe
visum est, adeoque eo egre Mosen absentem
Cerebant Israelitae, Aaronem Deum fundere
Orabant, et ab Symbolo aureli adire Jehovam
adorabant. Moses Descendens monet ubi vidit
abominabili Idolatriae lege Israelem contaminari,
nasse, exigit tabulas priores. Deprecatus
in Deum solemnibus verbis: Dele me ex
libro quem scripsisti. .. Sed insequentes pro
modum Moysis quoque Petrus, Sit omnibus
Civis Judaeis Deus fibobat, eum ut alloquen
ret Patrem, Sed Moses in Deuteronomio vigil illa
misit Ca de peccato, quapropter ex jussu De
mentem Verbo attendit, et mortuus ibidem a Je
ova Sepelitur, mox hinc dub Prov. simul cum
Christo in M. Faba Companii. . Mortuus quoque
Aaron in M. Hor ... Mox ad finem 40 annor
Josue in Kanaanem est introductus ... mortuo
Ezra Deus judices illis ordinavit, quos
Liquandiu regebant, Sed [illegible] Civili gentis
regem postulabat ad ipsa abomina pepen
dum, Datus Saul primum timidus et
pusillanimis, at postmodum pessimus dominator
elatus, Sub Regibus David, Cum Salomo,
pacifico Rege, qui ad hi Regni tanta templa

Jehova

Jehova extulit. ...

I) Status et propagatio Eccl.

Debilitata Ecclesia in Aegypto erat, Ad
novum splendorem nato Mose allexit; Demon
strat providam suam Deus erga
suum populum, i. suam Ecclam ex domo
servitutis, ordinans sacramenta, dando leges
tam Ceremoniales, morales, quam politicas; cluctu
quoque providus Dei ea in eo, quod novum
erexit Fedus, promia ad poenas stantis, Ad
versus multa mala ac Asylia fere debebat pe
culiat. Suscepit Samuel, restaurare labas
tentem Aegi Ecclam; sub Saule Davide,
Sub Salomone ad eum gradum fuit evecta,
ut unquam adeo felix et florens Dei fuerit
Ecclesia etiam erat populus adeo ut innu
merus peregrinis sub nomine proselytorum
partem ejus Constituerent, adeoque multi
plicatus erat et amplus populus partim et
posteris Jacobi, partim et proselytis, qui
itidem multi erant, ut Ecclesia Dei ... erant
autem hi proselyti duplices

a) Judaei i. Le Boire, v. Zadik justi seu proselyti.
atque hi debebant.
- .) se Circumcidere: erat baptismus proselyt
- ..) baptizari, et hic erat baptismus proselyt
- ...) se Christianum Deo offere.

aa) Le Lagnat, portd. qui mores judaei amantes
a Cerebant

BF3156v

alCarkam et ibi habitandi jus imperabant
Leui non Circumcidebant.

Vt. Difficultates quadam ab ipso Lessingio objici quod in
jis fragmentis reperiunt. adeq; hic ea referri &
mereantur. - - - Licuit eas Solutiones in Dedekaia
Antifragmentis invenies.

II Doctores

Summus erat Deus, Docens suum populum
per Prophetas, aliosq; viros sanctos, et crebras
identidem apparitiones ac revelationes, vitæ
ingressus. - - - Habuit tamen subalternos
Doctores. inter quos omnes.

Mojses, fidelis Dei Servus, qui Nobis in
libro de eo Scripto, et quoad Nativitatem ac
vitam mirandis gestis describit. Natus sub
Periodi 3ae finem, Hebræ conservatus a filia
Thasaonis, ab ea educatus, et viris ejus adstu
pueum illius Ægyptiis bene eruditus

2o Obs. Cumsuisse Dueum Israëlis et Sacerdotem,
primum Tabernacula instituisse, eumq; Syne
drium Summum quasi Magistratum 70. virorum ad
dirimendas populi lites ordinasse... cum
Levitas ac Sacerdotes Kohanim a Statu
Civili Separasse....

3o Obs. fuisse eum interpretem quoque et advo
catum quasi populi Israëlitici; ubi cum hinc
Civilis & Populus & Seditionibus contra

Jehovam

BF3157

Jehovam murmurasset, Moses totis viribus
intercessit, licet hi nullam Deus impune
relinquerit.

2o obs. quod licet tantus fuerit Moses, qd Mi
riam sororem Aronis, ideo qd Dixisset non
minus esse Mosen tantum Prophetam, Deus
asseruit, nolentes hi in re tenui illa aquid fuit.
De dia in re dubitare, ob quod pellicatum neque
Kanaanem intravit. . .

5o Obs. Cum primum fuisse Scriptorem, licet qui
Dauidem Jobum v. ante illum v. Saltem pro
fectum a Mose ejus libros vehuit, et. alios
post 1. Mosis triennium quendam nomine Hobam
scripsisse velunt, qui libellum de nominis Heb.
sit. . . .

6o Obs. qd magnum uti ceteros Libros nomen
acquisiit, v. gr. Dion. de Longinus eum
imprimis laudant. fuit profecto Moses
insignis Mathem. Phil. Legislator, ubi Je
cundum Mr Chaldeum y omnium primum fun
damenta jecit. . . Je fuit quoque Alberus
Thysius atque ex Albertis Chemnicius...
ut ipsa eum ejus, ita affectum, ut tabulas
Aureum Congregge in pulverem, et illis po
tum dedisse. . . .

Fad. qu. Gloriam de illud sibi potuit quem
Autorem hic adeo Duckle, ubi unius Ducatis
massa si Alexias manus humanæ non impe

Dret

p. 112.

BF3/57v

Dict. Coli Lipsii Libris Physiologiae ...

Dy. Ille vetus Calmationis ego Chemicis
insignis debebat esse; & prudens quoque
erat, namque ex ipso Democrito Stael oblata
erunt, qui in Roma Chemicos Doctores postea
Deum esse non posse ... Quidam Judaei
dicunt inde barbaram plerumque Judaeorum
esse flavam aeream qualem, quod ex auro illo
fluvio biberint ...

N.B. obs. Alios quoque potuit Tertullianus
scribisse Mosen libros, Psalmos nempe XC.
et XI alios quos, sed Apocalypsin, quae ad
Gal. VI. memorat illum scribisse, et parvam
Genesi, siquidem ...

*) Alter Doctor fuit Aron Mosis frater
et Off. v. nitt pros, Cupis II filiumi
rit Eleazari Levi ad Legem omnibus ser
vati; Dixerat quoque Deus ut unicuique
tribus ad Deum vocatum et Legis virgam of
ferret, et ejus tribu legatum Deo electum
esset; accidit autem ut virga Aaronis effloru
isset, et Num. XVII. ...
Erat hic Aaron sic pius, veruntamen ex
cavit in faciendo vitulo aureo, et exarsit
adaquas amaras. ... qu. Cur voluerunt
eum prius fundi, et non alium quamvis
formam? Psal. Qui sanavit contritos
quos Deus amet vitulos, Vitulosque in
Sacrificio; adhibendum ut et qui Victimas et
Sacrificij

p. 113.

BF3/58

seu sacrificium bos. S. Nicolaus Lic.
alii plerumbus veterum vitiose Aaronem De
mum dicunt, qui Caesare bonum effigiebant.
Probabilius vitulo quod assuetum fuerant in
Aegypto bovis figura colebant LXX. Aegyp
tii Jodici vitulo sub forma bovis, eadem fi
gura sepulcro ejus effigiata erat, non aliam
ob rationem, quam quia communem illum Colebe
Pharaonis adeo ultro interpretatus fuerit.
Denique ob hoc peccatum in Canaan
terram promissam immissus non fuit.

*) Hobabus, affinis Mosis, filius Jethronis.
Num. X. 31.

**) Jethro Sacerdos Mosis, qui auctor fuerit
70 virales sunt, ubi Moses a manda
rebus a Controversiis Judaicis
et defatigatus. ...

***) 70 vri, Constituentes. Celebre illud Judi

****) Maria, Soror Aaronis et Mosis, quod ubi
lepra Canities valde —
Haud huc quoque pertinet, nisi hic quoque
Hypothesis illius monstratur.

*****) Eleazarum huc referre possumus, Deut.
cum Chum Josue et Lentag ipsos

******) Josua, Deut Judaeis, quem obser
vamus Cum Gigonem et Jaschar in Deu
sero intermissa restaurasse, Regesque veteres,
eorum principum partam Judaei diruisse. et

et Sex Asyla instituisse, Sex urbes, tres
et tres trans Jordanem, dicta Asyla ab
prov. et ἁγιάζω, i. sepio: ad id a Deo in-
stituta, ut si quis involuntarius homicida
eo confugeret salvus maneret; investigatio-
nem inquiens instituebat postea, an
revera esset involuntarius homicida qui
eo confugisset. Si enim non fuisset in-
voluntarius, inde extrahebatur, et in sua di-
cebant ἀγχιστεῖα Gaudorum ab Asylis ubi
morabatur et Deum. Si vero involuntarius fuisset
tum quasi in exilio in eadem urbe inhabi-
bitis in admortem usque Pontificis manebat
si fuisset reus, v. dein morerebatur liberabat.
quod typum Christi Domini sensisse manifes-
tum est; dicit nempe Pontificis mortem
absolvere peccata populi intrabant. ita mors
domini illius unius Pontificis Messiæ ver
absolutura esset omnia Sanctuarii peccata. . . .
Denique Jus de Josua et partim de Mose.
Utrum duo auctores Legum libros ejusdem
unius et mos earum (quas ajunt) just mos
cum Libro impossibile erat.
Aff. utrumque subsistere indubitabile, sed
ex eorum verum quandam pœnam (ut
Legum illum sensisse colligimus) addidisse pro-
babile est. . . . .

. . . .) James quus Doctor sui Rabi
bus, fidelis vir et finis, qui tendit pu
missa et plorator et titis.

. . . . .) Judices: qui in ordine 13 sunt. v. g.

1. Othoniel qui regnavit per annos 40. huic
successit Aod, qui judicavit 80 annos
3. Debora
4. Barak, regnavit annos . . 40. - -
5. Gedeon, - — — 40. - -
6. Abimelech - — — — 3. - -
7. Thola - — — — 23. - -
8. Jair - — — — 22 - -
9. Jephte, cujus elegans est historia. . .
qu. a Deo; utrum immolavit hanc
filiam? revera.
Aliqui dicunt id factum sine revera.
Alii vero nec votum illius a Deo extendunt,
sed non de homine, intellexisse Jephtam, sed
aliud aliquod animal; et certe nec est veri-
mile immolasse, nunquam enim exstitit
tale sacrificium acceptum Deo legimus, ne
in historia Abrahami . . postea Deo placere
non sensu sacrificii dicitur, nam pu-
nitentia ea erat Deo placati, ne pro-
in immolati; et Judic. . . . 6. - -
Regnavit per annos 6. - - - 7. - -
10. Ibzan, - — — 10 - -
11. Ela - — — 8 - -
12. Abdon - — — — per a. 20 - —
13. Samson - — — —
Regnarunt Judices in summa per annos 332. - —

BF 3/59v

Judicibus deputis subiegit Dominus Deus
ipsos Heli sui pessimi; sed filios suos nimium
impulsos regularit annos 40. —
Insuper gubernabant vices Pontificis
Achimaas, Elias Abjatar et Sadoc etc.
et Domus Regalis. —

Inter Doctores sanctos Patres magnis nominibus referimus Samuelem Vatem primum, magnum Prophetam Dei, qui ex matre sua Anna oriundus Natione Ephraimita. obs. ps. Mx. pro Natione Levitica. qui ab infantia primis Deo devotis, non valuisse filios suos Phinees et Ophnee sed et proprios sibi ad Templum Dei, alios in perpetuum constituebant. —

De Samuele observanda.

o.) Cum Prophetam ad Judicem usque Israel Castrensem post B. Josue Israelis Dux Ecclesiae reformasse. . .

oo.) Cum suos valentes filios suos male quaestis Communi Cassa Imperium, quod Regendi occasionem dedit Israelitis. . . Deduxisque illis Samuel duos viros ex Tribubus ex Israele Saulem et Davidem. . . virtutem in nec Samuel ad stationem positis Deposuit, sed in rebus prosperis ardua et magis momenti, quasi sub judicis integerrimi Consulebant. . .

ooo.) Cum Judices quoque optimum Pastorem viris

BF 3/60

nimirum Duas exstitisse in Canaan Ecclesias, s. Collegia: prima erat in Libea, quod a Padema quasi 1 Sam. X. 5. — alia Mola filii Prophetae, ubi D. Eleazarus erat in ubere Majori, ubi inponebantur ingenui indoles juvenes in rebus Sacris, ac Legibus. et hi dicebas Dens Heb. prophetae, s. Heb. Doctores sui Heb, Prophetae enim non tunc futura praedicebant, sed Laudes Dei Celebrare etc.; Cron. XXV. 1.2.3. et pagin. . . instituebantur sui Veam pietatem, ubi potissimum futura praedictum Auctoris doceri, nam omnia pulte Deum ea arte pollet. . . .

Mox plura in Collegia Sunt in Canaan ipsa, ut Berthel, Jericho, Abea etc. . . — 2 Reg. II. 5. . . hi praesidi Eliaeus Ecclesiae. —

ooo.) Cum Duos Sacerdotes libros 1. Sam. et 2 Sam, quos tu is non absolvit, sed ut est 1 Cron XXIX. 29. Pad et Natan absolvisse. Supplevere. — Aliqui dicunt Ruth Judicis et Judicum libros a Samuele Conscriptos. hunc S. Judicatus ubi Nathanis et Gadis libr. huic? facile respondemus, et integri. datum Jod salvabimus. . . . . —

oo.) Obj. 1 Sam. X. 25. de Samuele ad describ.
ooo.) Lisc Jura Regum mutis ora, et Collegae Coram Jehova, sed quia jura illa valde restricta aut tyranni Dicet Jeremi, haud

libertum

Mignat

BF3/60v

librum Rabbini Lephes # hamelbra ....
Nos non existimamus librum totum sub.
esse, sed quia Sepher ☞ non to librum Caput
quoque dicat, ut Matt. Caput i. Liber Ads
generationis Jesu Christi. Dicit, sed quia
et Caput i Sam VIII. ijo et sequentibus com.
mandet describam regendi majestatem
ac potestatem petamus, ubi tu non quid
esset regibus agendum describis, sed quid
sint usurpaturi tyranni. —— Denique hoc
Caput S. Scr. sic ita apellare libeat) nil con.
tradicit. Deut XVII. ubi regestam
quam placidi ——

000) Obijt annō a.M. 2977. ætatis sue
000) 74o obijt. —— ... ...

sud inter doctores hui generis resonuit in
Reges quosdam, utempe
primum Regem Israëlis stultum, qui —
(1 Sam. X. ii.) primis sud gubernationis
temporibus publice, cum Cinque tribuum, sed
postmodum avaris nobilium, privatis com.
modis studiosus, spiritu Dei privatus,
et a Diabolo agitus doctus. . . hinc
qui annos omnes sagax e suo Regno ex.
pulit, non idem Cadomam illam Conspi.
ravit. . . De quo plura infra ——
Denique in bello contra Philistæos evolen
tas manus intulit Ab. . . . .

1m Davidem; virum primum valde, et una
genium prophetam, Regemque dilectorem
Sanctiq; quæ spectant Dei actus psalmis compositis,
licet non omnes sint ejus — alii autem
mio in opere 3000 compositisse volunt, ut
Josephus — majori, partem tamen illorum
liquet Esse ejus. —— Celebrarunt Alber.
tus Fabricius annum ab hac 151m a Deo, quem
David Solitarium appellare solent,
at Cujus genium orientalem non esse un.
cuique legenti apparet, adeoque ab Homero.
ipsa ipsa refutandum. ——

2m Salomonem, suspensa sapientia a Deo im.
structum, cujus tres libros habemus —
Prov. Cant. Eccl. ——
Dagra S. Prov. Cant. Eccl. ——
hic rex anno die requiescit beatissimus
Damasta denique illo celebris fuit. ...

Hinc quoque referimus Nathanem Gadum Iddo
ritas etc. ex quibus aliqui libros exaud
Consecrunt, sed quos in usum Ecclie dare
non placuit, nec unde depromsit.
Iram in Deum et Psalmis intentio fit de fe.
rmand, Crane, Prudentem, Stolt, et pluri
bus de quibus obs. v. Auctores psalmor,
undecim ipsi fuisse dicuntur, v. auctores psalm.
Medio qui fit in Proverbiis de Lemuele Ethnic
Nemini et. quos observandos v. amicus

Salomonis

BF3/61.

Salomonis v. Omnia ipsius esse sub Salomonis diuesse posse...

Doctrina.

Nullus hactenus extitit liber revelationis per traditionem, et revelationes immediate factas propagare religio; hujus rad vas longaeves, quod hoc t. jam expavescat, a. Deoque revelationem scribto mandare ne. esse fuit. Unus in finem Deus Mosen Tertia quaedam Scribe jussit, et duas tabulas praecepto... preter hos tu forsan Doctrinae sunt et alii, sal revelationes Dei.... manifestabor vero Deus haud voluit autem natione peculiari populo et humano. de quo quaeritur:

Qu. Quando fuerit.

Ps. Exod. XXVIII. 15. Pallii pectorale, et ponet in rationale XII gemmas — et addes Urim et Thummim — super pectore Aaron, cum ingredietur sanctum, memoriale filiorum Israel in rationali judicii, quae ardui pependisse: gemmas, ad vestes mundi, quae responsaque rentibus dabat. — Alii Cabalae quae de in rationali fuisse Diserunt, et quibus una quidam rebantur responderent, tanquam Regis Pectoralis — Nos dicimus Urim et Thummim Splendorem, Summum vero perfectum, et Urim Thummim splendorem perfectum Cae, et Deum tum o alia quid jussisse

Qu. Quae

Qu. Quando responsa Deus per Urim et Thummim dabat?

Ps. Aliqui Levas ex XII tribuum Nominibus pectoralem Dei voluntatem manifestasse dicunt; ita David in Kehila responsa Urim (accende.) ... At nobis magis placet haec, quae vota Lehuniya ex pectorali quasi cum pede responsa dabat Deus. Ita non venisse per Urim et Thummim Deum interrogare fas erat, nisi Pontifice M: ...

Causa Doctrinae;

Deus privibus, sed clarius proponebantur..

Haereses;

Constanti dabant se sed Deum Idolatra; sicut in Deserto Idem Idolatra; sicut in Deserto oratione Ritual audi; ... abominandum a pulcherrimum commercium Baalitarum, idolo execrabili. ...

Qu. Quinam fuerit Baalitarum, quod abominabile Deus ignoret?

Ps. Alii Solem, alii Plutonem fuisse dicunt, alii Baqual monstrum cum Roi et pestilentia. Dass Latas, a Latinum Dachyet-Lemchonimen, hui explicant Psalm. Israelitae Courant La Ciel, Ra mortuum. Cor Draguem fuisse putaverunt, qui stygium ix. 10 — abominabilis dicit, et erat quoque ... Serpentem quoque Stercki, qui populum Israelis

BF 3/62v

Saepe & Seditiones seducebant . . .

Tales erant:

Duo Aegyptii, Mosis, Praeceptores, Jam-
na et Jamnes — 1 Tim. III. 8. . . .

Huc referimus Bileamum quoque . . .
historia ejus in sacra describitur . . .

Jud. II.

Committebant quoque Idolatriam cum
Astaroth # vel Astarte, per quae intelli-
gebant Deae Gentilium, Juno, Vesta Minerva
Diana etc. . . . per Bagualim intelli-
gebant Jupiter, hic vero Venus intelligitur . .

Pedeonem quoque ad Casinsticos Hae-
stastarchas referimus, ubi nempe de
Midianitis insignes retulissent victori-
am, jussit vir caetera prius offerri aurum
et Ephod fieri curavit, quod tum
factum ut Israelitae adoraverunt . . .
is ergo hoc pacto ansam idolo-
latriae praebebat . . Jud. VIII. 24.

Micha qui memoratur Jud. XVII
sua Matre idolum erexere.

Danitae in urbem Lais idolum
collocabant . Jud. XVIII . . .

Huc referendi in et referendae Pitones et
Pitonissae, quas Saul regno suo expulit
sed mox uti est Sam. XXVIII. Endoriam
Consuluit

Consuluit . . . hanc Controversiam in Theolo-
gicis solvimus suo loco . . .

BF3/63

Caeremoniae et Ritus hujus Periodi.

Hac in periodo est Centrum atque Fundamentum
omnis Vitae: hic Deum vera Ecclesiae forma
esse coepit, . . varia quoque dabat Deus in-
stituta . . , ad quae tu omnia ample extendi
nos instituti ratio omnino permittit . . .

—) Locus Conventus erat tabernaculum pecu-
liare hac periodo extructum a Mose ex man-
dato Divino, portatile, adeoque erat in De-
serto, mox a Josua in Silo Constitutum
hinc translatum in Nob — tum in Gibeon.

De hoc Tabernaculo obs.

*.) Materia, Exodi XXV. XXVI. describitur.
erat asseres, sericum, aurum, pelli Came-
lini etc. . . .

* *.) Forma quadrata, 4 parietes, duo
vela, superius IV tegumenta, ne tem-
pestas minueret, primum erat ex
purpura, supra hoc aliud ex pilis Ca-
prinis, tertium ex pellibus arietinis
cum velleribus rubescentibus. 4tum ex
iisdem pellibus, sed Colore Caeruleo tinctis
velleribus . . .

* * *.) Partes ejusdem majores erant tres
o.)

BF 3/63 v

o.) Attrium; quo pars interior Clericorum
batur; in quo Fideles orare ac alterc-
et tumultuare.

oo.) Ex hac atrio Sacer Lubiato ingredi.
bantur in Sanctum ubi erant tria:
T. Altare aureum, in quo precipue Sacri-
ficia fiebant ... T. Candelabrum
aureum, in quo VII lumina ardebant.
T. mensa aurea propositionis panum.

oo.) Ex hoc Sancto ibat ad Sanctum Sanc-
torum — in quo erat Arca Fœ-
deris et Legis Dei, in qua erant
Tabulæ Lapideæ, in qua erant
Mannæ ... T. Virga Aaronis flo-
rescens. Super hanc Arcam erat Propi-
tiatorium ex auro purissimo cum Che-
rubinis tabulatis. Hæc quæ Cherubi-
ni alis — obtecto vultu respiciebant,
Hæc autem Sancta Sanctorum nube,
Shechinah — umbra refulgentiæ Dei
Tegebat, et erat Legislatori quasi in
præsentia.

=) Modus convocandi: per tubas ad
fores Atrii Tabernaculi Num. X. 2. quæ in
festis Diebus quoque et initio mensis
ad Lunam erat.

=) Primo Sacrificium erat quod semper fuit

fuit Pontifex M: Legis sua vestes
erant: Ephod, pectorale; pallium;
vestis talaris; tiara Cidaris; S. Corona
capiti impressa. ... quam communes
vestes simul tiara, s. pileus, tunica in-
terior, Balteum, ...
Sanguinabat autem circumcisione, fronti sup
littera Kop — ut Deum semper ante O —
T. Sacrificio triplici, piaculari, holocau-
et salutari ...
erant preter Pontif: Sacerdotes quoque
Legalis, Leviticum appropinquatos Dei...
3o Levitæ, ministri Sacerdotum, in cum
bebat in illis Dolore populum. ...

=) Sacrificia Sacra; erant Sacrifi-
cia varia, Holocaustomatica, quod ex
animalibus Datum pro sua quisque
salutate, v. ex fonte et elio, di Sa
Mischa, et quotidie Deo offerebat
mane. ... Pacifica: ex variis Ovi-
tibus atque Columbis. ... Eucharistica
Piacularia, pro majoribus peccatis
majora, pro minoribus minora, eam
pro populo fiebant. ... pro Rear
Dato erat qui leprosi salvi fi
ant quod voluntarie vestimenta pro
fi. Mut. V. 4 — Sacrificia autem
hæc sacrificia plerumque quæ Calopt. Consumebantur.
Lucamanta.

BF3/64

BF3/64v.

Sacramenta quoque ad actiones sacras referenda... quae hac periodo in duo erant: Circumcisio in Deserto intermissa sed Jos. V. 5. a Josua restituta... alterum Pascha; notab. hist.: ubi aliqui ex contactu mortuorum impuri reddi fuissent, interrogabant Deum an illi jam ideo Paschatis Sacramento arcendi essent?.. respondit Deus. Neque quam —

3. Primitiae et fructibus et pecudibus

2. ad actiones sacras referri intentur, Decimae, persolutae tum ex fructibus, tum ex pecoribus ad usum sacrum... Erant vero Judaeor. 10ae triplices; ut:

q.) ubi absoluta fuisset messis, 10as partes, s. primitias frugum unusquisque delegit, et dabat Levitis, Levitae ex eo 10as persolvebant Sacerdotibus...

qq.) posteaquam quisque 10as Levitis persolvisset, 10mam bonorum suorum partem, ex iis quae adhuc residua erant, hyerusolymam deducere tenebatur, et Agape celebrare...

qqq.) 3tius quivis aus, imo 7us Sabbaticus mendicis dabatur, non seminabant, sed illi, ut vescebantur quae ultro et fonte sua serret illis.

5. Vota quae erant s. simplicia, v. quae ita

BF3/65

ita erant comparata, ut redimi possent; suscipiebant ex pecudibus hominibus, et fructibus etc. — huc pert. Nazirei, Jephtae votum etc.

6. Census Capitationis, Scil. a. 20o aetatis quisq. conscribi debebat, et conscriptus ½ Siclum (: Siclus aequivalebat 1 Rthl.) solvebat... Exodi XXX. 12...

7o Monumenta Beneficiorum Divinor.

Jos. IV. 20... In memoriam Israelitae per Jordanem sicco pede traductor, jussit Josua unamquamque tribum accipere duos lapides, quorum unum in medium Jordanis singulae tribus jacerent alterum vero, (: simul sumtim XII.) Levitis in urbe locavit...

Jos VIII. 30. In Monte Ebal aram loc.

Jud. VI: 24. Gedeon in memoriam victoriae super Midianitas, aram Deo posuit...

Tempora Sacra. ab ipso Deo praefinita:

I. Sabbatum severe observatum...

II. Neomeniae, Calendae s. dies mensium primi, magna cum solemnitate celebrati; quibus sacrificia peccata mensis

BF3/65v

prohibite ex praeceptis esse celebrandos.

II. memoriam legislationis Sinaiticae, ad quam
scribendam Rabbini tubam celebrabant.

III. Festum Paschatos quotannis, in memoriam liberationis ex Aegypto. . . .

IV. ΠΕΝΤΕΚΟΣΤΗΣ, in memoriam legislationis Sinaiticae.

V. Festum tabernaculor? Levites agor.
rat inuese — 15a Die mensis Tisri
Celebatum . . quando vt Rij in tugu
rijs habitabant, in memoriam habi
tationis in Deserto. . . .

VI. Festum Tubarum, initio mensis
Civilj, 1a die Tisri /: anno enim sac
a Nisan incipiebat :/ - - - - -

VII. Magnus Dies expiationis; Cum
Pontifex M. singulis in Sanctum
Sanctor ingrediebat, et aliquando
Deus Israel huic Oraculo Jehova
manebat, inter duo populum respicabat
ant eius, ne introspect Deus Jehova
P. M. ob peccata eorum; Denique
egressus benedicebat populo Clamit.
Benedicat tibi Jehova

Duo arietes vel hirci eligebantur,
ex quibus uter esset Jehovae sorte
D. M. Declarebat; qui autem esset
Jehovae, sacrificabat, alter vero Asa-
zell

BF3/66

Asazell Devovebat et mittebat in Desertum dimittebat, i. e. ex pe
nis aliqua peccata remittebat . . .
Quis nam fuerit hic Asazell?
Sl. Alii Idolum Diabolo dicebant, q
d. Diabolus Israel dictus . . at Stupi
dissima sententia . . an Deus Satanam
Deo offere? impium? Nequaquam . .
Ego ergo utrumque Jehovae tribuendum
censeo et Asazell Desertor ex trib.
Hab. Israelitis segregavit . . quia
a societate et usu segregatus fuit in De
serto . . usque fuit ad ipsum Christi
Dni, et quidem Septuaginta Interpretes
Alii a monte Asazell ita dictum
putant, de quo praecipitabatur; Ita
mentem hanc in graeca extitisse
non constat.

VIII. Annus Sabbaticus quo quis
cebat ois agri, instituebat in Septi
mum Sabbatum . . .

IX. Annus Jubilaeus 50mus quisque
dictus a Jobel s. Arietis v. Cornu; is
quia huc festo ingens tubarum
buccinarum Clangor erat . . Hoc A.
1. Servi manumittebantur 10a Tisri . . .
2. possessiones cum redibus poterant.
3. in memoriam totius hostrae Cre
ditor

BF 3/66v

risto Dno ... pervenit quoque ad Cristianos ... Pomae Celebrabatur ...

Ceremoniae Judaeor. privatae.

1. obs. circa eorum vestitum, quod semper fimbriam Caeruleam ex mandato Dei gestabant ... Num. XV. 38. in signum quod esset populus sacer sacerdotalis ... unde ad hodie quoque apud Judaeos observarius.

2. in Delectu Ciborum; notum quippe est alia animalia impura, alii pura et licita apud eos fuisse ex Constitutione Divina ...

Qu. Cur Deus non omnia animalia illis comedenda concesserit?

- Rs. Aliqui in salubritate ejus rationem quaerunt, alii naturaliter impura quaerunt esse, ut Leporem aiae libidinosum.
- Alii ut discerent temperanter vivere.
- Alii ad ostendendam eorum dependentiam
- Alii ut Marchaunus Spensorum ob praejudicium in Aegypto sibi contractum
- Alii quod ideo non comedenda putant, quod erant Idolis dicata, ut his veneri, Canis Hecate etc. at hi nec bos comedendus erat, immo Serapidi sacer: —

BF 3/67

- Nos dicimus has ob rationes quaedam interdicta fuisse ...
  - •) ut haec ipso populum suum ab omnibus aliis segregaret ...
  - ••) populum suum esse puriorem aliis, qui in externis quae mandata Dei sequuntur ...
  - •••) ut defenderet in minimis quoque ab ipso Domino ...
  - ⁘) ut ob externa puritate contenderent ad internam puritatem ...
  - ⁘) ut Judaeos a Gentilibus distingueret ...

3. De purificationibus eor. obs. quod si quis ex contactu mortuorum, v. de pra, v. aliam ob rem immundus factus fuit; per aquam ex pulvere vaccae rubrae, v. cinere ejusdem combustae paratam lustrabatur ...

hujus vaccae rufae orationem Marsanus ad Aegyptum refert, sed vellemus ut ostenderent prius in Aegypto, quam apud Judaeos in usu fuisse — Herodotus enim posterior scriptor fuit mose ...

Nos dicimus ideo, quod tanquam maculata esset sanguine, — quasi sacerdotes, ex immunditate nonnisi per sanguinem posse elui.

BF 3/67v

A. De muliere adultera. Si ferta fuisse
rat Jehova, si ei ei Jehoshaphat in Ra.
am ex quem Deuter. dis quebat au
aliquam e sola cum viro quo dam relicta
fuisset comque, quod quam affari pos
set. Quam debebat ad Pr. f. Cum, cum
Crano eodem sistebat. P. M. adsci
bat aquas ambitas, et scribit aliqui
scribtumque ipsum aquis injecit, et a
quas mulieri bibere jussit, simulque
adDebat juramento: Si adulterium com
missti, Jehova te perdat. Hanc
quo facto si rea revera fuisset tumes
vena femineque pudenda tabescebant
Deus, quod ubi adversum fuisset Fa
bricando ejecta fuit . . .

Ob. Cur aliquam bene fatae ambula
re fingeret mulieribus orientalibus mag
me in casu revelare mulier suam
faciem debebat . . . Sim. i Cor.
xi. 10. . Controversias ille locus ex
stitit debet . . . neque ita propter
hoc Alber Mulier seguiem pristina
fatie habeta agnoscenda — —

Obs. quoque quod Morgan Anglus
Arens Diatessaron Tatiani ordinibus
Scripsit potuit, mulieres quadam pro
Deo alias conservare, aquae fel. dua
vas pro duo arbitris attemperando . . .
Sed vehementer falluit, nam R. Chi Cafy

hic Caput recto allegat. e. quis ex hiis
nunc magnum Dubitantes, et nunc mi
rabantur ad D. M: 3. negue Dr, quia
mortua fuerit talis mulier . . .

Obs. quoque Joh. VIII. 16. . ubi adducta fuit
ad existendum mulier adulterii suspecta, cujus
Dnus scribit in pulvere scribit aliquos Nomen
Jehovae Dei et mulieris quoque nomen,
scribens nos vero —

Qu. Quid agnd hd amard erant?

Resp. Aliqui portionem aquae pulveri
suli aurei mixtae potandi fuisse — Non
Constat quid fuerit? Amara Dei, quia
ipso potu amard reddebantur . . . et a
maritum dicunt Canjugabant . . .

Quid vero hunc illa vana et stupidissima examinatio
nis — Apud alios Deum legis allegiusmodi
suspecti examinabantur, uno Lege quoque in
nostra patria etiam . . . Romani magistratum na
sum Typos imponebant, atque in Remum projici
Rebant, ut Rhenus, nomen apte Motus. unde
et Nomen fluvii ejusdem Rheni, dictum putant.
— ita Rhenus non Dius at Examen Dei ferrum
Candens abolitum, de quo libri etiam extant...
— Burbenius legatus apud Turcas existens
narrat se vidisse quendam Legem de feminis exa
men, minimum lapidis quo Jaurij non debuisse
pectus suum ipse tangere, dein ferrum candens
in admovere, nisi ejectam calumniam Reo allega
to, cujque manifesto ad pectus admotum, nul
lum ejus vestigium — et q. d. Rinhō . . .

BF 3/68

BF 3/67v

A. De mulier adulter. Scripsera Jussi-
rat Jehova, qu si q Zelotypia in re-
am exegeu Ducer, Dis quebar an
aliquam o hla Cum vro quo Jam relicta
fuisset consque, donec ovum affer ppe
Sct. Cum adhuebat ad Sn f. Cum, cum
Cram eodem Sistebat. . P. M. adji-
ebat aquas amaras, et scribsit aliqui
scribentique ipsum aquis injecit, et a-
ques mulieri bibe jussit, Cumque
adhebat juramento: Si adulterium Com-
misisti, Jehova te perdat — Atue
quo facto si rea revera fuisset tumes
vent femique vanquam utriusq Lodi
Opere, quod ubi adversum fuisset Pa-
benculo ejecta fuit. . . .

Ms. Cum aliquin bona fide ambula-
re fuisset mulieribus orientalibus mos
fuit in Casu revelare mulier suam
faciem benebat. . . sim i Cor.
xi. 10. . Controversas ille locus ex-
plicari debet. . . neque ita propter
hoc Liber Mulier seguiem sui sua
Facie habere egregia — —

Obs. quoque quod Morgan Anglus
Stend Diat Rosen Salen oribus
Cedipe potuer, mulieres quapiam pa-
Dre alas Conservac, aquas Sil. dua
vas pro dio abitio accusasse. . .
Sed vehementer fallitur, nam P. hic Casu

hic Casus vero allatus i. e. prius ad hie
rum magnum Duabantes, et mi
te bantes ad P. M. i. neque di, quia
mortua fuit talis mulier. . .

Obs. quoque Joh. VIII. 16. . ubi adducta fuit
ad Christum mulier adulterii suspecta, cujus
Dnus sibsit in pulvere scripsisse digitus Domini
Jehova der et mulieris quoque nomen,
scelus nos vro —

Qu. Quid agud ho amare erant?

Resp. Aliqui portionem aquae pulveri
suli aversi mixtae putant fuisse — Non
Constat quid fuerit? Cumbo D. Chr, quia
ipso potu bumani redebantur. . . et a-
mantium Cumsabant. . .

Quod vero hunc illa vana et stupida examinandi Mulie-
rio — Apud alios Deos legis allegatis Crimis
suspecti examinabantur, uis sagd quoque in
nostra patria etiam. . . Femani magistratus na-
sum Lypeo imponebant, atque in Terram projici
Cebant, ut Deus, nomine apte Notus. unde
et Nomen fluvii ejusdem Dei, dictum puta. .
. . via Dei non Dii qui Examen sic ferrum
Candens abolitum, de quo libri etiam extan. .
. . Burbaricis legatus apud Turcas existens
narrat se vidisse quendam Legem dysenteria ora-
nem, minimum lapidis quo Jamy mori debuisse
pectus suum ipse fecisse, Dein ferrum candens
in abscessu, unde sicut extinctum Cibo allige-
to, eumque mansisse ad finem audientes Jona
Cum afferasse — et q. S. Kunibe. . .

BF 3/68

BF 3/68v

Ser. Diellum quoque Deum fieri. Imo Da-
monum Defunctorum Cauffe tabi tributes,
fieri Cantatis in manu Petitio — unde Ortum
est antiquius Annu aliquem occipisse —
Narrator quod ubi Regionis duas habuisse Regias
quarum altera vetusa infecta fuit, Davidis
venerarum Henio dictus, qui Ille nostrum Regem
est precat —
Talis abrupte in
Hebreis Contigit, qui Extra Scripta inserta fuit
Lacunis exegetis Controversiarum Num xix. 29.
Verum non Legues in Carte matrono . .
Allegui Deo Deum hoc vehisse, quia erat Colonia
Jam idolatrium, qui Hebraum in Carte maxime Colue-
bant, et Cultus Aegyptiacos . . . qui sua Religio-
bari poter, pulsa Satis est . . .
Alii Jurelitarum Severum et Deum hoc asse-
verare existimant.
Alii Cardinalem qui Petro Summi — Ergo
quasi esset, ne Caroli Jam Petrio Corpus
Hoc si ne Defide..
rent terras Aegypti
rent — In Aegypto erat Copia Bestiae, in
Canaane Lanis olei # — Nos putamus #
Dijsse Deum — ne hic Deum Domi ad-
huc Legaret Condelut, undique quo Lacti
materno adhaeret . . . . .

Lex Ceremonialis vade Cibis et Aquarum . . .

Schismata.

o.) in Defectu, ubi Aron Vitulum Au-
reum fudit . . .
oo.) Explorators Terre Kanaanis — reducti —
ooo.) Core Dathan, et Abiram, absorbiantur
oooo.) Ephraimit . Jud. xii. 1. in Jephtaem bell.
a Galaadij non vocati
ooooo.)

BF 3/69

o.) Stirps Aphiae fuit ait Benjaminitae
et reliquias Apostolicas . . . Cujus Historia
horrenda narratur Jud. xix. cc. 21. —
oo.] Inter Davidem et Saulem — — —
ooo.) Inter Davidem et Absolonem —
oooo.) Inter Davidem et reliquum Sebaem
Sam. xx. 1. Regum . . . . .

Regimen Ecclesiae et Disciplina . . .

Regimen erat Deo Caroli, qui Cum
maxime haec prior a Deum Arabes,
non modo Sacra, sed et Civilia, et Belli
Canendo . . . ad hoc munus adstand.
habebat regiam suam in Tabernaculo,
ubi Consulebant Coram Jehova, lit.
gantes, ut Dicerent Causam — Sa-
gebat quoque Libi preges — quales erant
Collegii xx virilis membra — habebat
Lustpurators Kohanim, uti quos cum
nebat P. M — Sunt erat Aaron, Ele-
azar etc. — Tribu Aaronis, s. Levi-
ni quam Idem unum ministrum Dei
Contulerat . . .

Requisita horum Kohanim

o.) Corporis animique vires integrae
oo.) Castitas, nec male unquam Dacte

(nec

p. 136.

BF3/69v

ne secunda vice inire matrimonium
contigerit. . . .

oo.) Abstinuit a contactu mulierum et
lignis lectus in loco publico . . .

ooo.) Sanitas munieris, ut ea munia
sancte obiret . . .

Homines erant Ministerii Leviti, Do-
centes populum — divisi in classes
s. familias — erant sail. alii Medici,
tb, Jesuitæ, netnici, Sibenitæ, quos
alii ex Cain Judæis portabant, alii pe-
cavebant sacerdotum, alii vasa sua
servabant, alii iguem Altaris custodi-
ebant — alii erant vitores a Jesa
Instituti, qui aquatorium curabant.
Regnum Dum pro eta Abat Deus
per leges, quas dedit alias Morales,
physicas politicas etc —
Denique quamquam Regnum hujus
gentis ex tribus erat humanis Jesu Satis
cum, non tam pedetentim tamen fuit
minimum, postulantibus suis
rebus Regem Israelitis; licet
Reges quoque Assyrium et Chaldæo-
rum gallentes, in scelus leges Di-
vinas vetito observabant . . .

VIII. Conventus

excelsum licet et
sanctum Israëlitarum,
et Dagon — vetuit li-
gna Dei Sabbati le-
gentem lapidandum
legimus a scribis

Dies festivum quoque celebrabat Deus
ut in Mosaï, vere Deum Israë #

p. 137.

VIII. Conventus Celebrabat hac periodo — Con-
cilia quæ cum [illegible] quæ sunt v. Concionis
v. part Cultus: propre hi Dies non
fuerunt; sed fuerunt ex Conventus Solemni-
ores —

BF3/70

ף.) In monte Sina, ubi Deus sedus cum
Israël exit . . .

ף.) Ubi restauratum fuit sedus — qua occa-
sione Cigueam illam Composuit Cantionem
Moses. — tandem ex Israëlitis hemimunus.

ף.) quando tres tribus Cis Jordanem
manere volebant —

ף.) quando Josua Dei sedus renovavit,
et Decem Dei mysse Vespasiani
ex; qui pene desolavit Samaritas —
hi per Vespasianum plurimi metum cujusdam
Dei volunt, sed Celeberrimus Vespa-
sianus Deum erat fuisse ejectum, qui
integras fentes Cœli Sui Detrahant,
denique hodie sic . . .

ף.) Sedis Conventus fiunt ad Mizpam,
ubi perabant se non Patriæ hac
Cœli Spectaminis in urbes —

ף.) quo Samuel Judex postulantes . . .
Israël Regem

ף.) quo Samuel stans in Munere Regio
confirmavit.

BF 3/70v

8vo quo omnes in Hebrone David Regem agnoverunt..

Aliquamdiu in Bahara erat area Foederis, verum inde David eadem sig[illegible] eam, Cultrui itaque imposita, ubi in itinere fere interverteretur, Usa eam arripuit — quapropter Deus eum interfecit.... qu. quare Deus ideo tam severe Usam puniit. Resp. Aliud dicunt ad bonitatem actionis alicujus non sufficit ut ex bono fluat propio sed ut sedum bonam normam conformetur — Recte quoque, nam hanc arcam foederis, nec levitis adspicere fas erat, tanto magis tangere — Usa autem Gregarius homo, v. saltem levita erat....

Ipsius Conventus fuit solennis Israëlitarum ad Davidem quo t. Salomon Rex fuit declaratus..

Persecutiones erant abunde satis

+.) Sub regibus Aegyptiis...

++.) A Canaanitis, et vicinis — Sub sex servitutibus praecipue — Sub Cusan, Eglone, Jabano, Midianitis, Phylistaeis, et Ammonitis — Jud. III. IV. V.

+++.) Persecutus fuit Saul Absolon et alii

Davidem

BF 3/71

Davidem —

X. De Memorabilibus hujus Periodi.

—) Virga Mosis mirifica. Exod. IV. V. seq.

=) Schechinna, s. Columnam nubis et ignis, de qua dicitur, quod die nubis noctu vero ignis Columna praecesserit Israëlem... Quidam eo descenderunt protervia, ut ignem Castralem praelatum putent — Stultum, insanum est...

Nos penes literam manemus dicimusque —

≡) Deut. VIII. 4. Vestes et Calcei Israëlitarum per longum illud iter non detriti...

qu. quomodo id fieri potuit?

Resp. Judaei insaniunt hic quoque dicentes Angelos Sutores Sartores fuisse, et estimant vestes Corporibus proportionaliter crevisse —

Nos cum Van der Hartzio, si alicubi, hic certe non praepostere sentienti, putamus o esse ad literam sumendum, sed id intelligi, quod vestes non fuerunt antiquatae lacerae, non erat apud eos penuria Vestium — aderant enim animalia

partim

partim ad vitium partim ad Faciem
Cinnum ad Asa, mabeba, et quorum pel-
libus Sabores dutores, qui in Sabebalim
b extra ad Dubium plures erant,
vestes et Calices Israëlitis parabant-
haud Lenthaus Confirmat ex Qd Dala
provocabulo expruntes illud — Dem
tate, et usurpatu in De vestibus v.
rebus antiquatis — hunt De Sarte D.
a Kare beniti, antiqua, Sunt, qui
mulsum Duet Detritum? —

) Cornuta statua Mosis — de ubi De
Mendis et e monte Sna, Exem
habuisse — hinc Cornutus in mul
gentibus antiquis fingitur . . Rothig
existimat Cornu Dann Mosis mere
ro dicasse, cum ob radios ejus
populus Israël Cornutum aialy adu
raret, hinc ut vidae possent Israëlitæ
Ridiculum ejs — abolemus ejus mos
vestimenta haud Cornuta — et hac
non Cornua sed splendorem Kas ib
adstantes, qd tanquam Dam
salley in Sabu interpretantur, ita et
Mosis quia per 40 Dies cum Deo
fuisset conversatus — splendida facie —

) Danielis Israelis per Mare Rubrum

) Serpens aereus a Mose in Deserto
Sublatus, ubi plurimi ex Morsu Ser-
pentum a Deo in poenam murmura-
nis in eos immissorum obiissent —
Fabel itaque est persuere, quam insig-
nis typus hic stipels fuit Christi Dei
in Cruce Sublati, ut omnes quicunque
eidem, Fide vivâ Cancis venam fidei cum
interibus, Sanctam et morbo peccato-

) Jos. III. Transitus per Jordanem —
Expugnatio Urbis Hyerosolymitanæ
artificia —

) Memorabilia facta Samsonis . . .
Fortissimi mortalium, qui adhuc
post Leonem Discipit — mor-
tuus Catenas Dejecit, et urbe Gaza
portas in humeris extulit, ligatus
Damnum ligatus se non modo Solvit,
Sed hostes Omnes jam fusis templum com-
movit . . . Talmud nihil Sobrie
Dictis impossibile et superfluum
memoratu, quum nempe 300 vulpibus
Candis earum Caudibus Legatos Philis-
thæorum adnexuit . . . Et nadium
possibile nec superfluum fuit, . . Non
fuit impossibile — nam non pluscula
mus Doctores vulpes capisse & — portat

partim ad vitium partim ad Factis
cium ad Asa, ma Baba, ex quorum pel-
libus Satores dictores, qui in Babylon
& extra ad Dubium plures erant,
vestes et Callos Hyälitis parabant
haud Sentanis Cuprinat es Ad Dala
pro vocabulo exprimitur illud — Dem
tate, et usurpatur in De vestibus v.
rebus antiquatis — Sunt De Sarde D.
a Kare beniti antiqua Sunt. qui
mulsum Dicet Detritum? —

Cornutta scalea Mosis — de ubi de
Mendissi et e monte Sina, Sreu
Sabulle — Sunt Cornutus in ima
gunibus antiquis singula . . Rothm
existimat Cornu Dicum Mosis vere
ro Donasse, cum ob rationem Spl
populus Israël Cornutum aiat ad
bratet, hinc ut Vide possint Hyälitis
Ridiculum — abolemus ejus mos
vestimenti haud Cornutum — et Sca
non Cornu Se splendorem Kae ibi
abstamus, Ad tanquam Dam
salies in Sabu invocantid, ita et
Mosis quia per 40 Dies cum Do
fuisset conjugatus — splendida facie
Danzig Israëlis per Mare Rubrum

Serpens aereus a Mose in Deserto
Sublatus, ubi gludium ex Morsu Ser
pentum a Deo in poenam murmura
mis in eos immissorum obiissent —
Talis itaque est persuasio, quam insig
nis Cyprius hic stipes fuisse Christi Du
ci Sed Sublati, ut omnes quicunque
oculis Ad eum Caneis venam fidei cum
intuebes, Sanarentur ex morbo peccato

Jos. III. Transitus per Jordanem —
Expugnatio Urbis Hyerosolymitanae
artificia

Memorabilia facta Samsonis . . .
fortissimi mortalium, qui adhuc
puer Leonem Disrupit — mox pue
tus Catenas Dejecit, et urbe Gaza
portas in humeris extulit, ligatus
Dalilam ligatus se non modo Solvit,
Sed hostem Deus jam fuerit templum com
pressit . . . Jabinum interfecit
nec Dubis impossibile et Superfluum
enumeratu, quum nempe 300 vulpibus
Candis earum Caudis ligatis Ignes Sibi
dominum accendit . . . Et nec impos
sibile nec superfluum fuit . . . Non
fuit impossibile — nam non soliqui
mus Deum vires Equis & — potuit

BF3/72v

ergo in illa regione precipue vulpium feracissima — tanto magis quod erat judex magnae auctoritatis, tot vulpes conquirere es. impossibile non erat, nec superfluum, voluerat enim eos ludibrio exponere — quod non canes sed vulpes huiusmodi erat ratio, quod, vulpes obliquum servant cursum . . . Nulla est ergo hoc pacto ratio de 300 hominibus incendiariis cogitandi . .

Victorias Israëlitarum plurimas coelitus datas, saepius enim erant pauciores, nihilominus suos hostes debellabant.

Davidis victoriam de Goliato —

Varias Davidis liberationes mirabiles. . .

XI.

Idolatria sub hac Periodo fuit valde apud omnes Gentes exteras propagata — Sibillae illae celeberrimae, in hanc periodum incidunt . . . Elisa, Sambeta, Erichtea, Tessalia cumaea etc — ita et Medici illi celebres — Asculapius Melantor Cheron, Apollo etc —

BF3/73

PERIODUS V.

Complectitur a factis templi Salomonis fundamentis usque ad Captivitatem Babilonicam a . . . alii aliter numerant modo vario; sed observanda haec duo, quibus omnes difficultates explodere possumus . . . nempe:

♀) quod anni defunctor, v. antecessorum et successor saepe pro uno sunt computandi — ego Jehabeam obiit ao regiminis sui XVIIo et hic 17us ejus annus cum anno Abiae primo pro eod. habendus . . .

♀♀) Ai Regum scil Regiminis vario modo narrantur aliquando plures alias pauciores eorundem Regum, scil. nunc simul cum filiis, v. filii cum Parentibus regnabant, et ita summus plures — nunc seorsim soli regnabant, regimen tenebant, et pauciores numerantur . . . .

Denique aliquando ai tt, beati felicis Regiminis intelliguntur, alias totius Regiminis anni — hinc ad hoc in objectis difficultatibus attendendum . . .

Summa historiae haec est: Salomo Davidis

eo

p. 144.

BF 3/73v

et Bethabee filius eor fui Maquiuing
IIIo templum Iehoue et Pellug et magni-
ficum exstruxit .. eorque successores,
qs qui et tens quoque magnum sui
acquisiuit nomen ... Expetiit a Deo
Sapientiam, eamdem impetrauit, diui-
nam et diuitias obtinuit ... Nihilomi-
nus tn a multis illis temporibus in
idololatriam rapiebatur — quem nre
Deus impunitum qs Opera ejus
Virtutes reliquit: ... Cst mortuorem
ejus, patris iniquitates celebrant hyper-
stites filii .. Roboam Fil. Sua Veritas
ac imperium responso ad obtinuit, ut
Dud Solum penes eum tributariam
rent ... Delsque x adhuc erant Deha-
beamo., qui Sedem suam in Sichem
posuere ... Fn Israëlitæ appellati pri-
mi Duti, erant alias Samaritani de-
lato tempo, quæ abduct qs in Ca-
pitiuitatem Assyriam — Inter Regesque
fuerunt boni quoque et optimi idololatriæ
et pessimi sempiterni detestati: quæ
propter et hi in Cap Duti ...

I. De Statu et propagatione Eccl.

1. sub Elia minimutus Cultus fuit, ut compu-
rentur i Reg. XVIII. Eleam Dei Deforge. #
2. per prophetas gratiamque et tria Sanctuaria eriam

plurimos nacta est profectores ...
Diuum Continuunt Auctorem a pueritia Japhet
hanc primo fuisse Cupatam, Ps Sepulchrum
rei monumenta ...

BF 3/74

p. 145.

DOCTORES ...

Summus quidem fuit Deus Sabaoth vero fu
erunt Ordinarii et Extraordinarii ... Ordinarii
fuere S. Pontifices, ut Sadoc et alii ...
Ordines Regalis et Levit.
Extraordinarii non semper æquali numero
erant, modo plures modo pauciores, et fue-
runt ii tales qui ore tenus Dei Verbum ejusque
Verba qs exponunt
Qui ore tenus Dolum illi fuere vel
o.) Anonymi quorum nomina sfa non
refert ut i Reg. XIII. i. .. vel
oo) Nominati, quales Achias, Semaja, Ido
Eliezer, Elias, prophetæ et Hulda prophetissa.
Inter quos Celebriores sunt:

1. Elias notatu dignus igitur
†.) qd summo Zelo ergo Deum ea ætate
fecerat.
‡.) qd per Deos alienos Sit; i Reg. XVII. b.
Licet illum neque ejus ut sonat Hebraismus
mos, intelligendum, quod Sal. Diuid.
in Semper pauem attulerit, hoc vid. Salu-
um vitibus Corvinis Conuenit, nec sane mu
per Corvum intelligamus, qui in primum
intercessionis apud Deum Eliam almisset
nec Arabes me Latores, qui ad Desertu
Cutes

ac agebant, nec Veritas nihil ab illis ser-
[illegible] Coruos reseda pie sed Dictos statuimus
etenim nec ejecta ac ebl. parebant
Convivis. [illegible] Lysteutrudam Blum vtam

[illegible] (Mensa Deorum) vtensilia Dei eat in pu-
nitentem — sanctam ad mulcij fluenta
Crandi legatos Stelasid ique Cbstit
rollard etc.

[illegible] ob insignem pietatem Domum vnis mil
lium assumptus est. 2 Reg. II. i.

[illegible] videt Deum vbcunque ejus audiit...
1 Reg. xix. 11.

[illegible] 2 Cor. XXI. 11. ... hunc Dilun quib
ejc sobrem mittere cum ex [illegible] Paraclito
at hic vos Elia fuit [illegible] et post
rectum ejus redita)...

[illegible] Matt. XVII. 3. In Transfiguratione Chi
cum Mose comparit.

[illegible] Speraut alqu. ante finem Seculi vel
turum a Deo Elian — Sed etiam ejus
etenim adventus Johannes Baptista an
finem totius Seculi cum spiritu Elie.

2. Elisæus Suppar Elie ex Pultore
agri Stephata insignis — mensila ad posth
tandum exhibatus. 1 Reg. III. 15. qua mensa
Ca sac instrumenta Celebrationis Sacrifi
rint...

Stephata, qui Scriba quoque reb
quarum et ad posteritatem datum scripserunt, dun

vel priores v. superiores — hi etenim v. majores,
vel minores. v. Nos vero qui vixerunt ceteros pu-
tabimus.

I. Jonas, qui vixit sub Jeroboamo II. Is prophetavit,
prædixit fatalem Ninivitarum sortem —
missus ab Deo Ninivem fugam tentavit, in-
clusus navi, a bellua marina fuit absorb.
tus, ex qua aliqui Etiam intelligunt,
sed Ett nec ex illa est, nec vera ista
Scriptura est, ut homo integer ex tri-
duana mansit potest. Naturæ Ex-
magis itaque Canem marinum fuisse
existimamus. Caput tam ade Caput, ut
in ore ei id Cuspis manere potuerat. Imi-
tum enim est dicit in Carpone, Cujus insig-
ne Clypeus erat, ex tridentem balænæ
et Cuspe — Cæterum hinc orta est fabula
Amphionis mensæ insignis in media hujus
ædis...

II. Hoseas, qui sub Jeroboamo Filio Joas in
utroque Regno Israelis et Judæ vaticina-
tus est et ante et post Captivitatem Israelis.

III. Chuzæus ex pastore rusticus factus Pro-
phetæ, sub iisdem Regibus, et aperte et
eas regiones vaticinatus est...

IV. Joël qui Populus utrumque regnum ad
resipiscentiam commonebat.

V. Isaias vir ex nobili Hierosolymitana Evangelista
V. de Cæus. vixit sub 4 Regibus Judæ. # Benedictus
quem falso Criminatus aliqui Compilasse Prophe-
tias

BF3/75v

tias, totus ejus liber circa rectu Cohorea
Scribet historiam Urias, sed prius. 2. Rom. xx
21. . . . Judas cum se servum servorum
dissertum dicunt, quo ego mortis David
plurimis affici jussit. Sed hinc summa
Davidis judicium elucet, potius ergo
cum Uriæ romanum vesperi manus
amus: At noctu pedig a mely bemerula
li sodata es reuskele neuchyket füzzelve
mikkor vas tegzele etc. neud pelgne
melyeket tueskül füzzeltetve. Ju ergo
nen legcia twe mod o dissertus, se a hinc
opes subjectus fuit. . .

VI. Ochia, vaticinatus sub Regibus Juda
Joahaz et Jechane et Achazo; distin
guendus ab alio Michâ, qui idola cum sua
Matre colebat. . .

VII. Nachumus de Cujus etate dissentiunt,
de exitio Ninivitarum prophetavit. .

VIII. Habacuc, qui varias Damnabunt de
populationes.

IX. Sophonias — De ejus etate non constat
inter. . .

X. Zephanias. sub Regis Josiæ vaticinatus —

XI. Jeremias, Sacerdos et propheta, ni Clarg
Cujus nonulli Dig Epistolam finisse Flaccum
nem putant. Ezechiel, qui et in Gre plu
mus dat in ejus Prophetia Contradictoria

Dixit

Dixit, neque ego particulari asserit, mentitus...
Hi justi et prophetis, qui hac Jesaiæ vivente
reliquos hic loco reservamus. . .

Sed Doctores itaque Circa reserimus presbyteros
Scholarum . . . Scholæ erant in Bethel, Jerico
Silgab etc. imo si Jorchium audiamus
180 Gymnasia Hierosolymis vigebant quibus
Huldæ Prophetissæ præsidebat. . . .

Hinc referimus ordinem quendam Rechabitas,
qui vino et opere, agriculturæ abstinere jussi.
sed mendicantes vivebant. . . qui a Jonadab
Rechab sic habi sibi est institutus — habitabant
hi semper in Tentoriis. .

Hinc referimus Reges Judæ, mixtos, mundanos,
nihil malos. S.

1. Roboam impius — regnavit annos. 17.
2. Abia - 3.
3. Asa pius - 40.
4. Josaphat, reformator Israëlis - 24.
5. Joram - 36.
6. Achasia - 1.
7. Athalia - 6.
8. Joas - 40.
9. Amasia 29.
10. Azarias bonus 52.
11. Joatan felix - 16.
12.

BF3/76

Cap. III. De Origine hujus Regni.

BF3/76v

Erat eadem quae antea quoad Essentiam, sed longe illustrioris propositi — et prae ceteris Tabernaculum vivi et subsistentis quaerendi, fontes et vestimenta sancta; utpote libri Dei quem conficerunt; variis intellectibus, imo novis antea non visis, et quasi Manna absconditis manifestandi modus. Quod praedictum memoratu Deut. xix. 14. sequ. Deus Sal. Christus cum suis a Circumcisa revelabat. Adeoque jam nativitas Messiae brevis, etc. illustrissime praedicebant . . .

Cap. IV. Haeresis

Licet sub Salomone Status Ecclesiae florentissimus, sed et ipse demum contumax, quare vetuit Dei Cultum, a suis Conthubinis ad id inductus; id tu in eo non punivit Jehova, sed post ejus obitum filii ejusdem portabant iniquitates — post mortem Salomonis idololatria totum Regnum pervasit, virtute ut Dan et Bethel erecti, novi Sacerdotes Constituti, hinc successit Cultus Baalitici . . . Haeresis Samaritana, quae erat mixtura religionum aliarum, erat Religio Mahometana — In Regno Iuda post Robaamum Coli coepere varia idola, Remmon Baal; Belzebub; Astaroth etc. imo serpentes quoque omnes colebant — Corruptores religionis istae fuerunt S. haeretici: Jerobaam; Joram, Achaz et alii multi — imo fuere multi, ex quibus quidam Corruptibus Cultus.

BF3/77

Cap. V. Chronica.

Unum illud memorasse sufficiat, quod Regione Tribuum factarum, et quo vehementer aequo Progressu ita mala eorum fuerint, ut et Captivitas . .

Cap. VI. Scriptores.

Libri Veteris Testamenti fuit Jeuglaris Salomonis, cujus magna erat Convalescentia — Hae duae quae obs.

1. Auctor Salomo a Deo monitus —
2. Forma templi Considerandi, quae descripta Cron. xxviii. a Deo prescripta . .
3. Materia ejus erant Res pretiosissimae, aurum, argentum, gemmae etc. quae partim ex omnibus Gentibus Regum populique, partim ex spoliis hostium facta fuerant . . .
4. Locus Mons Moria, sordibus Jebusitarum, ut Cadaver ibi sepeliretur . . . hunc montem dicunt fuisse, in quo Abrahamus suum filium immolare volebat . .
5. Et Electi erant multi, peregrini et Israëlitae . . . ; Deut. V. VII. . .
6. Tributus ubi totius Regni fuisse dicitur 2000, qui autem fuerunt ad 200 talentorum . .
7.

p. 152.

BF 3/77 v

7. Partes Templi erant

✝) Atria duo v. tria, unum exterius alterum interius, et hoc interius erat excellentius altius, quam exterius, ita ut per gradus eo ascendendum esset, vocabaturque atrium Jehovae; Levitae de gradibus Psalmos cantabant. .. Conservabantur ibidem res sequentes:

o.) Altare aereum; unde sanguis victimarum effusus in Torrentem Cedronem effluebat.

oo.) Vas aereum XII. bobus insistens, cujus diameter erat X. periferia XXX. hinc difficultas — quod diameter se non ita habeat, (ubi 1:3) ad peripheriam et solvitur facile, namque forma illius vasis non erat perfecte circularis —

ooo.) Lavacrum insistens basi aerea; in quo carnes victimarum purgabantur.

Atrium vero exterius, dictum in Populi, ubi mares et foeminae peculiares sedes habebant, in medio ejus trocus Regis Regibus e stirpe Davidis proprius. .. — Praeterea atrium Gentium, extra muros atriorum.

✝✝) Πρόναον, ante quod erant duae columnae Jachin et Boaz (: decor: et fortitudo:)

(Erat

p. 153.

BF 3/78

Erat autem Πρόναον: altum cubitus 120, longum 10, latum 20. .. diversis instructum conclavibus, et intrinsecus auro puro obductum.

✝✝✝) Sanctum; quod claudebatur parietibus marmoreis, cedrinis, et valvis auro obductis.. quodque continebat

a. Altare. b. Lychni aurei ... c) Mensae × cedrinae auro obductae..

✝✝✝✝) Sanctorum Sanctum; in quo omnia auro obtecta fuere, et continebat arcam foederis, etc. quae supra de Tabernaculo diximus .....

8. Fata Templi; hujus fuere varia, videlicet:

1º Aliquoties desolatum fuit — a Sisacho Rege Aegypti, et a Rege Joaso in Gratiam Hazaalis deportatum aurum atque argentum.

2º Sub Achaso Rege occlusum aliquandiu mox ab Hiskia resecatum.

3º A Rege Manasse profanatum contaminatum.

4º Repurgatum a Josia Rege.

5º Plene planeque desolatum igne absumtum, abducto in captivitatem populo — mox restauratum a Zorobabelicum dictum

obs. David Millius templi hujus modellum effiguravit, ut homo levite incurvatus e — Franequerae tabernaculi modella extat.

BF 3178v

Tempore Sacra; eadem qui in priori
Superiori anno

Agenda sacra quoque certum fer-
Aliqua tu cum Differentia

1. Circa inaugurationem Regis; nuncupabat
nimirum jam Corona Capiti, tradebat libr
Legis, et tradebat proclamabat: Vivat...

2. Circa Sepulturam de quo liber extat
Sejan - Gentibus Cæsarea principe regn
quem morem an a Gentibus accepit, v.
paali instituto ad eum pervenerit, non l
præterea præcedebat Cantores... Chorus Le
pultura erat in agris, v. in hortis - Hinc
Distinguenda Κοιμητήρια a Κεπωτάφια
spe vana et inania Sepulcra erant ub
in aquam aliqui mittebantur, v. Deo
Rabbinis ab animalibus - His Sepulcr
inanibus superstitio - Dicebant Κοιμη
τήρια, plenis vero Κεπωτάφια.

Mores mutati pejores, mutati meliores,
Licet Reges mutati fuere.

VII. Cap. Religiosa Vita

Summus erat Rector Deus, huic
Teokratia Regem semperque fuit immediate
ipse Deus habet Reges legit, Prophetas respon
sa

BF 3179

Responsa, oracula; licet sæpe aliquando in
licite eos in peccatis - Reges in Civitatibus
potissimum præsant; Sacris ritibus autem et
puritati religionis invigilabant Pontif. Lege et Le
vitæ...

Disciplina. Per totam ad nonum
libri Regum exercitia debebatur; quem tu obs
ervatum aliquando jacuisse probat id, quod
ubi in Sacro dicitur inventus fuisset, admira
tionem Regi incussit... 2 Reg. XXII. 6...

Abstracta severe a Deo fuit, ut plures
Sepra reflexos videamus, et quorum Celebrem
Scriptores a Leonibus dissertos.

Conventus. Cap. VIII.

1°. Si Chemis, qua ob Capsone dissipatis
in Diasporam populus...

2°. ab Rege Asa Convocatus Hierosolymis,
quo t. populus Solemnia Deo offerebat
Sacrificia, et foedus renovatum...

3°. Auctoritate Iosiæ Pontificis, ubi foedus renu
vatum, Cultus Baal abolitus, Idola Cedron intus

4°. ab Hiskia, ubi Pascha instauratum, fuit
Celebratum; et festum quoque Azimorum
mum per VII Dies urgenti cum Ecclesia ob
servatum

5°. ob eandem Causam Celebratum a Iosia.

6°. in Regno Israël per Achabum, qua ob Capsone
ad Dan

BF3|79v

adeant sacerdotes Baal 550, nova
historia quamvis ad tollendam Elias
cationem Eliae igne coelitus demisso illor
spectatam in aperiam produxit, quapropte
illos singulos ad unum ad capitulum tua
duxit. ob quod fuit quoque ei mortem qui
tius, sed ex ea deo preservatus —

7to. At Jehu rege Israelitarum — simulabat
quisque se etiam Baalem invocare velle,
ut hac fraude illos cuncto hostibus. .

Cap. IX. Persequutiones.

quae concernebant aut

—) unum, alterumve hominem, ut talis
persequutionis objecta erant Elias, Zacharia
etalii . . aut

=) plures homines, totum ordinem, ut Pro-
phetarum, sacerdotum etc. . aut

≡) totam Gentem Judd, uti affligebantur
a Syaco, Senacharibo etc. . . aut

≡) Israelitas proselytos dictos —

Huc quoque deportationes extribuum a tam-
Jordanis sub Thosea, et Deque Judd deporta-
tiones tres 1o sub Joja Euno, 1o sub Ze-
dekia —

Res aliorum extra Eccam.

1. idololatria contaminati omnes populi, et
idola innumera jam colebant uti Regel
Luchot Deuot, Nisroc, Rimmon etc.

2.

BF3|80

2. Ex Assyriis in Israelit. multi proselyti
facti . . historia narratur notatu digna,
Ubi Minister Naamanis Regis Syriae lepra
laborasset ingentes, misit eum ad regem
Israelitarum, ut eum sanaret, Ex miraculo
credebat esse et praetextum belli . . Nihilo
minus tu eum adse adduxit Elias, et
postquam ei ut se in Jordane lavaret, quo facto
sanatus est; pregatus itaque adiit Eliam
et rogavit, ut sibi et terrae Israel, ubi altare
extrueret, et sacrificium Deo obtemperatum
offeret, sed simul id quoque expetivit, qd ubi
cum rege templum Rimmonis idolo adiret,
genua flectere posset: ad quod Elias: Abi in
pace . . Disquisitum quo fuit Eliae verba
sint referenda: quidam dicunt Naemanem, ut se
coram idolo inclinare posset; alii dicunt ad
petitionem priorem referendum esse . . Nobis
magis placet, qd tutum infolutasse linguae
voluerit quaestionem . .

3. Theologia Gentilium s. Mythologia hoct.
Capit . . .

Memorabilia hujus Periodi. Cap. I.

α.) Varia miracula liberat Jonae etc. . .

αα.) Destructio Hyerokuntis.

ααα.) Templum magnificentissimum — ex Alley. . .

P. VI.

BF 3178v

Tempore Sacra; eadem quæ in periodo superiori erant

Agenda sacra quoque eadem fere — Aliquæ tu cum Differentia

1. circa inaugurationem Regis; ungebatur nimirum jam Corona capiti, tradebatur liber Legis, et ~~tradebat~~ proclamabat: Vivat...

2. Circa Sepulturam de quo liber et lat Jeffri — Lamentabantur Cadavera principis regni quem morem an a Gentilibus accepere, v. pauli instituta ad eum pervenerunt, non l. — præterea præcedebat Cantores... Solus Le- pultura erat in agris, v. in hortis — Hinc Distinguenda Κοιμητηρια a ΚΕΠΩΤΑΦΙΑ — spe vana et inania Sepulcra erant ubi in aquam abiit mundi gebantur, v. Deos, rabantur ab animalibus — his Sepulcris inanibus hæc Scriptura — Dicebant Κοιμη- τηρια, plenis vero ΚΕΠΩΤΑΦΙΑ —

Mores nunc pejores, nunc meliores, — Licet Reges mutati fuere.

VII. Ch. P. Religiosa Cultus

Summus erat Israel Deus, licet Teotrana Gentium semper frequentique fuit vicinitas, ipse Deus Sabaoth Deus Legis Prophetarumque

Responsa, oracula; licet sæpe aliquam in Libris eos in peccatis — Reges in Civitatibus BF 3179 possessionum præcant; Sacris ritibus autem et pietati religionis invigilabant Pontif. Lege Le- vitæ...

Disciplina. De ecclesiæ ad normam libri legum exercitia debebant; quem tu obs- tantem aliquem jactasse probat id, quod ubi in sacro dario inventum fuisset, admira- rem Regi incussit... 2 Reg. XXII. 6...

Abstracta Severe a Deo fuit, ut plus Sepra injustos videmus, et fuere Electorum dentibus tes a Leonibus Discerptos.

Conventus. Cap. VIII.

1°. Sichemi, qua a Capone Discessus in Ducatu populus...

2°. ab Rege Asa Convocatus Hyerosolymam, quo t. populus Solemnia Deo offerebat Sacrificia, et fœdus renovatum...

3°. Auctoritate Josiæ Pontificis, ubi fœdus renu- batum, Cultus Baal abolitus, Idola Custoditus.

4°. ab Ezechia, ubi Pascha instauratum, fuit Celebratum; et festum quoque Azimorum nunc per VII Dies urgenti cum Ezechia Ob- bratum

5°. ab eadem Causam Celebratum a Josia

6°. in Regno Israël per Achabum, qua a Capone

Cadem

adeant sacerdotes Baal 550. vota
historiae quomodo ad tollendam Ela-
cationem Eliae igne celitus demisso illum
ostendam in apicem produxit, quapropter
illos singulos ad unum ad capitalem trucidavit. ob quod finit quoque ei mortem qualis, Ed 62 do observatus —

72. At Jehu rege clandestinus — simulabat quippe se etiam Baalem invocare velle, ut had sacerdotes illos cuncto extulit. .

CAP. IX. **Persequutiones.**, qui concernebant aut

1.) unum, alterumve hominem, ut talis persequutionis objecta erant Eliae, Zelotae etali... aut

2.) plures homines, totum ordinem, ut Prophetarum, sacerdotum etc. aut

3.) totam Gentem Judae, uti affligebantur a Syro, Israelitico etc. aut

4.) Israelitas pie ita dictos —

Huc quoque Deportationes Tribuum ab regni Jordanis sub Hosea, et Regni Judae deportationes tres i.e. sub Joiakim, i.e. sub Zedekia —

CAP. X. **Res aliorum extra Eclam.**

1. idololatria contaminati omnes populi, et idola innumera jam colebant sub Regel Luchor Deus, Nisroch, Rimmon etc.

2.

3. Et assiria in Proselit. multi fierent fuit. . historia narratur notatu digna; Ubi Minister Naamanis Regis Syriae cupa pisset impetus, misit eum ad regem Israelitarum, ut eum sanaret, Et mirati fiebat esse ut pretextum belli. . Nihilominus ei eum adse adduci jussit Elias, et habit ei ut se in Jordane lavaret, quo facto sanatus est; gratus itaque adiit Eliam et rogavit, ut sibi terram daret, ubi altare extrueret, et sacrificium Deo obtemperium offeret, sed simul inquisivit et petivit, qui ubi cum rege templum Rimmonis idolo adire genua flectere posset: ad quem Elias: Abi in pace. . Disquisitum est, quo sibi Elias verba sint referenda: quidam dicunt Naaman petiisse, ut se coram idolo inclinare posset; alii dicunt a petitorium priorem referendum esse. . Nobis magis placet, qui tum insolutam linquere voluit quaestionem. .

3. Theologia Gentilium s. Mythologia hoet. Epit. . .

CAP. I. **Memorabilia hujus Periodi.**

1.) Varia miracula liberae Israel etc. .

2.) Restauratio Hyerusalemitis.

3.) Templum magnificentissimum — ex Ezech. . .

P. VI.

PER. VI.

PERIODVS Sexta.

BF 3/80v

Iudaeis a prima Iudaeorum in Captivitatem Bab. Deportatione, quae secundum alios VI. vicibus juxta alios Duabus facta est ... et finis Joiakimo inijcit, et desinet in primo Machabaeorum, completens annos 490 ... — Alii hanc periodum a destructa Hierosolyma incipiunt, sub Zedekia — uide quae refellendo nella, quo facto Completebit Periodus suos annos 429. .. Differentia haud magna est 21 annorum — Ratio in utraque Periodi haecte Difficultates Chronologicas, aequas exclusi uisum rato non permittit; Conferatur quibus cas Corrigere animus est Chronologus.

Epitome historica.

Postquam templum ab Salomonis III v. IV. fundatum fuisset, regnabat Ethni per annos XXX Salomon, distractum inde in Iudaeam regnum; Jeroboam et seruy eat, de quo notandum, Lyrinj etiam Sinus emanauisse. Iudae reges Persici sunt etiam boni, ac Israëlis aliquy ac unum mali; hinc Iudae regnum duabat quoque diutius XXXIV annis, quam Israëly. Salmanas. Sar Rex Assyriae a. m. 3216. eos de bellatos deportabit, licet non solos, eram insistabat populus Israël antea quoque a suis vicinis: Deportati autem Iudae non manserunt in Assyria, sed in omnes Partes dispersi, euangelium.

BF 3/81

he Iudaeae quoque iam fiebant excursiones, sub Joiakimo et Jechonia, donec Nabuchadnezar sub Zedekia Hierosolymam deuastauit, eoque simul cum Jechonia in captiuitatem Babylonicam deduxit. ita antecedentes Sabbatos Comitabatur pestilentia Claudia. ... LXX annis antea hoc supplicium exercitum praedictum fuerat, nihilominus tamen perseuerabant in sua impietate. Exstitit in Babylonia, ubi per annos LXX uiuerunt, regnum Dan. in Persas deuolutum fuit; inter Rex Persarum potentissimus et Opulentissimus erat Cyrus, qui praeterea, ubi sub Rege Medorum Astyage quaestus fuisset, quod nomen ejus in Rem praedictam fuit, populum liberum Domum remisit, atque permisit illis ut templum restaurarent, et urbem Hierosolymam ... Verum ergo in Ianaeam Duce Zerubabele templum restauratum uiderunt, sed inuidebant Continuo ab Assyriis Samaritanis aliisque uicinis; miseri — quibus destituti adeunt recurrunt ad Darium — qui illis Praesidium, uiris dimisque quoque suppeditauit ... jam itaque magis Laetos Cursus mouebant, sed infestabantur hinc intrinsecus; Idcirco confluunt ad Esram Scribam Hierosolymam, qui suppliciter illis [illegible] restauratum, Zorobabelitum et [illegible] Templo.

p. 160.

BF3/81v

Dempli prioris gloriam non accessit. — Interea factum est ut Persae opprimerentur, et regnum eorum fieret Macedonicum; successit Alexander M.; qui ubi eo animo ut ora devastaret, Hierosolymam adiisset, P. Maximi habitu Pontificali induti conspectu, motus pepercit, non tantum sed etiam tributum annoquovis ... remisit... Post t. Alexandri M. Syrii et Assirii regnum in suam potestatem accepere, inter quos pessimi et aerratissimi reges extiterunt; ~~ipse~~ infestissimus erat Judaeis Antiochus Epiphanes, qui porcum ad valvas aedis Judaeorum adpingi jussit, et Jovem Olympium, Hospitalem aliosque Deos Gentilium adorare eos jussit — Quod ubi jam diutius fere non possent, et magis libentiusque emori, quam ita inhoneste vivere vellent, surrexit Matathias vir fortis et lineae Sacerdotali, hic plures ad se Judaeos congessit, et Syros debellavit... hujus filius Judas Macabaeus, post mortem Matathiae rexit Populum. Atque hic est initium principatus Machabaeorum.

CAP. I. Status et propagatio Ecclesiae

CAP. I. p. 161.

BF3/82

Status et propagatio Ecclesiae

Calamitosus admodum; etenim variis afficiebantur miseriis

o.) unio veri Numinis Cultui destinato templo igne absumto —

oo.) abductione populi in Captivitatem, qua occasione licet majores solummodo sint deportati; fere ibi relicta, nihilominus tamen vasta adeo reddita erat terra Kanaanis, ut animalibus feris esset valde referta...

oo.) praeterea corruptione vellis in tota terra; minorum tria erant Ecclesiae loca in terris:

•) in Kanaane, ubi quantopere idololatria huius infecti fuerint supra diximus.

••) In Aegypto, ibi pariter —

•••) In Babilone sub Captivitate, ubi iterum a vero Dei Cultu defuere... hinc querimoniae Ezekielis xx.

♀♀) Non tamen cura Dei erga suum populum cessavit, quin se patronum et ejus protectorem esse variis demonstrabat beneficiis —

1. Mittendo Prophetas Consolatores —

2. Mollia lucida illis concedendo intervalla non semper eodem modo adfligebantur, imo effecit Deus ut reges quibus subierant, varia illis diplomata darent.

3. ad beneficia Dei referri meretur illorum quod eorum

ministerio hic quidam assulpit Senecibus
De expectando Messia...

4. Qd Concessum fuit a Cyro et Regibus
Seqs, ut Rubent ad templum redirent,
Greue, imo Vasa aurea restituta Sabb.
Dium et Ghilgalum Data!...

5. Retro post reditum in d ruinarum
templo restituendo grauem Magent verebant
6. Dauid Lumbos et Ghilgalum cognitos
7. Astaroth demum Reg. Dentibus ostm
Amici Vsibus, et Sumptibus...
8. Denique ds Regno Doctrina moresque
omnes fuerunt reformati, Ssmum per Neh.
miam...
9. Fama Ecly vbiq et Semo Dei Ssmi
natus fuit...

P. II. DOCTORES.

—) Summus fuit Deus.
=) Subalterni; alii
o) Ordinarii, ut Pontifices, qualesqnes
multi, ut Simon Seraja Eliezer Manasses ex.
Regarii Sacerdotes, inter quos eminuit
o.) Esdras magnis instructus Donis, redit
Hyerosolymam mores populi Reformat Conabat
Sum multos quoque libros ibi tribuens, ma
Sunos

Sine rec Supplementa librorum quorum
ut Deut. — Non. Rege. esse. qd tu nos co.
Dent asserit volumus... id Certum est cum
Sinde tu Mt. Sufficiat, et librum ejus non
integrum esse eo auctore Sf certum. — ...

oo) Nehemias pocillator Regis, mox regia
plane pollens Dignitate plurima in politia
et relatis emendavit. Cujus sui libri auctorem
esse extra dubium Sf —

Alii erant
=) extra ord Diatim, ministrum Effecti, inter
quos erant quoque talesqui superveb ant
Captivitatem, ut Baduias Jeremias et Dan.
Ahus, Seiba Jeremiæ — Fuere etenim Italy
qui Lib. ipsa Captivitate vixerant, viri qui
attentionem mouent

A) Daniel ## illustr. de Semmate natus
adhuc puer in Babylon deductus Deum pie
effert populoq adhuc liber — Vir

□) Ezechiel Sacerdos Sf, Sed non ob Sacer
dotium, verum partim ob summam qua vigebat
Sapientiam, partim ob Dignitatem...

□□) effert de Lex Septuaginta, ut
ne unius quidem Dei omissum ex eis intelligi

□□) Mors et Sepultura non Describun
tur multi multa fabulantur...

□□) Librum ejus Sf historico pr̃ferendum, cujus Auctoritas

auctoritatem fuisse calumniatus Josephus atque Porphyrius . . .

□□) Iaaziquas Nabukadrezaris, qui ab eo describitur pie non intelligentia noni est, sed scribendum de confusione barbari, qui agros obtinebat —

□□□) Liber hunc librum tibullus illi libr de sonnicium interpretationibus Iuliis fuit est quidam fragmenta Albucii tabulini, sed est mihi dubium —

□□□□) Apocrifa scribisse sub Licinio Imper, qui post Natum Christum vixit — autor Bartholomeus fuisse falsum Rufinum est . . .

△△) Ezekiel et sacerdos et vates; variis extatibus visionibus, parabolis, quibus opus scribtum refertum est, celebris factus . . . scribit ego: a Cassio mannum Rominis amissam, librumque illi traditum, in quo vana ejulatio clamentorum contineabatur, scriptisse, et dolorem illius reporem, tanquam mell fuisse in stomacho. — Ita beginnt in vitis Capitis Decimus, quorum pars ignis strog abstinuit fuit pars autem veniis disipata — qd Hieronymus postea Judaicum . . .

Describe

Describit quoque templi structuram et magnitudinem — ubi in aliquo templo verum Salomonicum investigant, alii vero similitudinem Ezechielis ejus templum . . .

Denique multa fabulantur Judaei —

△△) Haggeus, quem quidam non meum, sed Angelum e Cielo Domini dicunt, ad Josua ejus statuas simul stipe meum verbum Judaeos ad templum exstruendum meum adhortatus est . . . hinc tribunus plebis quidam, et apostata, ex probis post . . .

△△) Zacharias, filius Barachiae . . .

△△) Malachias nomen non Angelus, ut pater Nicolaus est de Lyra . . .

Ad Dodecadem referuntur Scholae prophetarum quibus Graeci usi sunt.

Post reversum Zerubabel, nec sacerdotem, nec Josua, sed vir insignis; in templi restauratione magnam operam dedit, hinc templum Zerubabelicum quoque fuit dictum. Multa a Judaeis de eo narrantur in Esra . . .

Mardochaeus. Esther. II.

Esthera ipsa, virgo elegans et pulchra, Assueri Regis uxor: Esra autem, an liber, qui hoc ejus nomine venit, quis sit auctor, et ad hunc diem judicii sit — ab eo non sectarum Esra Judaica; quoniam is vixerit, an historia ejus sit vera, dubium est —

CAP. III. DOCTRINA.

BF3/84v

Cujus fontes sunt plurimi, minimum
1.) NEVIAEENSIS, Libri Festivi, Regum, Sanctorum esse...
2.) Conciones Festivarum, earum auctografa, et Apographa...
3.) Varii item Revelationes, Continuata ad Malachiam, qui Chaldaeum Vet. Testamentum —
4.) Traditiones quaedam, quae a viris bonis Confirmata quidem, sed Divinitus inspiratae non sunt. —
5.) Responsa Dierum, imprimis LXX virilia, de quibus quaenam occasione Conjecta fuerit, sed v. Libris vetustis — in Textum.
6.) Ipsum illud manuscriptum hanc quoque Regio... de Messia — ejusq. adventu, nativitate, etc...

CAP. IV.

Haereses

1.) Doctrina Haeretica Consistebat in falsa et ronea opinione circa res Divinas, et Deum ejusq. Cultum — violabat Ver. Dei, Colebant idola — ut Kanaanaei, Babilonii, Aegyptii etc.

2.) Haeretici ipsi S. Corruptores Vetustissimi fuerunt partem in ipso populo, et qui praevalebat inclinabat in Idolatriam — patres etiam populum sunt reges multi Idolatrae, qui

qui et ipsum populum Corrumpebant. —

CAP. V.

S. Christiana

BF3/85

a.) Dialectum Epochae superioris, qua Jesus ad ora aucta erat tradita. ut hunc Jesum ad ora aucta erat tradita. ut nullum Legens status hunc Valuit pars. nullum deprehendet. — Samaritanismus...

b.) Licet Samaritani exceptionem fuerint Israelitarum. hyles, simulac in quodam amicitiae intercedebat — nisi ad exemplum Judaeorum quoque Conabebant Samaritani; qui tum Esdras nequaquam Concepit — hinc ulterius quoque hunc Schisma Legis; Nehemias Levae statuebat in Ismael quotunque peregrinam Ab immisit uxorem... Cat. Manasses quidam sacerdos, quum peregrinam filiam uxorem Jaddae nolle, Recepit ad Sacerum suum Sanballatem, cuique ea indulsit ut templum in Monte Garizim exstruet; Saltem Manasses ibidem Pseudo Constituebat in quo tempore Jud. tanquam adhuc Schisma Confingebant — in eodem templo semper Idolorum Cultum imitabantur — hinc Samaritani execrabilem habebant apud Deos... unde Christo Deus quoque hoc patio habebant, qui eges Samaritanus.

Dogmata Samaritanorum differebant in eo a Doctrina Judaeorum, qd.

a.) Samaritani exspectabant Messiam qui omnes eorum Calamitates auferet —

aa.) solum NEVIAEENSIS recipiebant...

BF3/85v

C.) Sub Onia, cujus Schismatis auctor erat Jason Jonae frater, Simoniam committere ausus — Sortificatus antea perpetuus erat — hinc mores Graecanici introducti —

CAP. VI. Ceremoniae et Ritus.

Observanda

*.) qd sub dura captivitate Ceremoniae a templum Hierosolymitanum alligatae cessarunt omnino; sed alios ritus ad ipsum templum non adstrictos observatos fuisse et cura sollicita perfectarum concludimus...

**.) Conventuum locus erat domus privata quaedam

***.) Qu. an area foederis combusto templo ab aliquo hostium occupata, quia magni pretii tesaurus in illa consistebat; aut in templum quoque Ill.dum inventa postmodum illata fuerit?

Ds. Interim...

****.) quoad preces — ter fundere quoris die solebant; et conversi versus Hierosolymam — qui mos observatur hodie quoque observatur a Judaeis praecantibus, qd convertantur versus regionem, in qua est Hierosolyma...

CAP. VII. ****.) Mores mixti —

BF3/86

Regimen Ecclesiae.

Θεοκρατία sub Captivitate cessasse videbatur, at non tu intrinsecus fuit; rex erat Jehova sui populi justus, et Clemens etiam, variis beneficiis suam benevolentiam erga eum demonstrans... efficiendo, ut Regis exteri tutores sui populi essent; Jehoniam e carcere liberando — Cyri animum emolliendo — finita Captivitate foedus suum renovando — et per Jekubabelem Nehemiam Danielem viros egregios Regiis literis donatos templum et urbem restaurando. et per eosdem viros, atque alios quoque bonos electos suum populum regendo...

De Sinedrio magno Judaeorum

Constabat Circiter ex Septuaginta viris, qui ~~bus~~ praesidente Pontifice M. Caussas varias in atrio templi Salomonis dirimebant...

Qu. de t. originis hujus Sinedrii?

Aliqui ad Mosis t. referunt — alii ad Esdram — Nos mediam tuemur sententiam, et dicimus a Mose originem repetendam — ~~ab~~ Esdras autem nonnisi splendorem et formam pompam ejus acquisivit.

Maxime incumbebat illis libros sacros recensere — hic observandum quid verba illa Hebraica usitatissima Masora

Gemara, Talmud etc. Sent...

Masora; est Critica Judaeorum, quomodo eleganter Scribi debeat, Jam totum in Codice sacro signa.

BF3/86v

Targumim; ὠαραφρασις, brevis interpretatio —

Kabala; misteriosa interpretatio; quae tres habet partes

1. Gematria; quando ex literis vocis numeros explicabant..... Bala apud Graecos Abrazadabra

2. Notaricon; quando ex unaquaque litera vocem faciebant, ut Ixtüs in foribus Graecorum, denotabat — Ἰεσους Κριστος Θεου Υιως Σωτερ. Cum tu ἰκτῦς piscem alioquin denotet...

3. Θεμουρα, quando ex transpositione literarum novae voces exhauriebant ut amor Roma, mora, etc.

Misnaiot, oralem legem denotat,

Gemara, erat Commentarius in Misnaiot

Talmud ubi Misnaiot simul cum Gemara tradebant. — — —

Obs.

Obs. qd porro quoad Regimen Ecclesiae Jujus pr Sciordi; qd Pontificum auctoritas, maxime ubi ditionibus certis praepositi fuerunt, crescere valde coepit, unde dissensiones factae, et res pub. destructa fuit...

BF3/87

Legum vero tam moralium, quam Ceremonialium varia erant fata — nunc contemnebant, mox serio observabant.

Disciplina severe adstrabat a Jehova; cujus exempla sunt manifesta in Nabuk Adnezare, et Belzarare; interim accepit Esdras quoque a Regibus potestatem disciplinam inter suos adstrandi.

DE CONVENTIBUS.

CAP. VIII.

o.) obs. qd sub Captivitate Babilonica nulli Conventus Communes fuerunt, quia nulla populi potestas ibidem erat, licet fuerint solemniores tum quoque Conventus 1000 v. plurium hominum — at

oo.) VII° tm pr libertatem nactam mense confluxerunt, altare exstructum dedicaturi. Esdrae III. 1. sequ.

oo.) alter Conventus fuit Esdrae III. VII anno

Post

BF 3/87v

post egressum ex Captivitate, ubi miseri
Iudei inter lamentationes secundi
illi fundamenta jecerunt. . .

oo.) tertius Conventus fuit occasione
~~resta~~ Consecrationis templi restaurati . . . qd quidem excellens erat; nunquam tu splendorem templi prioris aequabat. . . utpote V res in hoc desiderabantur . . .

•.) Arca Foederis :.) Urim et Tumim

•.) πυρ ουρανος ::) Schechinia

:.) Donum Spus Sancti, non amplius erant pfetae, nulla revelatio futurorum . . .

ooo.) 4tus Conventus fuit a Nehemia indictus, ~~qua~~ Neh. VIII. Iussit Nehemias pferri librum legis, et coram populo plegi — quod magno cum zelo et reverentia exaudiebat populus. . .

ooo.) 5tus Conventus fuit, ubi populus poenitentiam suorum peccatorum egit, et sacerdotes orationem elegantem ad Deum habuerunt. ~~Neh. VIII.~~ Esd IV. . .

Cap. IX. De Persecutione

BF 3/88

o Notatu digna est Captivitas Babilonica, de qua observandum:

¶.) non fuisse adeo intollerabilem; liberum enim erat iis domum aedificare, agros colere, regimen inter se exercere, imo ad munera quoque splendidiora adsumebantur, ut Daniel, aderant quoque pfetae Consolatores;

oo.) Maxima ergo jactura erat eorum qd extorres patria templo illo magnifico carebant; deinde Nabuchodonosoris statua, quam Sidrak M. et A. adorare nolentes, in fornacem ardentem conjecti sunt . . . huc referenda quoque Danielis Conjectio inter Leones. Dan. VI.

oo.) a Cyro Rege dimissi —

oo.) Templo reaedificato Hyerosolymam, imo muros quoque restaurare inceperunt; verum a Samballaco aliisque, variis modis impediebant.

ooo.) Nunquam omnes redierunt, verum plurimi in Syria aliisque regionibus manserunt, qui mox ab Athasvero crudeliter tractati fuere —

ooo.) Mox sub Antiocho Epiphane et Alexandro M. persequuti sunt, verum id ad sequentem periodum pet. . .

Cap. X. De Memorabilibus hujus Periodi

BF 3/88v

+.) Huc referendæ liberationes mirificæ Danielis — Sidrach — etc.

++.) Reges quoque exteri visiones viderunt. ut Nebukadnezar.

++.) notandæ μεταμορφωσις Nabukadnezaris.

Fabulantur autem Judæi varia — ita ajunt ignem Cœlestem non periisse, sed a Jeremia surreptum in puteo reconditum etc. II Mach. 1.

C. A. B. XI. Res aliorum extra Eclam

Bololatria Corrupti erant omnes Gentes — mores quoque nimium quantum corrupti

Obs vero hac ætate fuisse Celebres illos Poëtas Græcos — ita Celebrum Confutium hac periodo vixisse.

PERIODUS VII.a

S. VETERA.

PERIODUS VII.

BF 3/89

Incipit a propatu Hassamonæorum, s. Machabæorum, et decurrit ad natum Messiam. Complectitur a. 166. —

Brevis res paucas sed momentosas continens.

a Juda Machab. qui Judæos liberavit post repurgatum templum. ~~a 168.~~ Computatio annorum

hinc ab eo usque ad Herodem fuerunt anni 129.

ab initio regni Herodis ad Nat. C. 37

129 + 37 = 166.

Fontes historiæ unde sapiunt, non sunt sacri libri sed Apocrifi Machabæi, qui licet auctoritatis Divinæ sunt, sed necessarii tu et jucundi, duo tu posteriores libri sunt falsi. Fontes historiæ hujus periodi.

2dus Fons est Flavius, qui scribit de antiquitatibus Judaicis, et historiis —

3us Fons liber Hebr. Sabet Serbene El, sceptrum prijs filii Dei. ab antiquis pro inspirato habebatur, sed talis non est —

4tus Epitome Machabæorum — liber quidam —

BF3/89v

Antequam summam Hist. proponeremus, occurrit de nominibus difficultas quaedam.

Cur. trovesia. Quoad nomen Hassamondor aliqui a Hassamon deducunt — quod dignitate poterant. Alii ex familia Assamonia — quod Matatias dictus fit Assamon —

Quoad Machabaeorum nomen?

Deducunt aliqui a Machab malleus, quod primus prius tanquam flagellum mallus esset adversariorum — alii quod vulnus populi sanassent alii quod exstruxerint hostes Dei — alii per Sematicam — vexillo inscribam Machabi — Mika mocha Belchim Jehova, quis inter Deos veluti Jehova?

Summa historiae Assiriacae

Epitome historiae Assiriacae. Vastissimum erat imperium, quod post mortem Sardanapali divisum in Medicum, Assiriacum, Babilonicum — Cyrus insurrexit in reg. Babil., mox et Medicum subjecit, imo et Assiriacum, sicque in potestatem devenere epis. Judaei miseri; Cyrus ostensione profetiae, s. Dei monitu, domum misit eos; jam totum Imperium

Persicum

BF3/90

imperium Persicum erat; mox Alexander M. insurrexit in eum et Darium Codomannum debellavit, sicque ingens illud vastissimum imperium, quod prius Assyriacum erat, mox Persicum factum, mox Graecum Macedonicum factum est monstrosae extensionis, hinc referri solet etiam illud, quomodo Jaddus P. M. Alexandro placaverit. .. Denique mortuo Alexandro M. quia nullos superstites haeredes habebat, vastissimum illud imperium in quatuor regna divisum fuit. — Inter Reges Syriae existebant reges valde stolidi, qui gravissime affligebant populum Israelis, inter alios Antiochus Epimanes porcum valvis templi adpingi curabat, ingressus vasa diripuit, item argentum s. pecuniam 180,000 talentorum; — templum Jehovae Jovi Hospitali consecrandum jussit et qu. ss. .. Dum itaque ita gressus populus Judaicus misere gemeret; surrexit Matatias vir de praesapia Pontificali insignis, qui cum magnanimis suis filiis in Desertum egressus bellum parat, triumphat, moritur filio suo

Judae

BF3/90v

Judæ Machabæo, non degeneri suis
poli, regnum, et Concilium suo præ-
ceptum strenue se gerendi, testamen-
to legat; hic itaque exercitu fuso,
~~non~~ templum quoque repurgat, inimi-
cum infelicem eum reddidit, quod scil-
cum Romanis fœdus pangere vole-
bat, quod Deo displicebat, quapropter
ut interfectus fuit. — Succedit
illi frater, non dispar patri et fra-
tri defunctis, Jonathan, qui strenue
e rem gessit — imo ipse et hinc rim-
um: bene ordinavit. hic quoque inter fi-
cit. .. Succedit illi Simon Macha-
bæus, regnat aliquamdiu feliciter, a
Genere Ptolemæi ad prandium invi-
tatur, interficitur. Hircanus ejus filius
natu major imperii habenas accipit,
regnat feliciter, postea Aristobo-
lus felix parit, ~~sed in inimicos Cru-~~
~~delis valde~~. #. tandem Alexandra
uxor ejus bona mulier regere occepit — unos re-
liquit post se filios Hircanum natu
majorem, et Aristobolum — disceptan-
bant de regno, itaque Aristobolus adiit
Pompejum M. ut liceret vivere, verum

Deinde Alex. Dam-
nus, in inimicos
Crudelis —

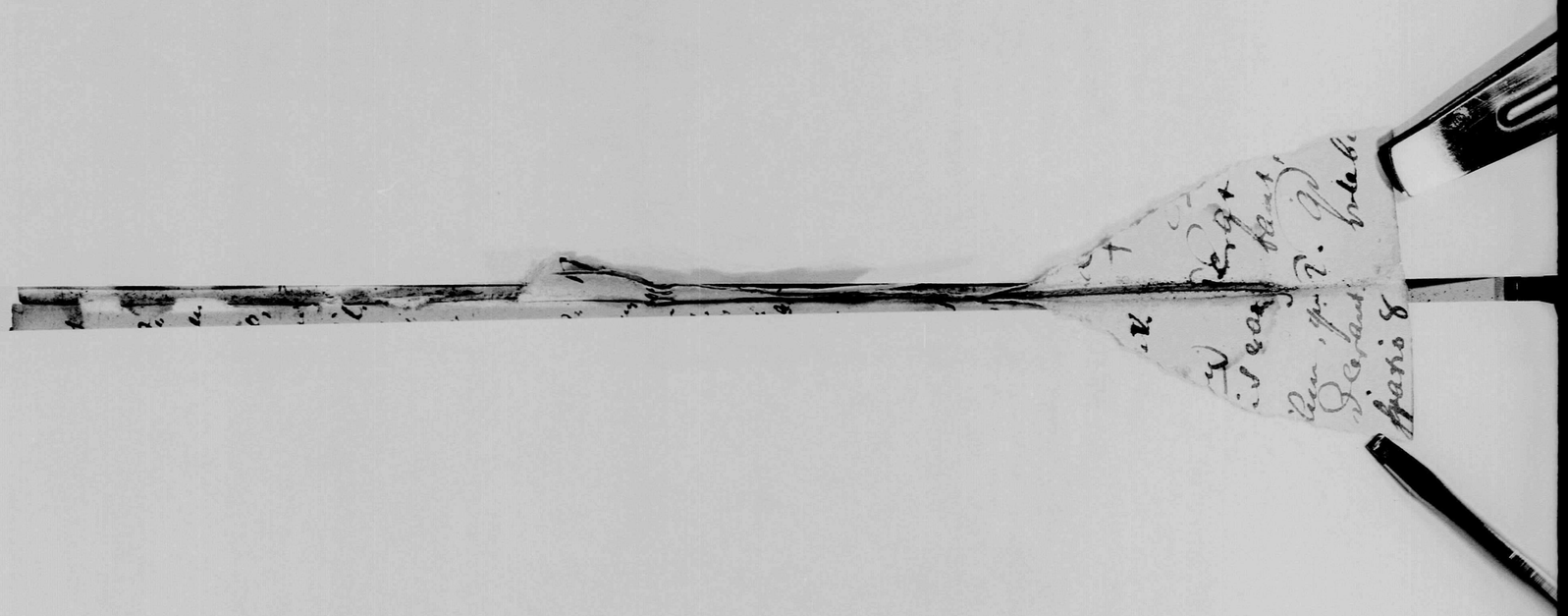

BF3/91

5° Exercebat Deus severe disciplinam et propes Machabaei.

CONVENTVS. CAP. VIII.

*.) a Juda Machab. in quo Codex praeferebatur, legebatur, et fundebantur preces pro restitutione religionis et auxilio contra hostes reipublicae.

**.) i Mach. IV. 57 ad altare dedicandum simul cum templo restaurato.

***.) In Hyerosolymâ, (: quae hoc t. Saramelis nomine veniebat :) quâ occasione Simon Machab. solemniter princeps declaratus.

****.) 4tus Conventus, in quo Encenia Festum institutum.

DE PERSEQVTIONIBVS. CAP. IX.

o.) Notanda persequutio Antioch., qui decretum de abolitione rituum Judaicorum tulit, duravit hoc persequ. ad mortem ejus.

oo.) Persequutiones Romanorum, maxime ubi decertabant Aristobulus et Hircanus.

ooo.) Herodis M. perseq., qui Codes varias Romanis assentaturus exercebat.

oooo.) Martyres plurimi fuerunt — 2 Mach. VI. 10.

Eleazar quoque — et 7 fratres, vir-
gis Cæsi Carnem poreinam comedere
jussi.

CAP. X. DE MEMORABILIBUS

BF3/91v

Multa fabulantur. Gr. Flavius pr. octo
annos nunquam nisi noctu pluvias
cecidisse occasione expugnationis Hyerosol.
ita varias visiones visas narrant libri Mac.
potest autem referri ad memorabilia
hujus periodi ~~re~~ merito templi Herodia
magnificentia.

1º obs. quod nova numeratio facta annor.
nempe a Juda Machabæo.

3º obs. quod resp. Jud. male disposita cor-
rebat gressu præparato ad exitium.

CAP. XI. DE REBUS EXTRAECLA

obs. quod Judæi per Legatos missos Societ.
Romanorum poscebant in sui perniciem

2º Idololatria totum orbem terrarum pervas.
Romani præsertim omnium Gentium
Deos intulerant in urbem.

Hæc via admaturabant adventum Messi

FINIS HIST.
VETERIS TESTAMENTI

Historia Ecclesiastica ~~[illegible]~~
Novi Testamenti...

BF3/92

BF3/92v

BF3/93

BF3/93v